

MOSKVA

Departementssekreteraren Mossberg
UTRIKESDEPARTEMENTET

HEMLIG
SekrL 2:1

159

INKOM UD		
1981-07-30		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	6uI

Wallenberg

Hbr Mossberg-Ståhl 1981-07-15

Broder,

Adolf Muhlberg, född 1930-07-26, har visat sig vara välkänd för tyskarna, med vilka han från årets början hållit tät kontakt i samband med planerna att återvända till förbundsrepubliken. Muhlberg vore - fortfarande - tysk medborgare och hade 1948 frivilligt emigrerat till Sovjet och därvid tvingats anta sovjetiskt medborgarskap. En kontakt med ambassaden hade förekommit redan 1970 och nu som sagts återupptagits. Tyskt immigrationstillstånd för Muhlberg och dennes familj förelåg nu och hade vidarebefordrats till sovjetiska myndigheter. Enligt Muhlbergs uppgift till ambassaden vore ryssarna benägna att släppa iväg familjen. Om detta stämde, och när utresa i så fall kunde ske, kunde man på ambassaden självfallet inte avgöra.

Med all reservation för att man endast hade ett skriftligt material att utgå ifrån - Muhlberg vore en flitig och långrandig brevskrivare - föreföll

Muhlberg ambassaden vara en person som stode utanför samhället. Hans bakgrund vore mycket brokig. Utan att själv framstå som dissident umgicks han uppenbarligen i dissidentkretsar och hänvisade gärna till sina kontakter med kända namn som, nämndes det, Serebrov och Tarnóvskij.

Ovanstående uppgifter har, självfallet, lämnats i strängaste förtroende.

Bäst hälsningar!
Per Saland

Per Saland

1981-08-03	133	Avd	Grupp	M&I
				P26uI

Mr Wasserman

Trans Cinema Productions
8380 Melrose Avenue
Los Angelesre Wallenberg

Dear Mr Wasserman,

Referring to our conversation in Stockholm the other day
I hereby send you some material that might be of interest
to you. These are the parts of the released material
that refers to Wallenbergs period in Budapest.

Mathias Mossberg

Head of Section

encl. under separate cover

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐ av kurer☐ uti kurer☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändt datum

210804

Sign

KB

1981-08-05 Osvald/KB

Relex Moskva

ORIGINAL TELEGRAM

RECEIVED LANTO

4 AUG 31 22 L13

85: A 905

P 2 En-1

Pol I

Kopie

Raul Wallenberg-främjare

Särflyg a.a. 1/148.

up 810806 KB

Pol

NNNNV

JSVEN WASHINGTON

KNR 65

1981-08-04

CABINET STOCKHOLM

905. FOER POL I RE RAOUL WALLENBERG.

P R I N O. SENATEN TOG IGAAR ENHAAELLIGT LAGFOERSLAGET ATT GOERA RAOUL WALLENBERG TILL AMERIKANSK HEDERSMEDBORGARE (JFR. HBR BERGQUIST-BERG 1981-05-18). REPRESENTANTHUSETS JURIDISKA KOMMITTE KOMMER ATT PLACERA AERENDET HOEGT PAA HOESTENS AGENDA FOER OMROESTNING "ON THE FLOOR", KANSKE MAANADSSKIFTET SEPTEMBER/OKTOBER. 280 CO-SPONSORS FINNS REDAN TILL KONGRESSMAN LANTOS' FOERSLAG.

S E C U N D O. BORGHAESTAREN MARION BARRY HAR I AAR LIKSON FOERRA AARET PROKLAMERAT DEN 4 AUGUSTI SAASON RAOUL WALLENBERG DAY I DISTRICT OF COLUMBIA. AEVEN OM SAALUNDA STADENS FAEDER PAA DETTA SAETT HAR UPPMAERKSAMMAT DEN 69:E FOEDELSEDAGEN FOEREKOMMER DOCK I DAG INGA SPECIELLA CEREMONIER TILL HANS MINNE I DISTRIKTET.

BORGLUND

SVENSK WASHINGTON KL 15 EEE 1635

10/8-81
1210 LC
CABINET STOCKHOLM 198 -08-10

SVENSK MOSKVA 380 ✓ 644 132 51
SVENSK WASHINGTON 683 ✓
SVENSK TEL AVIV 183 ✓ 606 33 650

PR

FRAAN PRESSBYRAAN.

MED ANLEDNING AV AFTONBLADETS WALLENBERG-REPORTAGE HAR KABINETTSSEKRETERARE LEIFLAND UT TALAT SIG I AFTONBLADET DEN 9 OCH 10 AUG. NAAGRA AXPLOCK UR DE KORTA UTTALANDENA FOELJER HAER:

''VI SKA SJAELVKLART GOERA ALLT FOER ATT TA REDA PAA OM BRESJNEV PAA NAAGOT SAETT VAR INBLANDAD I GRIPANDET AV RAOUL WALLENBERG. ... EN NATURLIG FOELJD AER ATT VI SAA SNART SOM MOEJLIGT TRAEFFAR VITTNET. VI SKA KONTROLLERA DET HAN BERAETTAR I AFTONBLADET OCH VAD HAN FAATT BERAETTAT FOER SIG OM HUR DET GICK TILL NAER WALLENBERG GREPS.'' (AB, 10 AUGUSTI)

''MEN MIN PRELIMINAERA OCH SPONTANA REAKTION AER ATT JAG VILL ANMAELA EN BETYDANDE SKEPSIS. VI HAR VITTNES-UTSAGOR FRAAN MAANGA, MAANGA MAENNISKOR SOM VAR MED I BUDAPEST 1944-45. DE AER AV OLIKA NATIONALITETER, I OLIKA POSITIONER. MEN ICKE I NAAGOT ENDA DOKUMENT, SOM INNEHAALLER EN RAD UPPGIFTER OM VILKA RYSSAR SOM FIGURERADE DAER, HAR NAMNET LEONID BRESJNEV DYKT UPP''. (AFTONBLADET, 9 AUGUSTI)

CABINET

CABINET STOCKHOLM KL 16.15

GRASSMAN/CW
PRESS

1981-08-11

P2EU^I

an 7

Pol

HEMLIG

Wallenberg-frågan

Rickard Sennerls (08-52 21 12 eller 08-53 12 12) ringde i dag i Wallenberg-frågan.

Sennerls, som uppgav att han var 91 år gammal och f.d. dansk medborgare, förklarade att han "känt Wallenberg väl" före andra världskriget. Till följd av en uppenbarligen ouppklarad kontrovers med svenska ambassaden i Petrograd - det hela redovisades mycket oklart - hade han tidigare inte velat kontakta svenska myndigheter i frågan. Av rädsla för att hans namn skulle komma ut i pressen önskade han heller inte skriftligen till departementet redovisa sina uppgifter i Wallenberg-frågan. Han antydde dock att det rörde sig om ett sammanträffande i Zürich ett par år efter kriget med en dansk advokat, som hade träffat Wallenberg efter fängslandet.

Jag lovade redovisa vårt samtal för ansvarig tjänsteman.

Peter Osvald

ex h2/Berg,
(Mossberg)
GUP EH
810813

Kab sekr
Pol ch
Pol I

TELEGRAM VIA UD-RADIO

SVENSK TEL AVIV 1981-08-11

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

242. TILL OSVALD, POL I OM WALLENBERG-AERENDET. R 18

HAELSA LARS-AAKE NILSSON VEDERBOERANDE TAR EMOT I NAZARET
TORS DAG KL. 16.00. KURIRBILEN MOETER VID SAS-PLANET IMORGON
OCH JAG GLAEDER MIG AAT HANS SAELLSKAP TILL MIDDAG.

OERN

SVENSK TEL AVIV 1981-08-11 KL 14 00/EE

RECEIVED
11 AUG 81 14 13
80-A 242
P 2 Eu

från A L
CAN: L
81-08-11

Pol

aa

Datum 1981-08-11		
Avt P	Grupp 2	Mål Eu I

Adress

Svensk NAIROBI

Text

BRÅDSKANDE

...för Kabs sekr fr Osvald re Wallenberg-affären.

Primo. L-Å Nilsson reser imorgon onsdag till Tel Aviv. Menaker tar emot honom och Torsten Örn i Nazaret torsdag kl 16.00. Lars-Åke avser skriva sin rapport fredag och återvända Sverige lördag.

Secundo. Vi har forskat lite kring sovjetiska arméns operationer i östeuropa 1944-45, och kommit till exakt samma resultat som du:

- 18:e armén, som ingick i den s k 4:e ukrainska fronten, opererade i oktober 1944 i östra Ungern (Debrecen-området) men omgrupperades strax därefter till Karpato-Ukraina. 18:e armén dyker sedan upp igen i Tjeckoslovakien.
- De arméförband som deltog i striderna i Ungern våren 1945 tillhörde den 2:a resp 3:e ukrainska fronten. Det finns inga som helst uppgifter i vår källa, den officiella "Stora Fosterländska Krigets Historia", del 4, att 4:e fronten/18:e armén, eller specialförband därifrån, engagerades i striderna i Ungern 1945. Det förband ur 2:a ukrainska fronten som användes för operationerna i Pest var ^{fr öst} 18:e särskilda gardesskyttekåren. Kan det - förflugna tanke - hos Menaker röra sig om en förväxling av 18:e armén ^{med} ~~med~~ detta förband?

Cabinet+

Avsändningsort

KOMM SEKT / JW

Ärendes

Datum

1981-08-11

Änd

A

Grupp

2

Mål

EU I

Adress

SVENSK TEL AVIV

FOER L-AA NILSSON FRAAN VAKTHAVANDE.

RE WALLENBERG.

Text

NEDAN FOELJER TEXTEN SOM POL 1 IDAG SAENT TILL LEIFLAND.

CITAT

PRIMO. L-AA NILSSON RESER IMORGON ONSDAG TILL TEL AVIV.

MENAKER TAR EMOT HONOM OCH TORSTEN OERN I NAZARET TORSdag

KL 1600. LARS-AAKE AVSER SKRIVA SIN RAPPORT FREDAG OCH AATER-
VAENDA SVERIGE LOERDAG.

SECUNDO. VI HAR FORSKAT LITE KRING SOVJETISKA ARMENS OPERATIONER
I OESTEUEUROPA 1944-45, OCH KOMMIT TILL EXAKT SAAMA RESULTAT SOM DU:

A) 18:E ARMEN, SOM INGICK I DEN S.K. 4:E UKRAINSKA FRONTEN,
OPERERADE I OKTOBER 1944 I OESTRA UNGERN (DEBRECEN-OMRAADET)
MEN OMGRUPPERADES STRAX DAEREFTER TILL KARPATO-UKRAINA.

13:E ARMEN DYKER SEDAN UPP IGEN I TJECKOSLOVAKIEN.

B) DE ARMEFOERBAND SOM DELTOG I STRIDERNA I UNGERN VAAREN 1945
TILLHOERDE DEN 2:A RESP 3:E UKRAINSKA FRONTEN. DET FINNS I NGA
SOM HELST UPPGIFTER I VAAR KAELLA, DEN OFFICIELLA "'STORA
FOSTERLAENDSKA KRIGETS HISTORIA'", DEL 4, ATT 4:E FRONTEN/18:E
ARMEN, ELLER SPECIALFOERBAND DAERIFRAAN, ENGAGERADES I STRIDERNA
I UNGERN 1945. DET FOERBAND UR 2:A UKRAINSKA FRONTEN SOM ANVAENDES
FOER OPERATIONERNA I PEST VAR FOER OEVRIKT 18:E SAERSKILDA
GARDESSKYTTEKAAREN. KAN DET -FOERFLUGNA TANKE - HOS MENAKER
ROERA SIG OM EN FOERVAEXLING AV 18:E ARMEN MED DETTA FOERBAND?
SLUTCITAT

CABINET

2 Avgående telegram

EXP. 810811 1380/RB	On	Avg. Grupp Mål a P2eu
------------------------	----	-----------------------------

CABINET STOCKHOLM

1981-08-11

(PR)

SVENSK NAIROBI

380. FRAAN PRESSBYRAAN FOER LEIFLAND OCH FAELLDIN RE
WALLENBERG-ARTIKLAR.

HAERMED NYHETSNOTIS OCH LEDARE I SVENSKA DAGBLADET
RE WALLENBERG.

LEDAREN CITAT 'WALLENBERG-AFFAEREN'

'AFTONBLADETS AVSLOEJANDEN OM ATT LEONID BRESJNEV
ORGANISERADE OCH LEDDE DET FOERBAND INOM ROEDA ARMEN
SOM 1945 GREP RAOUL WALLENBERG KOMMER ATT LEDA TILL
ATT HELA FRAAGAN FAAR EN STORPOLITISK ANKNYTNING.
SAA INLEDER AFTONBLADET (S) DEN LEDARE PAA MAANDAGEN
I VILKEN DET KRAEVS BESKED OM WALLENBERGS OEDE.
UNDER MAANGA OCH LAANGA AAR SOEKTE SVERIGE ISOLERA SINA
ANSTRAENGNINGAR ATT FAA KLARHET I RAOUL WALLENBERGS
OEDE TILL EN SVENSK-RYSK AFFAER. MAANGA ANSER ATT DETTA
HAR VARIT ETT STORT MISSTAG. MED EN I UTGAANGSLAEGET
HAARDARE ATTITYD OCH MED STOED AV EN STARK INTER-
NATIONELL OPINION SKULLE UTSIKTERNA ATT FAA WALLENBERG
FRIGIVEN HA VARIT OAENDLIGT MYCKET STOERRE. DEN TAAL-
MODIGA POLITIKEN GAV INTE RESULTAT.
I ETT PAR INTRESSANTA, FOER INTE SAEGA UPPSEENDEVAECKANDE
ARTIKLAR HAR AFTONBLADET NU OFFENTLIGGJORT NYA UPP-

GIFTER I FALLET WALLENBERG.

DEN ENA AV DEM GOER GAELLANDE ATT LEONID BRESJNEV VAR CHEF FOER DEN POLITISKA AVDELNINGEN I 18:E ARMEN DAA RAOUL WALLENBERG I BUDAPEST GREPS OCH FOERDES BORT AV SOVJETISKA TRUPPER. I BRESJNEVS BEFOGENHETER IN- GICK ATT AVGOERA VILKA PERSONER SOM SKULLE GRIPAS ELLER EJ. AEVEN WALLEN-ERKOMMITTEN, HAR SAMMA UPPGIFT FRAAN OBEROENDE MUNTliga KAELLOR I MOSKVA. FOER ATT INTE FOERSVAARA KOMMITTENS ARBETE HAR DOCK DESSA UPPGIFTER HAALLITS FOERTROLIGA.

FOER DEN ANDRA UPPGIFTEN SVARAR ETT NYTT VITTNE, YAAKOV MENAKER, SOM BERAETtar OM HUR KAMRATER TILL HONOM I JUST DEN 18:E ARMEN GREP WALLENBERG.

UD HAR UNDER AARENS LOPP SAMLAT ETT IMPONERANDE MATERIAL I FALLET WALLENBERG. LIKVAEL AER DE TVAA UPPGIFTERNA NYA FOER UD.

I ETT VIKTIGT AVSEENDE SKAPAR UPPGIFTERNA INTE NAAGON NY KLARHET. FRAAN SOVJETISK SIDA HAR MAN JU VIDGAATT ATT WALLENBERG GREPS AV RYSKA TRUPPER OCH FOERTS TILL SOVJETUNIONEN FOER ATT SEDAN AVLIDA I DET BERYKTADE LJUBLJANAFANGELSER.

GRIPANDET AER ALLTSAA HOEJT OEVER ALL DISKUSSION. DET AER OM VAD SOM EFTER DETTA HAENT WALLENBERG SOM KLARHET INTE HAR KUNNAT SKAPAS. DAER HAR MAN FRAAN SVENSK SIDA ICKE FAATT NAAGRA UPPGIFTER SOM KLART STYRKER ATT WALLENBERG INTE SKULLE KUNNA VARA I LIVET. SLUTCIT

NYHETSARTIKEL: UD SKEPTISKT TILL NYA ROEN OM
WALLENBERG'

CIT

'UTRIKESDEPARTEMENTET SER MED STOR SKEPSIS PAA DE
NYA UPPFGIFTER SOM KOMMIT FRAM I ISRAEL I FALLET
RAOUL WALLENBERG. UD AVSER DOCK ATT SOEKA DET NYA
VITNET YAAKOV MENAKER I TEL AVIV.'

KABINETTSSEKRETERARE HAR PERSONLIGEN INSTRUERAT
AMBASSADEN I TEL AVIV ATT SOEKA MENANKER OCH
BEGAERA ATT EN SPECIALIST FRAAN UD FAAR KOMMA TILL
ISRAEL OCH HOERA HANS UPPFATTNING. LEIFLAND UNDER-
STRYKER ATT DE NYA UPPFGIFTERNA AVVIKER VAESENTLIGT
FRAAN TIDIGARE VITNESMAAL OCH DOKUMENTATION. DETTA
BIDRAR ENLIGT HONOM YTTERLIGARE TILL SKEPTISISMEN.

WALLENBERGFRAAGAN AER DOCK SAA INTERNATIONELLT UPP-
MAERKSAMMAD ATT ALLA NYA UPPFIGTER KONTROLLERAS NOGA
AV UD.

SAA FORT AMBASSADEN LAEMNAR KLARTECKEN KOMMER UD ATT
SKICKA IVAEG EN TJAENSTEMAN TILL TEL AVIV.

MENAKERS VITNESMAAL GAAR I KORTHET UT PAA ATT HAN
SOM LOEJTNANT I RYSKA ARMEN UNDER KRIGET HADE KONTAKT
MED DE OFFICERARE SOM FOERDE BORT WALLENBERG. ENLIGT
UPPGIFT SKULLE BRESJNEV VARIT ANSVARIG CHEF FOER
FOERBANDET I BUDAPEST. HAN HAR BERAETTAT HUR DEN EN
EFTER EN OSKADLIGGJORDES ELLER MIST SINA BEFATTNINGAR,
ALLT FOER ATT WALLENBERGAFFAEREN SKULLE TYSTAS NED.
HAN GER INGEN FOERKLARING TILL VARFOER HAN VAENTAT
TILLS NU MED ATT FRAMFOERA SINA UPPGIFTER.
SLUTCIT

CABINET

CABINET STOCKHOLM KL. 12.30

e Avgående telegram

EXP. S10811 1400/WAR	Dnr	Avg Grupp M&M P2 EU ⁵
----------------------------	-----	-------------------------------------

CABINET STOCKHOLM

1981-08-11

PR

SVENSK TEL AVIV

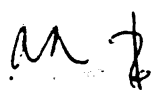
184. FRAAN PRESSBYRAAN RE WALLENBERG-ARTIKLAR.

OEVERSAENDER MED DAGENS KURIR SAMTLIGA ARTIKLAR
I AFTONBLADET OM WALLENBERG.

CABINET

CABINET STOCKHOLM KL.12.20

PRESSBYRAAN
GRASSMAN/LCH

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:			
CBJ				
Kopia till:	Åtgärd: (se regler på blankettkopia)			
Kabs XXXXXX Polch Pol 1 XXXXX	 Nairobi dnr (för Leifland) exp 810814-17⁰⁰/2 <table border="1"> <tr> <td>P</td> <td>2</td> <td>Zu</td> </tr> </table>	P	2	Zu
P	2	Zu		

SVENSK TEL AVIV 1981-08-14

CABINET STOCKHOLM

Pol

TACKSAM DETTA TGM OMEDELBART VIDARE-
BEFORDRAS TILL KABINETTSSEKRETERAREN I NAIROBI MED FOERMAELAN
ATT VI FOERGAEVES SOEKT NAA HONOM PER TELEFON).

B R A A D S K A N D E

FOER OSVALD, POL I, FRAAN L-AA NILSSON, RE WALLENBERG-
AERENDET.

P R I M O OERN OCH NILSSON HAR DEN 13 AUGUSTI HAFT ETT DRYGT
3 TIMMAR LAANGT SAMTAL MED MENAKER. UTOEVER VAD SOM AER KAENT
GENOM AFTONBLADET FRAMKOM FOEGA NYTT. MENAKER FOEREFALLER INTE
SJAELV LAENGRE VILJA DRIVA TESEN ATT BRESJNEV SPELAT EN AKTIV
ROLL FOER GRIPANDET AV WALLENBERG. DEN TUNNA TRAAD SOM SKULLE
FINNAS BESTAAR I ATT VISSA UTVALDA SOLDATER UR 18:E ARMEN PAA-
STAAS HA DELTAGIT I SPECIALKOMMANDOT SOM PASSERADE FIENDELIN-
JERNA OCH GICK IN I BUDAPEST. BRESJNEV VAR CHEF FOER 18:E ARMENS
POLITISKA AVDELNING, MEN TORDE INTE HELLER ENLIGT MENAKER HA
UPPEHAALLIT SIG I UNGERN.

NAEMNDA ARME INGICK I DEN 4:E UKRAINSKA FRONTEN SOM INTE DELTOG
I STRIDERNA VID BUDAPEST. STADEN INTOGS I STAELLET AV ANDRA OCH
TREDJE FRONTERNA. MENAKER UPPGER, ATT HAN SJAELV SAARADES UTAN-
FOER BUDAPEST DEN 26 DECEMBER 1944 OCH DAEREFTER FOERFLYTTADES
TILL ETT SJUKHUS I TIFLIS.

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:	
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) = 2 =	

VID VAART SAMTAL MED HONOM UPPREPADE MENAKER SIN TILL HASSEL-
BHM LAEMNADE VERSION AV VAD SOM FOEREVARIT VID VETERANTRAEFFAR-
NA. HAN GJORDE DOCK TILLAEGGET ATT HAN GENOM BBC OCH VOICE OF
AMERICA REDAN UNDER 70-TALETS BOERJAN HOERT TALAS OM WALLEMBERG.
DENNA UPPGIFT KAN VAEL IFRAAGASAETTAS MED HAENSYN TILL DET DAA
RINGA INTERNATIONELLA INTRESSET FOER WALLEMBERG.

SHIFRIN FOEREFALLER HA SPELAT EN HELT AVGOERANDE ROLL FOER ATT
FOERMAA MENAKER ATT FRAMTRAEDA I PRESSEN. DEN SKRIFTLIGA REDO-
GOERELSE SOM HASSELBHM FAATT DEL AV HAR SAALUNDA TILLKOMMIT PAA
SHIFRINS TILLSKYNDAN. EN NAERALIGGANDE MISSTANKE AER ATT SHIFRIN
AEVEN HAFT VISS MOEJLIGHET PAAVERKA REDOGOERELSENS INNEHAALL.

S E C U N D O UTFOERLIG UPPTECKNING POSTAS LOERDAG FRAAN
SKAANE TILL OSVALD. FOERESLAAR NI AVVAKTAR MED PRESSKOMMENTARER
TILLS NI TAGIT DEL AV UPPTECKNINGEN.

OERN

WASHINGTON

[a+b t Wallenberg-föreningen
1981-08-17 pol 1 Sahlin/KB]

aa

MS: ves

Utrikesdepartementet

INK UTRIKESDEP		
Dnr 86/175		
1981-08-14		
Avd	Gr	Mål
P	2	Eu ⁵

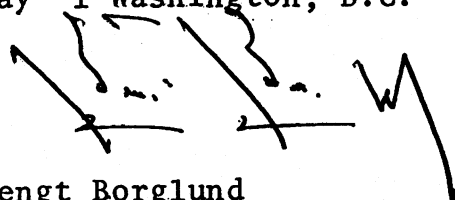
(Pol)

Raoul Wallenberg-dag i Washington, D.C.

(1 bil.)

./.

Härmed får jag insända kopia av en från distrikts-
regeringen i Columbia mottagen skrivelse 1981-08-06
till vilken är bilagd den officiella proklamation
som förklarar den 4 augusti 1981 som "Raoul Wallenberg
Day" i Washington, D.C.

Bengt Borglund

mo

P2 Eu
Dtl..... Ill Amb: 1 Washington
skr nr 175 19.81.8.10
GOVERNMENT OF THE DISTRICT OF COLUMBIA
EXECUTIVE OFFICE

OFFICE OF THE CITY ADMINISTRATOR

OFFICE OF COMMUNICATIONS
1350 E STREET, N.W. - ROOM 219
WASHINGTON, D.C. 20004

August 6, 1981

The Honorable Bengt Borglund
Minister of Sweden
Embassy of Sweden
600 New Hampshire Ave., N.W.
Washington, D.C. 20036

INK BE9K: WASH.		
D No. 13/331		
AUG 10 1981		
AVD. P	GR 2	MA Eu

Dear Mr. Minister:

It is with great privilege and reverence that the Mayor and citizens of the District of Columbia present this proclamation to the people of Sweden honoring one of your great compatriots, Raoul Wallenberg.

His remarkable achievement of saving more than 30,000 Jews from the Nazi terror during World War II stands as an example for all freedom-loving people that the might of individuals can be as powerful as the might of nations.

It was in that spirit that we celebrated Raoul Wallenberg Day in the District of Columbia.

Most sincerely yours,

Jeffrey R. Hoffman
Office of Communications

THE DISTRICT OF COLUMBIA

WASHINGTON, D.C. 20004

MARION BARRY, JR.
Mayor

RAOUL WALLENBERG DAY

AUGUST 4, 1981

BY THE MAYOR OF THE DISTRICT OF COLUMBIA

A PROCLAMATION

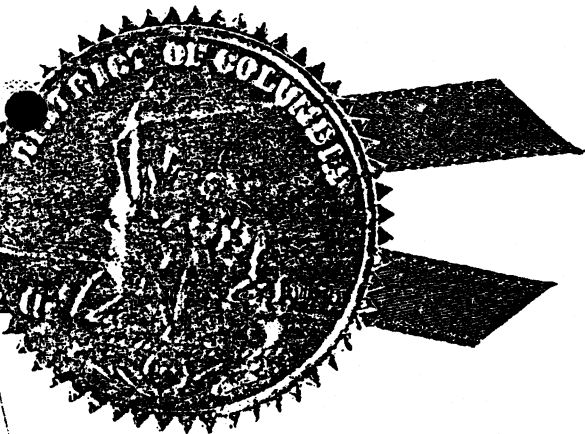
WHEREAS, the citizens of the District of Columbia join the Simon Wiesenthal Center for Holocaust Studies on the campus of Yeshiva University of Los Angeles and other groups throughout our Nation in honoring the 69th Birthday Anniversary of Raoul Wallenberg; and

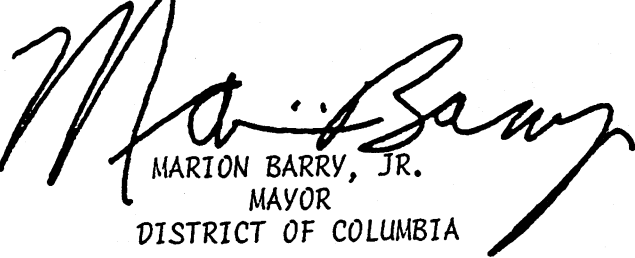
WHEREAS, Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat, went to Hungary in 1944 to coordinate efforts to rescue Jews from the hands of the Nazis; and

WHEREAS, Raoul Wallenberg is credited with saving thirty thousand Jews and indirectly saved as many as seventy thousand; and

WHEREAS, Raoul Wallenberg was kidnapped and incarcerated at the end of World War Two and twenty years later was reported dead:

NOW, THEREFORE, I, THE MAYOR OF THE DISTRICT OF COLUMBIA, do hereby proclaim Tuesday, August 4, 1981, as "RAOUL WALLENBERG DAY" in Washington, D.C., and call upon all of our residents to join with me in honoring Raoul Wallenberg in grateful acknowledgment of the exceptionally outstanding heroic and humanitarian activities which he performed during World War Two.

MARION BARRY, JR.
MAYOR
DISTRICT OF COLUMBIA

ANSCINEMA

August 10, 1981

Mr. Matias Mossberg
UTRIKESDEPARTEMENTET
Box 16121
S-103 23 Stockholm

INK. UTRIKES DEP.	
D.N.: 225-481	
1981 10-18 08-14	
P	2 64

Dear Mr. Mossberg,

Chuck Wasserman asked me to thank you for forwarding the Raoul Wallenberg documentation. We have been extensively researching the material and I am sure the information contained within the governemnt documents will provide us with valuable data for our film.

Again our thanks,

Jay R. Heit
Associate Producer

Avsändningsort

pol 1 Osvald/KB

Ärende

Datum

1981-08-14

Avd

P

Grupp

2

Mål

EuT

Adress

Svensk NAIROBI

(för kabsek)

Pol

Text

B R Å D S K A N D E

.....från pol 1 re Raoul Wallenberg

Följande har 1981-08-13 meddelats av chargé d'affaires
Borglund, Washington:

2 Cit."Primo Ambassaden har de senaste.....
.....
.....som räddat många judar."Slutcit.

UTRIKESDEPARTEMENTET

JW

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~Blå Kabs~~

Polch

Pol 1

~~Kabs~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

1981-08-14 pol 1 Osvald/KB
Nairobi (kabsek)

P

2

Eck

SVENSK WASHINGTON 1981-08-13

Pol

CABINET STOCKHOLM

UC D:2042 25.000% 1980-08 (20.000% på bärbara)

FOER POLCHEFEN RE RAOUL WALLENBERG

PRIMO

AMBASSADEN HAR DE SENASTE DAGARNA KONTAKTATS AV DELS RABBI COOPER VID SIMON WIESENTHAL CENTER, LOS ANGELES, DELS AV STEWART STEIN VID KONGRESSMANNEN LANTOS KONTOR. I BAADA FALLEN GAELLDE DET UPPGIFTERNA ROERANDE BRESJNEVS ROLL VID WALLENBERGS BORTFOERANDE. MAN FOERSOEKTE NU NAA WIESENTHAL FOER ATT DENNE SKULLE KUNNA GOERA EN EGEN UNDERSOEKNING BETRAEFFANDE OMSTAENDIGHETERNA OCH SAAVITT VI FOERSTAAR AV VITTNETS TILLFOERLITLIGHET. BAADE LANTOS OCH COOPER OENSKAR FAA EN UPPTECKNING NAER VITTNET I ISRAEL INTERVJUAS AV EN SVENSK REPRESENTANT VI LOVADE OFOERBINDANDE VIDAREBEFORDRA OENSKEMAALEN.

STEIN HADE FOER EGEN OCH LANTOS RAEKNING GJORT EN UNDERSOEKNING ROERANDE DOKUMENTATIONEN OM DEN 13 SOVJETISKA ARMEN SOM BRESJNEV VAR CHEF FOER OCH DAERVID NOTERAT ATT FOERBANDET BEFANN SIG I NORRA UNGERN A VID DEN AKTUELLA TIDPUNKTEN. STEIN MENADE SAALEDES ATT DET AATMINSTONE AER TEORETISKT MOEJLIGT ATT BRESJNEV VARIT INBLANDAD I BORTFOERANDET AV WALLENBERG.

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopie)

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

SECUNDO

COOPER REDOGJORDE OCKSÅA FÖR EN UNDERHANDSKONTAKT CENTRET-
HADE HÅFT MED EN UTVANDRAD SOVJETISK JUDE SOM NUMERA ÄR
BOSATT I BOSTONOMRADET. DENNA KÄLLA SOM P G A
■ HAENSYN TILL SLÄKTINGAR I SOVJETUNIONEN ÖNSKAR VARA
ANONYM GJÖRER SIG HÄR TRÄFFAT WÄLLENBERG I MINSK OKTOBER -
DECEMBER 1953. PERSONEN I FRÅGA HADE ARBETAT SOM BYGG-

■ ÄSTARE I MINSK OCH UPPFÖRT TJÄNSTEBOSTÄDER AAT
SÄKERHETSPOLISENS PERSONAL. HAN HADE DÄRVID ANVÄNT SIG AV
ARBETSKRAFT FRÅN DET NÄRBELAEGNA FÄNGELET I MINSK
OCH DÅ TRÄFFAT EN PERSON SOM GICK UNDER NAMNET "RAMON"
(SIC) WÄLLENBERG OCH SOM TALADE PERFEKT TYSKA. BYGGMAÄSTA-
REN HADE I BÖRJAN TROTT ATT DET RÖRDE SIG OM EN TYSK
NAZIST MEN MEDFÄNGARNA HADE UPPLYST HONOM OM ATT DET I
SJÄLVA VERKET VAR FRÅGA OM EN PERSON SOM RÄDDAT MÅNGA
JUDAR.

BURGLUND

UTRIKESDEPARTEMENTET
EH

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol 1
~~UDD~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Salisbury 1981-08-18
Osvald/EE

P

2

Eu

Svensk Maputo 1981-08-17

Pol

Cabinet Stockholm

M Y C K E T B R Å D S K A N D E

För Osvald. Angående Wallenberg-vittne.

Innehållet ert ovan bör sändas till Salisbury, dit Leifland
anländer i morgon tisdag.

Bergstrand

UTRIKESDEPARTEMENTET
EH

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol 1
~~UXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Salisbury 1981-08-18

Osvald/EE

p | 2 | Eu

Svensk Maputo 1981-08-17

Pol

Cabinet Stockholm

M Y C K E T B R Ä D S K A N D E

För Osvald. Angående Wallenberg-vittne.

Innehållet ert ovan bör sändas till Salisbury, dit Leifland
anländer i morgon tisdag.

Bergstrand

UTRIKESDEPARTEMENTET GO	Ärende:
Kopio till: Kabs XXXXXX Polch Pol 1 AND	Åtgärd: (se regler på blankettkopier) amb Tel Aviv exp 81-08-18-0930/GO Pol 1 ombedes delge L-Å Nilsson

P	2	Euf
---	---	-----

SVENSK SALISBURY 1981-08-

~~Salisbury~~
 Salisbury
 81-08-18 Pol

CABINET STOCKHOLM

FOER OERN, TEL AVIV OCH LARS AAKE NILSSON I ESLOEV ELLER LONDON
 FRAAN LEIFLAND.

RE WALLENBERG-VITTNE

TACK REDOGOERELSEN SOM JUST NAATT MIG I NAIROBI. VAD FOERESLAAR
 NI ATT JAG SKALL SAEGA PRESSEN? JU MER JAG FUNDERAR PAA SAKEN,
 DESTO MINDRE OEVERTYGANDE FOEREFALLER MIG MENAKERS
 VITTNESMAAL. TACKSAM ERA KOMMENTARER.

HEINEBAECK

Osvald Pol I / EE

Ärende	Datum 1981-08-17		
	Avd A	Grupp 2	Mål EU -

Adress
Svensk Maputo
Svensk Salisbury

[Handwritten mark]

[Handwritten "Pol" in a circle]

Text
Dnr För Leifland från Osvald. Re Wallenberg-vittne.
från Salisbury åberopas.

P r i m o. På basis av Lars-Åke Nilssons skriftliga rapport, och i samråd med Erik Pierre, har jag utarbetat medan under tertio återgivna utkast till pressmeddelande, som i morgon tisdag skall diskuteras med utrikesministern. Vi kommer då naturligtvis också diskutera om vi överhuvudtaget skall gå ut med pressmeddelande, eller informera pressen på annat sätt. Vad anser Du? Pierre har under dagen fått en rad påringningar från pressen som efterlyser resultatet av Lars-Åkes resa till Israel.

S e c u n d o. Lars-Åke - som jag idag talat med på telefon - har inga erinringar mot utkastet till pressmeddelande. Texten skickas f ö också till Torsten Örn.

T e r t i o. "Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker har
.....något väsentligt nytt." (se utkast till pressmeddelande
1981-08-17)

Cabinet

1981-08-17

Samtal i Wallenberg-ärendet med Yaacov Leontevitj
Lachotski-Menaker

Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker har genom artiklar den 8, 9 och 10 augusti av Anders Hasselbohm i Aftonbladet framträtt med tidigare icke kända uppgifter om gripandet av Raoul Wallenberg i Budapest i januari 1945 samt om Leonid Bresjnevs föregivna roll, därvid. ~~Den 12 augusti 1981 besökte~~ Ambassadör Torsten Örn, Tel Aviv, samt ambassadrådet Lars-Ake Nilsson, London, ~~besökte~~ Menaker. *besökte den 13 augusti 1981*

Samtalet med Menaker, som fördes i dennes bostad, kom att vara i drygt 3 timmar. Menakers redogörelse för sina egna upplevelser i sovjetiska armén under andra världskriget och för vad som framkom vid de veteranträffar som Menaker deltog i 1976, 1977 och 1978 överensstämde i stort med den version som återgivits av Hasselbohm i Aftonbladet.

I publiciteten kring Menakers framträdande i Aftonbladet har uppmärksamheten koncentrerats till två frågor: dels Bresjnevs föregivna roll vid gripandet av Wallenberg, dels Menakers möte med den man som personligen skulle ha genomfört arresteringen.

Enligt Menaker deltog ur 18:e armén endast 317:e divisionen samt ett fåtal soldater ingående i vissa specialkommandon vid striderna kring Budapest. Menaker hävdar emellertid inte att Bresjnev, såsom chef för 18:e arméns politiska enhet, skulle ha varit verksam i Ungern under perioden

december 1944 - januari 1945, eller på annat sätt tagit del ^{av} striderna där.

Det är inte möjligt att på grundval av Menakers informationer dra slutsatsen att Bresjnev personligen skulle ha spelat en roll eller varit ansvarig för Wallenbergs arrestering.

Vad gäller veteranträffarna 1976, 1977 och 1978 kan konstateras, att Menaker hänvisar till tre f d vapenbröder för uppgiften att en viss Aminjev var den man som grep Wallenberg. Menaker är dock inte helt säker på att vederbörandes namn verkligen är Aminjev. Under veteranmötet 1978 säger sig Menaker ha fått personlig kontakt med denne Aminjev, som berättat att han haft i uppdrag att gripa Wallenberg.

Menakers vittnesmål innehåller substantiellt främst uppgiften att ett sovjetiskt specialkommando skulle ha haft i uppdrag att arrestera Wallenberg samt att Menaker träffat den person som skulle ha svarat för själva gripandet.

Sedan 1957 har sovjetregeringen vidgått att Wallenberg ^{fängslades} ~~satt i sovjetiskt fängelse~~ våren 1945. Det kan därför ifrågasättas om Menakers vittnesmål, även om det skulle visa sig helt korrekt, tillför ärendet något väsentligt nytt.

Osvald Pol I / EE

Ärende

Datum

1981-08-17

Avd

P

Grupp

2

Mål

En

Adress

Svensk Tel Aviv.

(Handwritten symbol)

(Handwritten: Pr)

Text

För Örn från Osvald, pol I, re Wallenberg-vittne. Meddelande till Dig från Leifland åberopas.

På basis av Lars-Åke Nilssons skriftliga rapport, och i samråd med chefen för pressbyrån, har jag utarbetat nedan återgivna utkast till pressmeddelande, som också Leifland nu får del av. Utkastet skall i morgon tisdag diskuteras med utrikesministern - liksom frågan om vi överhuvudtaget skall ge ut ett pressmeddelande. Tacksam Dina ev synpunkter.

"Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker har tillför ärendet något väsentligt nytt." (se utkast till pressmeddelande 1981-08-17).

Cabinet

1981-08-17

Samtal i Wallenberg-ärendet med Yaacov Leontevitj
Lachotski-Menaker

Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker har genom artiklar den 8, 9 och 10 augusti av Anders Hasselbohm i Aftonbladet framträtt med tidigare icke kända uppgifter om gripandet av Raoul Wallenberg i Budapest i januari 1945 samt om Leonid Bresjnevs föregivna roll därvid. ~~Den 12 augusti 1981 besökte~~ ^{och} Ambassadör Torsten Örn, Tel Aviv, samt ambassadrådet Lars-Ake Nilsson, London, ~~vittnet~~ ^{besökte den 13 augusti 1981} Menaker. *L. Hasselbohm*

Samtalet med Menaker, som fördes i dennes bostad, kom att vara i drygt 3 timmar. Menakers redogörelse för sina egna upplevelser i sovjetiska armén under andra världskriget och för vad som framkom vid de veteranträffar som Menaker deltog i 1976, 1977 och 1978 överensstämde i stort med den version som återgivits av Hasselbohm i Aftonbladet.

I publiciteten kring Menakers framträdande i Aftonbladet har uppmärksamheten koncentrerats till två frågor: dels Bresjnevs föregivna roll vid gripandet av Wallenberg, dels Menakers möte med den man som personligen skulle ha genomfört arresteringen.

Enligt Menaker deltog ur 18:e armén endast 317:e divisionen samt ett fåtal soldater ingående i vissa specialkommandon vid striderna kring Budapest. Menaker hävdar emellertid inte att Bresjnev, såsom chef för 18:e arméns politiska enhet, skulle ha varit verksam i Ungern under perioden

december 1944 - januari 1945, eller på annat sätt tagit del ^{av} striderna där.

Det är inte möjligt att på grundval av Menakers informationer dra slutsatsen att Bresjnev personligen skulle ha spelat en roll eller varit ansvarig för Wallenbergs arrestering.

Vad gäller veteranträffarna 1976, 1977 och 1978 kan konstateras, att Menaker hänvisar till tre f d vapenbröder för uppgiften att en viss Aminjev var den man som grep Wallenberg. Menaker är dock inte helt säker på att vederbörandes namn verkligen är Aminjev. Under veteranmötet 1978 säger sig Menaker ha fått personlig kontakt med denne Aminjev, som berättat att han haft i uppdrag att gripa Wallenberg.

Menakers vittnesmål innehåller substantiellt främst uppgiften att ett sovjetiskt specialkommando skulle ha haft i uppdrag att arrestera Wallenberg samt att Menaker träffat den person som skulle ha svarat för själva gripandet.

Sedan 1957 har sovjetregeringen vidgått att Wallenberg ^{fängslades} ~~satt i sovjetiskt fängelse~~ våren 1945. Det kan därför ifrågasättas om Menakers vittnesmål, även om det skulle visa sig helt korrekt, tillför ärendet något väsentligt nytt.

UTRIKESDEPARTEMENTET GO	Arende:				
Kopia till: Kabs XXXXXX XXXXXX Polch Pol 1 XXXX	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) <i>en 7</i>	<table border="1"> <tr> <td><i>P</i></td> <td><i>2</i></td> <td><i>Eu</i></td> </tr> </table>	<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Eu</i>
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>Eu</i>			

Pol

SVENSK TEL AVIV 1981-08-18

CABINET STOCKHOLM

TILL OSVALD, POL II, OM WALLENBERT-AERENDET, HBR OERN-OSVAL
1981-08-14.

EN SAK SOM NILSSON OCH JAG DISKUTERADE VAR OM MAN INTE BORDE BE
VAAR MILITAERA SAKKUNSKAP REDOVISA FOER VILKA INSATSER ALEXANDER
NEVSKIJ-ORDEN BRUKAR UTDELAS, RESP. OM NAAGOT STOERRE JUBILEUMS-
ORDENSREGN FOEREKOM 1975 I SAMBAND MED 30-AARSFIRANDET AV SEGERN.

OERN

UTRIKESDEPARTEMENTET
G0

Ärende:

Kopia till:

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Kabs

~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

all 7

P	2	Eu!
---	---	-----

SVENSK TEL AVIV 1981-08-18

Pol

CABINET STOCKHOLM

TILL OSVALD, POL I, OM WALLENBERG-AERENDET, HBR OERN-OSVALD
1981-08-14.

P R I M O JAG UNDRAR OM DU TILL NILSSONS PROMEMORIA MOEJLIGEN
OCH EFTER TELEFONSAMRAAD MED HONOM VILLE FOGA UNDER SECUNDO
AATERGIVNA POST SCRIPTUM, INNAN PROMEMORIAN DELGES. NILSSON OCH
JAG VAR HELT ENSE OM IAKTTAGELSENS RELEVANS, MEN VID UTSKRIFTENS
BRAADSKA FOELL DEN BORT.

S E C U N D O ''P.S. DET MAA KANSKE - INTE MINST MED HAEN-
SYN TILL SHIFRINS MEDVERKAN I SAMMANHANGET - TILLAEGGAS, ATT
MENAKER INGEN GAANG UNDER DET LAANGA SAMTALET FAELLDE NAAGRA
MOT SOVJETLEDARE ELLER SOVJETSAMHAELLET KRITISKA KOMMENTARER.''

OERN

UTRIKESDEPARTEMENTET

GO

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

dm 7

P

2

Sei

Pol

SVENSK TEL AVIV 1981-08-18

CABINET STOCKHOLM

TILL OSVALD OM WALLENBERG-VITTNE. ERA CH 139 OCH 140.

JAG TYCKER FOERESLAGNA TEXTEN VERKAR BRA.

OERN

Press
Pol 1
TELEGRAM VIA UD-RADIO

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOP ENI ANT)
170410

18 AUG 81 09 51 Z

DNR	80.A	249
P	2	En I

SVENSK TEL AVIV 1981-08-18J

PR
Pal

CABINET STOCKHOLM

noterat på pol I: 4
Noterat press. aa J Remach 10/8-81

249. TILL PRESSBYRAAN OCH POL I OM WALLENBERG-AERENDET. R 18

EFTERSOM INTRESSET BLAND STATIONERANDE JOURNALISTER ALLTJAEMT
AER MYCKET STORT BETRAEFFANDE MENAKERS VINNESMAAL, VORE JAG
MYCKET TACKSAM FOER LOEPANDE REDOVISNING SVENSKA UTTALANDEN
OCH PRESSKOMMENTARER.

OERN

SVENSK TEL AVIV KL 09 45 1981/08/18/EE

Pol I

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIER EVL. ANT.)
(177. 1)

TELEGRAM VIA UD-RADIO

SVENSK TEL AVIV 1981-08-18

CABINET STOCKHOLM

18 AUG 81 14 17Z

DNR 80.4 253
P 2 En^F

an 7

253. TILL OSVALD, POL I OM MENAKER. R 18

MENAKER HAR NU OCKSAA LAATIT SIG INTERVJUAS LOKALT. ENLIGT VAD VI KAN SE DOCK UTAN ATT FOERA BREZJNEV OCH WALLENBERG NAERMARE VARANDRA. AMINJEV SKULLE FAATT SIN BEFALLNING ATT GRIPA EN UTLAENNING I BUDAPEST ''AV MOSKVA'' OCH SEDAN SIN NEVSKIJ-ORDEN SOM ERKAENSLA. (''YEDIOTH AHARONOT'' 14 AUGUSTI).

OERN

SVENSK TEL AVIV 1981-08-18 KL 14 00/EE

D 2 CuI

OCH FAZ SKAN 11807

UD GER IDAG UT FOELJANDE PRESSMEDDELANDE:

SAMTAL I WALLENBERG-AERENDET MED YAACOV LEONTEVITJ
LACHOTSKI-MENAKER.

DEN FOERRE SOVJETISKE MEDBORGAREN YAACOV LEONTEVITJ
LACHOTSKI-MENAKER, NUMERA BOSATT I ISRAEL, HAR I INTERVJUER
I AFTONBLADET LAEMNAT NYA UPPGIFTER OM GRIPANDET AV TAOUL EEE
RAOUL WALLENBERG I BUDAPEST I JANUARI 1945: AMBASSADOER
TORSTEN OERN, TEL AVIV OCH AMBASSADRÅDET LARS-AAKE MILSSON
BESOEKTE DEN 13 AUGUSTI 1981 MENAKER I NASARET:

MENAKERS VITTNESMAAL HAR PROEVATS NOGA. DET INNEHAALLER I SAK
FRAEMST UPPGIFTEN ATT ETT SOVJETISKT SPECIALKOMMANDO SKULLE
HA HAFT I UPPDRAG ATT ARRESTERA WALLENBERG SAMT ATT MENAKER
TRAEFFAT DEN PERSON SOM SKULLE HA SVARAT FOER SJAE LVA GRIPAN-
DET.

SEDAN 1957 HAR SOVJETREGERINGEN VIDGAATT ATT WALLENBERG
FAENGLADES VAAREN 1945. MENAKERS VITTNESMAAL MOTSAEGER INTE
DENNA UPPGIFT: EEE.
SKULLE U EEE YTTERLIGARE FAKTA KOMMA FRAM I DENNA FRAAGA,
KOMMER DESSA ATT PROEVAS PAA SAMMA NOGGRANNA SAETT SOM VÅRKK

EEE VARJE NY UPPGIFT.

CABINET

V

* SVENSK MOSKVA 393 ✓
 * SVENSK WASHINGTON 696 ✓
 * SWEDELEG NEW YORK 1051 ✓
 * SVENSK LONDON 528 ✓
 * SVENSK PARIS 415 ✓
 * SVENSK BONN 396 ✓
 * SVENSK HAAG 192 ✓
 * SVENSK WIEN 328 ✓
 * SWEDEL BRYSSEL 200 ✓
 * SVENSK OSLO 247 ✓
 * SVENSK KOEPENHAMN 280 ✓
 * SVENSK HELSINGFORS 232 ✓
 * SVENSK TEL AVIV 197 ✓
 * SVENSK SALISBURY 193 ✓
 * SVENSK MAPUTO 234 ✓

810818
18.20 PR

P 2 En I

PR

~~OGH E12 SKAN 11807~~

UD GER IDAG UT FOELJANDE PRESSMEDDELANDE:

SAMTAL I WALLENBERG-AERENDET MED YAACOV LEONTEVITJ LACHOTSKI-MENAKER.

DEN FOERRE SOVJETISKE MEDBORGAREN YAACOV LEONTEVITJ LACHOTSKI-MENAKER, NUMERA BOSATT I ISRAEL, HAR I INTERVJUER I AFTONBLADET LAEMNAT NYA UPPGIFTER OM GRIPANDET AV TAOUL EEE RAOUL WALLENBERG I BUDAPEST I JANUARI 1945: AMBASSADOER TORSTEN OERN, TEL AVIV OCH AMBASSADRÄDET LARS-AAKE MILSSON BESOEKTE DEN 13 AUGUSTI 1981 MENAKER I NASARET:

MENAKERS VITTNESMAAL HAR PROEVATS NOGA. DET INNEHAALLER I SAK FRAEMST UPPGIFTEN ATT ETT SOVJETISKT SPECIALKOMMANDO SKULLE HA HAFT I UPPDRAG ATT ARRESTERA WALLENBERG SAMT ATT MENAKER TRAEFFAT DEN PERSON SOM SKULLE HA SVARAT FOER SJAELVA GRIPANDET.

SEDAN 1957 HAR SOVJETREGERINGEN VIDGAATT ATT WALLENBERG FAENGLADES VAAREN 1945. MENAKERS VITTNESMAAL MOTSAEGER INTE DENNA UPPGIFT: EEE. SKULLE U EEE YTTERLIGARE FAKTA KOMMA FRAM I DENNA FRAAGA, KOMMER DESSA ATT PROEVAS PAA SAMMA NOGGRANNA SAETT SOM VARJE NY UPPGIFT.

Arkivexemplar

Pressbyrån Pierre/hs"

1981-08-18

Önr	Änd	Grupp	Mål
/		P 2	Leu ²

Samtal i Wallenberg-ärendet med Yaacov Leontevitj
Lachotski-Menaker

1981-08-19/hs

Bifogade pressmeddelande har expedierats till:

Svensk press:

Utländska korrespondenter i Stockholm

Utländska beskickningar i Stockholm

Övriga, innefattande bl.a.:

Utrikesnämndens ledamöter

Utrikesutskottets ledamöter

Partiordförandena

Riksdagsgruppernas kanslier

Partiernas kvinnoförbund

Diverse intresseorganisationer

Kyllas av postslag

Avskick med

☐

sv brev

☐

svt telex

☐

telexpost

☐

vanlig post

Avskickets datum

Sign

1981-08-18

Samtal i Wallenberg-ärendet med Yaacov Leontevitj
Lachotski-Menaker

Den förre sovjetiske medborgaren Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker, numera bosatt i Israel, har i intervjuer i Aftonbladet lämnat nya uppgifter om gripandet av Raoul Wallenberg i Budapest i januari 1945. Ambassadör Torsten Örn, Tel Aviv, och ambassadrådet Lars-Åke Nilsson besökte den 13 augusti 1981 Menaker i Nasaret.

Menakers vittnesmål har prövats noga. Det innehåller i sak främst uppgiften att ett sovjetiskt specialkommando skulle ha haft i uppdrag att arrestera Wallenberg samt att Menaker träffat den person som skulle ha svarat för själva gripandet.

Sedan 1957 har Sovjetregeringen vidgått att Wallenberg fängslades våren 1945. Menakers vittnesmål motsäger inte denna uppgift. Skulle ytterligare fakta komma fram i denna fråga, kommer dessa att prövas på samma noggranna sätt som varje ny uppgift.

RIKESDEPARTEMENTET
politiska avdelningen
het 1
andläggare: P Osvald/AM

PROMEMORIA

P 2 Senⁱ

1981-08-19

aa 2

Wallenberg-ärendet: vittnet Menakers adress

Den Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker som fram-
trätt i Aftonbladet den 8,9,10 augusti med nya
uppgifter om Wallenberg bor på följande adress:

718-48 Shkumat-Dromit
NAZRAT - ILIT
Israel

Peter Osvald

Pol 1 Osvald/AM

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1981-08-19

Avd

A

Grupp

2

Mål

EUI

Adress

Svensk

Text

WASHINGTON

Pol

Re: Raoul Wallenberg.

2

P R I M O: Vårt pressmeddelande rörande Örns/Nilssons samtal med Menaker offentliggjordes alltså igår (v encl 696).

Vi är tills vidare inte beredda att offentligt lämna närmare uppgifter om samtalet. Vår fortsatta starka skepsis till Menakers vittnesmål kan dock framföras underhand.

Nilssons samtalsuppteckning tillställs Er för Er egen information.

S E C U N D O: Stein drar kanske för stora växlar på att 18:e armén (där Bresjnev var chef för den politiska enheten) "befann sig i norra Ungern vid den aktuella tidpunkten". Länken till Bresjnev är utomordentligt svag, och Menaker hävdar heller inte att det finns ett direkt samband mellan Bresjnev och Wallenbergs gripande.

För Er egen information vill vi meddela att ambassaden i Moskva har ombetts utreda 18:e arméns rörelser hösten 1944 - våren 1945. Här tillgängliga källor ger vid handen att 4:e ukrainska fronten, till vilken 18:e armén hörde, opererade i östra Ungern (Debrecenområdet) i oktober 1944, men strax därefter omgrupperades till Karpato-Ukraina. 18:e armén dyker upp på nytt i Tjeckoslovakien våren 1945. De sovjetiska arméförband som var engagerade i striderna i Ungern december 1944 - våren 1945 tillhörde samtliga 2:a resp 3:e ukrainska fronten. Det finns inga uppgif-

ter om att enskilda förband ur 4:e ukrainska fronten eller 18:e armén deltog i dessa strider. Menaker menar dock att så var fallet med den 317:e divisionen ur 18:e armén. Denna uppgift har vi hittills inte kunnat bekräfta eller vederlägga.

T E R T I O: Ni bör söka kontakt med Coopers underhandkontakt (Ert secundo) för sedvanlig utfrågning. Vi kan naturligtvis utlova diskretion utsagan.

Cabinet+

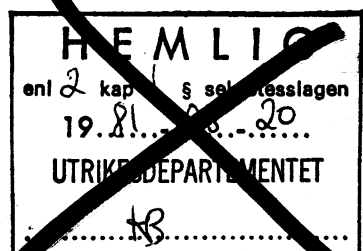
Politiska avdelningen
Enhet 1

1981

Den	Avd	Grupp	Mål
1981-08-19			
74	P	2	Eu I

Pol

un

Chargé d'affaires
Jan Kronholm
Ambassaden
MOSKVA

HEMLIG

Wallenberg-ärendet
(1 bil)

Broder,

Får att följa upp Yacov Leontevitj Lachotski-Menakers uttalanden i Aftonbladet den 8, 9 och 10 augusti om gripandet av Wallenberg, vore jag tacksam om vi kunde få Er hjälp med att klarlägga följande spørsmål:

1. Bresjnev var under världskriget som bekant chef för 18:e arméns politiska enhet. Det har antytts att 18:e armén, eller förband ur denna, skulle ha deltagit i striderna om Budapest 1944-45, och att Bresjnev personligen skulle ha varit ansvarig för Wallenbergs gripande.

Enligt här tillgängliga källor (främst den officiella "Stora Fosterländska Krigets Historia", del 4) deltog den 18:e armén inte alls i striderna kring Budapest. 18:e armén tillhörde den s k 4:e ukrainske fronten. Denna front opererade i oktober 1944 i Östra Ungern (Debrecen-området), men omgrupperades snart därefter till Karpato-Ukajina. 18:e armén dyker sedan upp igen i Tjeckoslovakien

Utfyll av postexp

Avsänd med

☒ av kurer

☐ uti kurer

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändnings datum

2/8 81
810820

Sign

RB

De sovjetiska arméförband som deltog i striderna i Ungern våren 1945 tillhörde samtliga den 2:a resp 3:e ukrainska fronten. Det finns inga uppgifter om att 4:e fronten/18:e armén, eller enskilda förband från dem, deltog i dessa strider.

Menaker uppger emellertid nu (i vittnesmålet till Lars-Åke Nilsson, bifogas), att 18:e arméns 317:e division "hade uppgifter vid Budapest", bland annat att hålla det s k "fönstret" öppet genom vilket specialkommandon sändes ut för att verka bakom fiendens linjer. Menaker vill kanske trots allt antyda att det finns en länk mellan ståtterna kring Budapest, 18:e armén, Bresjnev och Wallenbergs gripande.

Det vore av stort värde för oss om Ni kunde hjälpa oss att belysa de sovjetiska arméförbandens rörelser hösten 1944 - våren 1945 i Ungern, och i synnerhet naturligtvis om Ni kunde klarlägga Bresjnevs roll.

2. Menaker uppger att den man som påstås ha gripit Wallenberg, en viss Amenjev, för detta tilldelats Alexander Nevskij-orden. För vilka insatser utdelades denna orden? Vad krävdes för att få den? Förekom något större jubileumsordensregn 1975 i samband med 30-årsfirandet av segern?

Peter Osvald

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1981-08-14

148

Överlämnas för kännedom
av Utrikesdepartementet Fot. 1

21 AUG 1981

Betr. åtgärd se blif.
delgivningslista

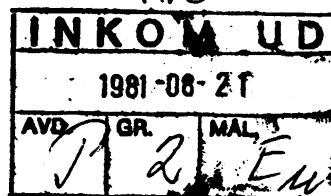
Kanslirådet. Osvald

Utrikesdepartementet

HEML ENL SEKRL

Wallenberg-ärendet
(1 bil.)

Bröder,

Jag får härmed tillställa Dig Lars-Åke Nilssons ned-
teckning från vårt samtal i går med Menaker.

Torsten Örn

Beskickningschefen genom

Erik H. Eklind

E. Eklind

Assistent

Politiska avdelningen

Enhet**Datum**

Handlöggare

1

81 0821

Oswald

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM

Godkännes

Ort/Datum/Nr oder name

Tel Aviv 81 08 14

Angående

Wallenberg-ärendet

Överlämnas för kännedom

utan bil

☒ jante bil

Jämte bil d
så angivits

**bil kan lönas
på UD**

~~HEMLIGSTÄMPLAS~~

☐ Konungen	☐ Utmämnd/Utrusk/Eurrådsd 56 ex	☐ SSLP, Fö, Linder	☐ Sek f framtidsstudier
☐ Statsministern	☐ Utrikesutskottet 33 ex	☐ KMI	☐ Nordiska Rådets svenska del
☐ Chef Arbetsmarkn.dep	☐ Europarådsdeleg 13 ex	☐ Försvarsstaben	☐ Nord Afrikainstitutet
☐ Chef Bostadsdep	☐ Utrikesutskottets kanslichef	☐ Chefen, Fst/Und	☐ Svenska FN-förbundet
☐ Chef Budgetdep	☐ Försvarsutskottets kanslichef	☐ Arméstabens FN-avdelning	☐ Utrikespol. Institutet
☐ Chef Ekonomidep	☐ UD-kontaktman Statsrådsberedn	☐ FOA	☐ SIPRI
☐ Chef Försvarsdep	☐ Regeringens samordn.kanslier3 ex	☐ Exportkreditnämnden	☐ Östek byrån
☐ Chef Handelsdep	☐ Statssekr Försvarsdep	☐ Riksbanken	☐ Bankföreningen
☐ Chef Industridep	☐ Statssekr Handelsdep	☐ Rikspolisstyrelsen	☐ Exportrådet
☐ Chef Jordbruksdep	☐ Statssekr Industridep	☐ SIDA	☐ Grossistförb.
☐ Chef Justitiedep	☐ Statssekr	☐ AMS	☐ Industriförbundet
☐ Chef Kommundep	☐ Statssekr	☐ Statens rymddeleg	☐ LO
☐ Chef Kommunik.dep	☐ IM-enh, Arbetsmarkn.dep	☐ IVA	☐ TCO
☐ Chef Socialdep	☐ I-sekr, Arbetsmarkn.dep	☐ Svensk Kärnbränsle AB	☐ SAF
☐ Chef Utbild.dep	☐ I-sekr, Bostadsdep	☐ Statens Kärnkraftsinsp	☐
☐ Statsr Mogård, U	☐ I-sekr, Industridep	☐ Statens Strålskyddsinst	☐
☐ Statsr Johansson, B	☐ I-sekr, Jordbruksdep	☐ Televerket	☐
☐ Statsr Holm, S	☐ I-sekr, Kommunik.dep	☐ Naturvårdsverkets I-sekr	☐
☐ Statsr Andersson, A	☐ I-sekr, Socialdep	☐ Invandrarverket	☐
☐ Statsr Danell, Bo	☐ I-sekr, Utbildn.dep	☐ Svenska Institutet	☐
☐ Statsr Petri, Ju	☐ Intern enheten, Ekonomidep	☐ Forskningsberedningen	☐
☐ Riksdagens talmän	☐ Intern enheten, Försvarsdep	☐ Miljövårdsberedningen	☐

Större beskickningar FN-representationen	9 ex	☐ Bonn ☒ London	☒ Moskva ☐ Paris	☐ Peking ☐ Tokio	☒ Washington 2 ex ☐ FN-repr
Norden	4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
Övriga Östeuropa	7 ex	☐ Belgrad ☐ Berlin A	☐ Budapest ☐ Bukarest	☐ Prag ☐ Sofia	☐ Warszawa
Övriga Västeuropa och Canada	16 ex	☐ Ankara ☐ Athen ☐ Bern	☐ Bryssel ☐ Dublin ☐ Haag	☐ Lissabon ☐ Madrid ☐ Ottawa	☐ Rom ☐ Wien ☐ Bryssel-del ☐ Genève-del ☐ Strasbourg-repr ☐ Nedrustm-del Genève ☐ Paris-del
Nordafrika	5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis ☐ Tripoli
Mellanöstern	6 ex	☐ Bagdad	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait ☐ Tel Aviv ☐ Damaskus
Övriga Asien och Australien	18 ex	☐ Bangkok ☐ Canberra ☐ Dacca	☐ Hanoi ☐ Hongkong Gk ☐ Islamabad	☐ Jakarta ☐ Kuala Lumpur ☐ Manila	☐ New Delhi ☐ Teheran ☐ Wellington ☐ Pyongyang ☐ Seoul ☐ Panmunjom ☐ Vientiane
Övriga Afrika	12 ex	☐ Abidjan ☐ Addis Abeba	☐ Dar-es-Salaam ☐ Gaborone	☐ Kinshasa ☐ Lagos	☐ Lusaka ☐ Monrovia ☐ Nairobi ☐ Pretoria ☐ Maputo ☐ Luanda
Latinamerika	11 ex	☐ Bogotá ☐ Brasilia	☐ Buenos Aires ☐ Caracas	☐ Guatemala ☐ Havanna ☐ Lima ☐ Mexico ☐ Montevideo ☐ Quito ☐ Santiago	
Vissa lönade konsulat	16 ex	☐ Antwerpen ☐ Berlin GK ☐ Chicago	☐ Frankfurt ☐ Hamburg ☐ Istanbul	☐ Leningrad ☐ Mariehamn ☐ Minneapolis	☐ Montreal ☐ München ☐ New York ☐ Rio de Janeiro ☐ San Francisco ☐ Sao Paulo ☐ Houston

☐ Utrikesministrern	☐ ESK-gruppen	6 ex	☐ Chef bilaterala enh	☒ Tham	☒ Högberg
☒ Kabinettssekr	☐ Chef H-enhet I		☐ Chef multilaterala enh	☒ Gullers	☒ Oskar
☐ Bitr Kabinettssekr	☐ Chef H-enhet II		☐ Chef Protokollet	☐ Thorsson	☐
☒ Chef Pol avd	☐ Chef H-enhet III		☐ Chef Press o. Inf.enhet	☐ Edeen	☐
☒ Chef Pol I	☐ Chef H-förh grupp		☐ Chef Pressbyrån	☐ Dahlén	☐
☐ Chef Pol II	☐ Chef Rättsavd		☐ Chef Inform.byrån	☐ Kab.sekr kansli	☐
☐ Chef Pol III	☐ Rättsavd		☐ Folkrättsakkunnige	☐ Wahlbäck	☐ Åter enheten ex
☐ Chef Pol IV	☐ Exp.chefen		☐ Chef Säkerhetsärenden	☐ Marling	☐ Rapp. översikt, Pol III
☐ Chef Pol V	☐ Statssekr int. u-samarb		☐ Utr.min sekreterare	☐	☐ Regeringspärmen

UD. 1933-01. 100 bl à 50 ex BCB Vbg 792711

Char Pol v		Antal ex skr		sidor		Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Atg postexp		datum	sign
		8		8		79-8-8	82	81-09-24	89	☐ kurir	☐ luft-post		

Delgivn. 81-08-21
pol 1 Osvald/KB

1981-08-14

HEMLIG ENL SEKRL

Samtal i Wallenberg-ärendet med Yaacov Leontevitj
Lachotski-Menaker.

På instruktion från Utrikesdepartementet uppsökte den 13 augusti 1981 ambassadör Torsten Örn, Tel Aviv, samt undertecknad den i Nasaret boende Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker. Denne har genom artiklar den 8, 9 och 10 augusti av Anders Hasselbohm i Aftonbladet framträtt med tidigare icke kända uppgifter om gripandet av Raoul Wallenberg i Budapest i januari 1945 samt om Leonid Bresjnevs föregivna roll därvid.

Samtalet med Menaker, som fördes i dennes bostad, kom att vara i drygt 3 timmar. Menakers ryska tolkades till engelska av en genom ambassaden vidtalad israelisk översättare.

Om sin bakgrund uppgav Menaker följande. Han är född i närheten av Kiev den 20 juli 1923. Sedan Menaker gått ut den obligatoriska skolan, ordnades så att han efter förmedling av sekreteraren i byrådet fick göra sin värnplikt i förtid. Menaker var oförsörjd eftersom hans far tidigare övergivit familjen. Efter inträdet i armén 1940 sändes Menaker till luftvärnsskolan i Vilna. På sensommaren 1941 - någon månad efter krigsutbrottet mellan Tyskland och Sovjetunionen - tillfångatogs Menaker av tyska enheter vid Minsk. Under en fängtransport per tåg lyckades Menaker fly och småningom ta sig till hembyn i trakten av Kiev.

Någon gång 1942 begav sig Menaker till en by - nära gränsen mot Rumänien - i Ukraina, där han uppehöll sig till i mars 1944, då sovjetiska trupper återtog detta område. Menaker beordrades därefter att på nytt tjänstgöra i den sovjetiska armén och tilldelades en befattning, där avsikten - som det hette - var att han "skulle gottgöra med blod att han låtit sig tagas som krigsfånge".

Menaker tillhörde andra ukrainska fronten. Han sårades i benet under strid den 25 augusti 1944. Efter en sjukhusvistelse, sändes han i september till fjärde ukrainska fronten, 18:e armén, i Karpato-Ukraina. En division ur nämnda armé, den 317:e, sändes i oktober 1944 att delta i striderna i Ungern. Menaker förde inom denna division, såsom kulspruteskytt med löjtnants grad, befälet över en pluton. Han hade under perioden april till oktober 1944 passerat graderna från menig till löjtnant.

Divisionen bestod av 6000-8000 man och deltog tillsammans med andra och tredje ukrainska fronterna i december 1944 vid belägringen av Budapest. Övriga enheter ur den 18:e armén och fjärde ukrainska fronten omgrupperades till Karpato-Ukraina för att senare gå mot Tjeckoslovakien.

Den 26 december blev Menaker vid Budapest ånyo sårad i benet. Han sändes denna gång till ett sjukhus i Tiflis. Sedan han skrivits ut sommaren 1945, flyttade Menaker till en by nära Lvov i det tidigare Galizien. Menaker arbetade där inom säkerhetstjänsten och var bl.a. ansvarig för passärenden. Under Stalins jedeförföljelser 1952 tvingades Menaker lämna sitt arbete. Han försörjde sig därefter som diversearbetare och deltog bl.a. vid vägbyggen. Under åren 1958-1979 bodde Menaker i staden Tjeljebinsk i Ural, nära gränsen mot Sibirien.

I det äktenskap han ingått 1949 har Menaker två döttrar, födda 1951 och 1957. Hustrun avled 1967. Sedan först den ena dottern av de sovjetiska myndigheterna medgivits att utvandra med sin man, som hade nära släktingar i Israel, fick 1979 även Menaker och den andra dottern tillstånd att resa ut.

Av intresse för Wallenberg-ärendet är att Menakers aktiva deltagande i striderna kring Budapest upphörde sedan han sårats den 26 december 1944. Menaker uppgav vidare att ur 18:e armén endast den 317:e divisionen såsom reguljär enhet hade uppgifter vid Budapest. Bland dessa ingick att hålla öppet ett "fönster" (direkt översättning från ryskan), genom vilket specialkommandon sändes för att verka bakom fiendens linjer.

Vid vårt samtal hävdade inte Menaker att Bresjnev, såsom chef för 18:e arméns politiska enhet, personligen skulle ha varit verksam i Ungern under perioden december 1944 - januari 1945. Menaker förmodade att Bresjnev vid denna tid uppehöll sig i Karpato-Ukraina. Däremot hävdade Menaker att i de specialkommandon som sändes in bakom fiendelinjen genom "fönstret" vid Budapest ingick soldater ur 18:e armén. Detta faktum kunde härledas till att vissa befälhavare, vilka förflyttats från 4:e till 2:a och 3:e ukrainska fronterna, handplockat och tagit med sig officerare och manskap ur 18:e armén för just specialuppgifter.

Mot mitten av 1970-talet kom Menaker att mer aktivt delta i veteranrörelsen. I Tjeljabinsk fanns en sammanslutning av veteraner från 18:e armén. Under sin tid i Galizien hade Menaker tillhört en liknande förening.

Vid ett möte 1976 i Zlataustj vid Ural kom Menaker att observera en man som bar den höga och sällsynta utmärkelsen Alexander Nevskij-Orden. Mannens utseende tydde på att han var basjkir. Under tågresan från Zlataustj åter till Tjeljabinsk kom Menaker att sitta bredvid veteranrådets ordförande Ivan Ivanovitj Ivanov. Menaker passade på tillfället att förfråga sig om den man som burit Alexander Nevskij-Orden. Ivanov svarade att vederbörande (såvitt Menaker kunde erinra sig) hette Aminjev och dekorerats för sina insatser vid gripandet i januari 1945 i Budapest av den svenske diplomaten Wallenberg.

Detta namn var tidigare bekant för Menaker, som under 1970-talets början via BBC och Voice of America hört talas om Raoul Wallenbergs öde.

Vid veteranträffar 1977 och 1978 fick Menaker genom sin tidigare bataljonsbefälhavare Klotilo samt genom översten Levin, även denne tillhörande 18:e armén, ytterligare bekräftat att Aminjev var den man, som i Budapest gripit Wallenberg.

Menakers redogörelse vid vårt samtal för vad som framkommit vid veteranträffarna följer i stora drag den version som återgivits av Hasselbohm i Aftonbladet. Sålunda upprepade Menaker att han under mötet 1978 fick en personlig kontakt med Aminjev. Denne berättade då, i berusat tillstånd, hur han haft i uppdrag att gripa Wallenberg. Den svenske diplomaten gjorde vid arresteringen motstånd och måste fördes med munkavle.

I förhållande till den version han delgivit Hasselbohm gjorde Menaker tillägget att Aminjev påstått att han erhållit sin dekoration personligen från Bresjnev. Denna detalj hade Menaker först nyligen erinrat sig.

Efter ankomsten 1979 till Israel, dit Menaker sökt få utvandra redan före hustruns död 1967, läste han i en rysk-språkig emigranttidning om den trädplantering, som skett i Jerusalem i december 1979 för att hedra Wallenberg. Menaker sökte utan framgång komma i kontakt med den för trädplanteringen ansvariga israeliska organisationen. Först i slutet av 1980 kom Menaker i ett anpassningsläger för immigranter i förbindelse med Avraham Shifrin (jmf. Kerstin Bothéns uppteckning från samtal med denne, insänd med hbr Örn-Berg 1981-06-28). För Shifrin berättade Menaker vad han visste beträffande omständigheterna kring gripandet av Wallenberg. På uppmaning av Shifrin gjorde Menaker februari 1981 en uppteckning av vilken exemplar överlämnades till Shifrin. Kontakterna med Hasselbohm förmedlades senare av Shifrin. Menaker hade medgivit publicitet först sedan Shifrin hotat med att ordna en presskonferens (utan deltagande av Menaker) för att presentera informationerna om gripandet 1945 av Wallenberg.

Det framgick under vårt samtal att relationerna mellan Menaker och Shifrin numera var ansträngda. Menaker var bl.a. besviken över att ännu inte ha erhållit något honorar för Hasselbohms artiklar. Kunde vi påminna Hasselbohm härom? Vidare oroades Menaker över att han, sedan hans informationer hamnat i den internationella pressen, löpte risk för sin säkerhet.

En förra frågan besvarade vi genom att hänvisa till möjligheten att det svenska utrikesdepartementet vid ev. kontakter med Hasselbohm kunde påminna om dennes löfte till Menaker. Ifall denne kände sig hotad, borde han kontakta israelisk säkerhetspolis.

Ågra kommentarer till Menakers vittnesmål må vara motiverade.

Detta lämnades i en lugn och saklig ton samt utan synbar tecken på nervositet. Menaker stödde sin framställning endast på minnet och utnyttjade sålunda inga anteckningar. Inte heller föreföll han "spela upp en grammfonskiva" utan pratade omständligt och med framförelse och tillbakablickar om sina upplevelser. Hans uppträdande, ordval och allmänna framtoning var rätt alldaglig.

I publiciteten kring hans framträdande i Aftonbladet har uppmärksamheten koncentrerats till två frågor: dels Bresjnevs föregivna roll vid gripandet av Wallenberg, dels Menakers möte med den man som fysiskt skulle ha arresterat för arresteringen.

Enligt Menaker deltog ur 18:e armén endast 317:e divisionen samt ett fåtal soldater ingående i de specialkommandon, som utnyttjade "fönstret", vid striderna kring Budapest. Menaker hävdade inte att Bresjnev vid den aktuella tiden skulle ha befunnit sig på ungerskt territorium eller på annat sätt tagit del av striderna där.

En ny uppgift - jämfört med artiklarna i Aftonbladet - var att Bresjnev personligen, och vid okänd tidpunkt, skulle ha dekorerat den man som påstods ha gripit Wallenberg.

Att av de informationer som Menaker lämnat dra slutsatsen att Bresjnev personligen spelat en roll eller varit ansvarig för Wallenbergs arrestering torde inte

vara möjligt.

Vad gäller veteranträffarna 1976, 1977 och 1978 kan konstateras, att Menaker hänvisar såväl till Ivanov, Kolotilo som till Levin för uppgiften att Aminjev var den man som grep Wallenberg. Menaker är dock inte helt säker på att vederbörandes namn verkligen är Aminjev. Det kan vara ägnat att något förvåna att kännedomen om vem som grep Wallenberg skulle vara tämligen allmänt spridd vid de aktuella veteranträffarna. Wallenberg var, när han greps, inte någon internationellt känd person, och hans öde har självfallet officiellt förtigits inom Sovjetunionen.

Uppgiften, som läggs i Aminjevs mun, om att Wallenberg skulle ha gjort motstånd vid arresteringen, strider vidare mot vad som på grundval av tidigare vittnesmål antagits att Wallenberg själv satte sig i förbindelse med de sovjetiska militära myndigheterna i Budapest.

Menaker säger att han genom BBC:s och Voice of Americas sändningar i början av 1970-talet kände till Wallenberg. Denna utsago - som inte finns i Aftonbladets artiklar - är förvånande med hänsyn till att det internationella intresset för Wallenbergs öde under 1970-talet fick liv först efter Kalinskis framträdanden kring årsskiftet 1978-79. Sålunda var ärendet knappast heller aktuellt åren 1976-78 då de åberopade veteranträffarna ägde rum.

Ytterligare frågetecken kan sättas för Shifrins roll för att förmå Menaker att ge offentlighet åt sin berättelse. Att döma av tidningsuttalanden (bl.a. intervju den 9 augusti i Kvällsposten) har

Shifrin varit mycket angelägen understryka den länk som skulle kunna etableras mellan Bresjnevs funktion 1945 inom 18:e armén och gripandet av Wallenberg. Denna länk kan knappast beläggas genom Menakers vittnesmål. Detta innehåller substantiellt för Wallenberg-ärendet främst uppgiften att ett sovjetiskt specialkommando skulle ha haft i uppdrag att arrestera Wallenberg samt att Menaker träffat den person som skulle ha svarat för själva gripandet. Sedan 1957 har ju sovjetregeringen vidgått att Wallenberg satt i sovjetiskt fångelse våren 1945. Det kan därför ifrågasättas ifall Menakers vittnesmål, även om det skulle visa sig helt korrekt, tillför ärendet något väsentligt nytt.

Ambassadör Örn har läst och instämmer i ovanstående.

Lars-Åke Nilsson

Lars-Åke Nilsson

P S 1981-08-19:

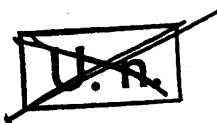
Det må kanske - inte minst med hänsyn till Shifrins medverkan i sammanhanget tilläggas, att Menaker ingen gång under det långa samtalet fällde några mot sovjetledare eller sovjetsamhället kritiska kommentarer.

1981-08-25

Det	Avd	Grupp	Mål
624	P	Q	Gen I

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet I
Handläggare: P Osvald/kw

Statssekreterare Sven Hirdman
Försvarsdepartementet

HEMLIG

Wallenberg-ärendet

Broder.

I en artikelserie i Aftonbladet den 8, 9 och 10 augusti har den förre sovjetiske medborgaren Yaacov Leontevitj Lachotski-Menaker, numera boende i Israel, framträtt med nya uppgifter om gripandet av Raoul Wallenberg i januari 1945.

I artikelserien hävdas bl a att Leonid Bresjnev, som vid tidpunkten var chef för 18:e arméns politiska enhet, skulle personligen ha beordrat Wallenbergs gripande.

Torsten Örn och Lars-Åke Nilsson sammanträffade med Menaker i Nasaret den 13 augusti. Menaker hävdar inte att Bresjnev skulle personligen ha varit verksam i Ungern under perioden december 1944 - januari 1945. Det är heller inte möjligt av de informationer Menaker lämnat dra slutsatsen att Bresjnev skulle ha spelat en roll eller varit ansvarig för Wallenbergs gripande.

Våra egna undersökningar visar att 18:e armén - som ingick i den s k fjärde ukrainska fronten - inte var engagerad i striderna kring Budapest. 18:e armén hade visserligen deltagit i operationerna i östra Ungern (Debrecen-området) under oktober 1944, men hade därefter omgrupperats till Karpato - Ukraina, för att senare sättas in i striderna i Tjeckoslovakien.

Det var i stället, enligt våra källor, förband ur 2:a och 3:e ukrainska fronten som deltog i striderna i Ungern våren 1945.

Om detta är riktigt finns det knappast ens en teoretisk möjlighet att Bresjnev skulle kunna sammankopplas med Wallenberg-frågan.

Ifylles av postexp

Avsändt med

☐

sv kurt

☐

utt kurt

☐

luftpost

☐

vanlig post

Avsändt datum

Sign

Inll. av Leifland 25/8

Menaker uppger emellertid nu att ett förband ur 18:e armén den 317:e divisionen, deltog tillsammans med 2:a och 3:e ukrainska fronten vid belägringen av Budapest i december 1944. Den 317:e divisionens uppgift var bl a att hålla öppet ett s k "fönster" vid Budapest, genom vilket specialkommandon sändas för att verka bakom fiendens linjer.

Det förefaller också som om författaren af Aftonbladets artiklar, Anders Hasselbohm, genom denna länk vill hävda att Bresjnevs engagemang i Wallenberg-frågan inte kan uteslutas. Han uppger i samtal med oss att han genom forskning i krigsarkivet kunnat styrka Menakers påstående att 317:e divisionen från 18:e armén deltog i striderna kring Budapest. Det är en uppgift som vi här inte kunnat bekräfta.

Jag vore mot denna bakgrund tacksam om Du kunde be krigsarkivet söka utreda de sovjetiska arméförbandens rörelser i Ungern (speciellt Budapest-området) hösten 1944 - våren 1945. Kan Menakers uppgifter om 317:e divisionen bestyrkas?

Det är inte uteslutet att Hasselbohm relativt snart kan komma att driva sin tes i ytterligare artiklar i Aftonbladet, varför jag vore tacksam för ett snabbt besked.

Avskrift av Lars-Åke Nilssons uppteckning över samtalet med Menaker bifogas.

./.

Leif Leifland

1981-08-27

P 2 En

Överlämnas för kännedom
av Utrikesdepartementet Pol. I

28 AUG. 1981

HEMLIG

Samtal med ministerrådet Rymko, Sovjetunionen,
den 25 augusti

Re Wallenberg

Rymko hade begärt ett samtal. Han tog upp flera olika frågor: han överlämnade centralkommitténs kommuniké efter Brezjnevs olika Krim-samtal, samt överlämnade också det nya sovjetiska förslaget om nedrustning i rymden. (Jag hänvisade till pol V för närmare samtal härom.)

Därefter övergick Rymko till att kommentera Aftonbladets Wallenberg-artiklar.

Rymko förklarade att man från sovjetisk sida var förvånad över att man i Sverige fortsätter kampanjer av denna typ, trots att den sovjetiska regeringen redan lämnat ett definitivt svar i ärendet. Aftonbladet påstod sig ha nya uppgifter rörande Wallenberg, fortsatte Rymko, men det fanns inget nytt i frågan. Kampanjen är organiserad av de kretsar som vill skada relationerna mellan Sovjet och Sverige.

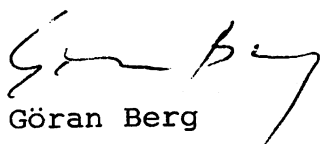
- - -

Jag genmälde att jag ville kommentera å ena sidan vad svenska pressen skriver i olika frågor å andra sidan regeringens ställning i Wallenberg-frågan.

Vad gäller artiklar i svensk press påpekade jag att - som Rymko så väl kände till efter sin långa tjänstgöring i Sverige - har den svenska regeringen och administrationen, inbegripet UD, enligt vår grundlag inga som helst möjligheter - och har heller ingen som helst önskan - att påverka massmedias rapportering och reportage av olika slag. Detta gällde även de artiklar Rymko kommenterat. De fick givetvis stå för journalister och tidningen själv, inte för någon annan.

Vad gäller svenska regeringens inställning till Wallenberg-frågan så var den också väl känd för Rymko och sovjetiska ambassaden. Vi har på svensk sida upprepade gånger, senast vid utrikesministerns besök i Moskva 1980, samt även i utrikesministerns uttalande 15 januari i år, krävt att få en uttömmande redogörelse för Wallenbergs öde. Mot bakgrund av de vittnesmål som vi fått under årens lopp kan vi inte acceptera det sovjetiska svaret som slutligt. Från svensk sida har vi alltid understrukt, framhöll jag, vår rätt att återkomma till sovjetiska vederbörande så fort vi erhållit nya informationer och vittnesmål om Wallenberg för att med sovjetiska myndigheternas hjälp få klarhet i Wallenbergs öde. Som Rymko visste framfördes 1979 från svenska regeringen två officiella framställningar angående Wallenberg, grundade på nya vittnesmål som framkommit.

Rymko kommenterade under samtalet inte på något sätt UD:s agerande med anledning av artiklarna i Aftonbladet.

Göran Berg

Ex t:

Leifland
Eckerberg
Osvald, pol I
Amb Moskva
Amb Tel Aviv
Gk New York
Amb London
Amb Bonn
Amb Paris

1981-08-24

Departementsrådet Göran Berg
UTRIKESDEPARTEMENTET

Re Raoul Wallenberg
✓ (1 bil.)

Pae

524

P	2	En I

Broder,

Också i Skottland har nu en Raoul Wallenberg-förening bildats. Som framgår av bifogade brev från föreningen har man bl.a. via en skotsk parlamentariker planterat en fråga i Europaparlamentet syftande till att engagera EG-utrikesministrarna i saken. Svaret i parlamentet kom i maj och avgavs av ordförandelandet (Holland). Texten har fogats till föreningens brev till ambassaden och går ut på att eftersom svenska regeringen inte givit några indikationer på att man från svensk sida önskar att andra regeringar skall intervensera - vare sig individuellt eller kollektivt - har EG-utrikesministrarna inte haft anledning att inom ramen för det politiska EG-samarbetet diskutera ärendet.

Jag har med några rader tackat den skotska föreningen för brevet och lovat delge det med departementet. Den skotska föreningens brev kan intressera Nina Lagergren och Ingrid Gärde Widemar.

D- till Nina
Frank Belfrage

Frank Belfrage

ba

A.G.
beor. om. brev
87-10-16
+ 68 L. W. Bergström
M

THE SCOTTISH RAOUL WALLENBERG GROUP

95 Nether Currie Crescent,
Edinburgh 14.
18th. August 1981.

The Swedish Ambassador,
The Swedish Embassy,
London.

Dear Sir,

The Scottish Raoul Wallenberg Group was formed last year to join the many groups of people striving to bring this much-wronged Swedish diplomat home at last to his own country.

We decided that one way of emphasising to the Soviets the international feeling about this case was to gain a Hearing in the European Parliament, and wrote to a Scottish member Mrs Winifred Ewing, who agreed to take up the case for us.

Mrs. Ewing sent in a written question to the Foreign Ministers- 'Will the Foreign Ministers use their good offices to look into the question of Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat, by contacting the governments concerned.'

I enclose the reply that she received; a reply that surprised us because of all the international co-operation at Madrid. It seems that the Foreign Ministers need a specific invitation before they can discuss the case in Luxembourg. Could you possibly arrange this for them? I see that Mr. Leifland is going to bring up the case in Moscow and I feel that if the same month the Soviets were aware that the European Parliament were discussing the case this additional evidence of continued strong international interest would help. I have sent a copy of the enclosed letter to be distributed to each member of the European Parliament when the next Plenary Session opens in September.

If there is anything else we can do to help please let us know. We are convinced Raoul Wallenberg is alive and that the combined efforts of so many people to help him will yet succeed.

Yours very sincerely,

(Mrs) Dorothy A. Dawson

P2 EUL
(P6)

R E P L Y

from the Ministers for Foreign Affairs of the
ten Member States of the Community, meeting in
political co-operation to

Written Question No 2151/80

put by Mrs EWING

The Presidency would like to say that, so far, the Swedish Government has not given any indication that it would like other Governments to intervene, either collectively or individually. As a result, the Ministers for Foreign Affairs meeting in European political co-operation have never discussed the matter.

RECEIVED BY THE
EUROPEAN PARLIAMENT
11 MAY 1981

THE SCOTTISH RAOUL WALLENBERG GROUP

95 Nether Currie Crescent,
Edinburgh 14.

The European Parliament,
Luxembourg.

Dear

On behalf of the Scottish Raoul Wallenberg group I write to ask if you will support us in trying to obtain the release of the Swedish diplomat RAOUL WALLENBERG from imprisonment in the Soviet Union. His arrest in 1945 was, we believe, a tragic mistake in the chaos of war. As First Secretary of the Swedish Legation in Budapest he had just led a successful diplomatic mission to rescue thousands of Jews from the Nazi death camps.

Since the Russian answer to his family in 1947 that he must have died, there has been much evidence that he is still in fact alive and imprisoned there. It was most encouraging to the international groups working for Raoul Wallenberg's release to observe how well Sweden's plea at Madrid for the resolution of the case was supported by Britain, Ireland, the U.S., Switzerland, Holland and Luxembourg.

The original plea by the Swedish Foreign Minister in his opening speech at the Madrid CSCE Conference has since been followed up by the Swedish Delegation on several occasions. The British Delegation have strongly supported these Swedish representations but so far there has been no Soviet response to all these approaches.

The Scottish group feel we must keep up the impetus and it would be a great help if the case could be discussed in the European Parliament. Mrs Winifred M. Ewing has already sent a written question to the Foreign Ministers on our behalf and hopes to get an oral question in later. We would ask if you could aid her and us in this campaign to obtain a Hearing of the case.

Raoul Wallenberg's family and everyone supporting them have tried to take no action which could be seen as provocative by the Soviets. We are only deeply concerned to have Raoul Wallenberg released into the care of his family. As time passes we consider his age and our concern becomes the more urgent.

We therefore are most grateful for any help you can give and shall be delighted to send you background information on the case if you request it.

Yours very sincerely,

Information may also be obtained directly from
THE RAOUL WALLENBERG ASSOCIATION
Box 16076, 103 22 Stockholm, Sweden.

SWEDISH EMBASSY

LONDON

24 August 1981

PS EUI
(Pc)

Mrs. D. Dawson,
95 Nether Currie Crescent
Edinburgh 14

Dear Mrs. Dawson,

Thank you very much for your letter of August 18 to the Swedish Ambassador regarding the activities of the Scottish Raoul Wallenberg Group.

Ambassador Lind is now on leave but I will not fail to inform him when he returns to London next month and in the meantime I will pass on your letter to the Swedish Ministry for Foreign Affairs

Yours sincerely
Frank Belfrage

Frank Belfrage
Minister Plenipotentiary
Chargé d'Affaires a.i.

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1981-08-25

1981-08-31, pol I
Berg / km
ext. Leifland
21/8 km

Departementssekreteraren
P Osvald
Pol I

Utrikesdepartementet

1/8 B.

Wallenberg-ärendet

(3 bil.)

162

Pol	UD
1981-08-28	
P	2
6-7	

Broder,

- ./1 Du finner här "Jerusalem Posts" återgivande 21 augusti 1981 av Ert pressmeddelande om Lars-Åke Nilssons och mitt samtal med Menaker.
- ./2-3 Närslutna båda cypriotiska klipp i samma ämne, som kom under mina ögon vid ett kort besök i Nicosia, kan möjligen också intressera Er.

Bäste käre!

Di tillger
Torsten Örn

u
meter Örn

ee

Sweden won't query Soviets on new Wallenberg testimony

STOCKHOLM (Reuter). — Testimony of a Soviet emigre living in Israel, in connection with missing Swedish diplomat Raoul Wallenberg, does not form the basis for a fresh diplomatic approach to Moscow, the Swedish Foreign Ministry said yesterday.

Ya'acov Leontevich Menaker, a former Soviet army officer, was quoted in a newspaper interview recently as saying that Soviet President Leonid Brezhnev was responsible for the kidnapping of Wallenberg in Budapest in 1945.

The diplomat is credited with saving thousands of Hungarian Jews from Nazi internment by giving them travel documents while he was first secretary of the Swedish Embassy in Budapest.

Sweden's ambassador to Israel, Torsten Oern, and the counsellor for political affairs at the Swedish Embassy in London, Lars Aake Nilsson, heard Menaker's testimony in Nazareth on August 13, a Foreign Ministry spokesman said.

"In this case, the testimony is not considered the basis for a diplomatic approach to the Soviet Union," he said.

The spokesman said it was Swedish policy in the Wallenberg

case not to reveal in substance a witness's testimony except when it was seen as a basis for a diplomatic approach to Moscow.

Menaker told *Yediot Aharonot* that Brezhnev headed the political section of the Soviet 18th army and "initiated, planned and was responsible for the kidnapping of Wallenberg in 1945."

Menaker, who emigrated to Israel two years ago, told the paper he had served in the same unit for which Brezhnev was the political commissar.

The Soviet emigre was also quoted as saying that he had obtained much of his information from fellow officers in the 571st battalion of the 18th Army.

The Foreign Ministry spokesman said Menaker in his testimony did not claim that Brezhnev was in Hungary at the time Wallenberg was abducted.

Moreover, the 18th Army was stationed in the Soviet Union at the time of the diplomat's disappearance, he added.

Moscow has said that the Swedish diplomat died of a heart attack in a Soviet prison in 1947, but a number of former Soviet prison inmates have said they saw him alive after that date.

The Cyprus Weekly
August 14-27 1981

Bil... 2
M... H... 19.81.08.25
T... Os...
Amb... Tel Aviv

Brezhnev 'masterminded Wallenberg kidnapping'

Stockholm, - A former Soviet Red Army Lieutenant has claimed in a newspaper interview here that Soviet President Leonid Brezhnev was in command of a special squad that abducted Swedish diplomat Raoul Wallenberg in Budapest during the close of World War II.

"I have met several of the officers in the special Political Army unit which planned and carried out the kidnapping of Wallenberg, and Brezhnev was in command of

the unit," Yakov Leontovich Lakhtinsky-Menaker was quoted as saying to the Stockholm tabloid Aftonbladet.

Lakhtinsky - Menaker, who was granted permission to leave the Soviet Union in 1979, was interviewed by the Swedish newspaper in Israel, where he now lives.

Wallenberg, who saved tens of thousands of Hungarian Jews from the Nazis in Budapest at the end of the war in a campaign mainly

sponsored by the United States, was arrested by the Soviets in January 1945.

The Soviets, who believed Wallenberg was a German or an American spy, claimed two months later that the Swedish diplomat had been killed by Hungarian Nazis.

But according to several witnesses, the Soviets had brought Wallenberg to Romania and then to a Moscow prison. The Kremlin subse-

quently has insisted the Swede died in a Moscow prison in 1947, a story disclaimed repeatedly over the years by a number of testimonies by ex-prisoners.

Brezhnev, who was appointed Major-General in November 1944, was the head of the Political Branch of the Soviet 18th Army fighting against the Nazis in Hungary during the Second World War, according to official Soviet documents.

The 18th Army did not actually take part in the battle of Budapest, but a special unit formed from its Political Branch operated there under Brezhnev's command.

Lakhtinsky-Menaker, a former 18th Army lieutenant, told Aftonbladet that he met several of his unit's officers at veteran meetings in the Soviet Union during the 70s and often heard about a hush-hush "successful operation" during the Battle of Budapest

in early 1945.

"Everybody was very careful about this. They knew it was a sensitive matter since it was connected with the 18th Army and everybody knew Brezhnev was chief there," Lakhtinsky-Menaker said.

After the Red Army occupied Budapest in mid-February 1945 all members of the Swedish legation there were arrested and subjected to lengthy and pressing interrogations during which the standing question was: "Is it not a fact that Wallenberg was a spy and the mercy mission only a front?"

One of the diplomats interrogated was Lars Berg, now Consul General in Rio de Janeiro. Berg, one of Wallenberg's closest aides in Budapest, commented to Aftonbladet: "It was obvious the Soviets were convinced Raoul and I were spies."

Another diplomat and close associate of Wallenberg, Per Anger, who was Legation Secretary in Budapest in 1945, commented: "This is startling news. There is no doubt about the role Brezhnev played since it is documented in official Soviet publications."

"One would like to hear what Brezhnev himself has to say about this," Anger added.

PO 241

10

Stockholm, Aug. 20
TESTIMONY by a Soviet
Viet empire living

In Israel in connection with visiting Swedish diplomat Rikard Wallenberg does not form the basis for a fresh diplomatic approach to Moscow, the Swedish Foreign Ministry said yesterday.

The diploma is awarded with saving thousands of thousands of lives from Nazi pest in 1945.

And, in fact, by August, the U.S. State Department, while it was not skeptical of the Swedish proposal to extradite the assassin, was not ready to do so. The Swedish Ambassador to the U.S., Torbjörn Örn, and his counsel, Ivar Nilsson, political affairs at the Swedish embassy in Washington, D.C., told the *Washington Post* on August 13, a foreign minister, Stockholm, said, "I don't think we can do it."

Amsterdam — The Swedish government's policy of neutrality in the Wallenberg case not only reveals in substance a willingness to testify abroad when

On 27/10/1968, and 31/10/1968, the following persons were interviewed: Mr. J. M. Winkler, a specialist in the field of international law, and Mr. J. M. Winkler, a specialist in the field of international law, and Mr. J. M. Winkler, a specialist in the field of international law.

[illegible]

The Soviet Embassy in Washington, D. C., has received information from fellow officers in the 54th Central Postal Directory, Army, that several in the same unit for which Air Brest was the political commissar.

The foreign ministry spokesman said Mr. Menzies' testimony did not claim that Mr. Brezhnev was in charge of the time.

Mr. Gorbachev said the Soviet Union at the time of the dramatic disappearance, he added.

No confusion can be made in the testimonies of the witnesses, the spokesman of not Mr. Brezhnev but involved, the spokesmen said.

Moscow has said the Swedish diplomat died of a heart attack in a Soviet prison in 1967 but a number of

When the news of Mr. Walcott's death has been the subject of a number of dramatic, literary and musical productions in Sweden, the United States and Israel, Stockholm has handed a formal note on the matter to Moscow in the summer of 1978.

(Reuter)

Ink. Utr.min.

1981-08-26

811117

u/Ullsten

S Ottosson, Pol I/cr

svar tit

→ Pol I

Utrikesminister Ola Ullsten.

225 1007

28 AUG 1981

frifågningar

Under tecknad vill efter
stöjandet att statschefen
Leonid Brezjnev var chef för
det samförband som grep
Raoul Wallenberg fråga följande.

Tänker du som utrikesminister
göra en förfrågan direkt till
Leonid Brezjnev efter dessa stö-
janden? Tror du att Raoul
Wallenberg är i livet? Tror du
att vi får veta vad som har hänt
i framtiden? Varför ljuger den
ryska regeringen hela tiden?
Den ryska regeringen måste ut-
sättas för hårda påtryckningar.
När Raoul Wallenberg blir heders-
medborgare i U. S. A. så kan den
amerikanska regeringen pressa ryssarna
mycket hårt. Tycker du att en gata
ska uppkallas efter honom?

Stockholm den 25/8 1981
Med vänlig hälsning
Carl Heykboörn

POST
BREV

AVGIFT BETALD
TAXE PERÇUE
SVERIGE

Utrikesminister Ola Ullsten
Utrikesdepartementet

Stockholm

AVSÄNDARE:

Carl Frykborn
c/o Bensige
Bergv. 2
182 46 Smebyberg

Avgift betald för postbefordran inom Sverige och till övriga Norden. Till
länder utanför Norden — sätt på frimärken för det tillägg som behövs.

Tillverkat av Postverket

UTRIKESDEPARTEMENTET
EH

Ärende:

Kopia till:

Kabs /
Bitr Kabs

Polch

Pol 1

~~XXXX~~ jur + rättsch

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

UD

1981-10-10

ga/S

P

2

Eu I

SVENSK BERN

1981-08-31

Cabinet Stockholm

För rättsavdelningen

Re Wallenberg-ärendet.

Skulle vara tacksam för svar på

Nilsson

(20)

(blevare)
en m

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet I

✓
PROMEMORIA

1981-08-31

(Pol) P2 Eu i

MS

Överlämnas för kännedom
av Utrikesdepartementet Pol I

- 1 SEP. 1981

Betr. åtgärd se bif.
delgivningslista

HEMLIG

H E M L I G	
enl 2 kap	§ sekretesslagen
19.8.1981	
UTRIKESDEPARTEMENTET	
.....	

Samtal med sovjetisk ambassadtjänsteman

Re Wallenberg

Vid samtal den 31 augusti med l:e sekreteraren vid sovjetiska ambassaden Seliverstov tog denne upp Aftonbladets artiklar om Wallenberg. Till skillnad från ambassadrådet Rymko, som vid ett samtal med mig för ett par dagar sedan talat om samma ämne, kommenterade emellertid Seliverstov också UD:s agerande.

I skämtsam ton frågade han om Leifland vid sitt kommande besök i Moskva skulle forska i om Bresjnev hade kidnappat Wallenberg, Svenska UD fäster tydligen stor vikt vid Aftonbladets uppgifter sade han, då man skickat iväg folk att förhöra det vittne som framträtt i pressen.

Liksom för Rymko (se PM 1981-08-27) redogjorde jag för vår inställning till Wallenbergfallet och underströk att UD givetvis måste undersöka alla uppgifter som framkommer om Wallenberg. Seliverstov kommenterade ej detta.

Göran Berg

kw

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

Ephet Datum Handläggare

10/1 170531 Berg

☐ RAPPORT ☐ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☒ PM

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

SK

Skulle 87-08-31

Angående

Samlad m. s. s. i. s. h. a. u. b. h. i. m.

Överlämnas för kännedom

☐ utan bil☐ jämte bil☐ jämte bil där så angivits☐ bil kan lånas på UD☒ HEMLIGSTÄMPAS

☐ Konungen	☐ Utmämnd/Utrusk/Eurrådsd 56 ex	☐ SSLP, Fö, Linder	☐ Sekr f framtidsstudier
☐ Statsministern	☐ Utrikesutskottet 33 ex	☐ KMI	☐ Nordiska Rådets svenska del
☐ Chef Arbetsmarkn.dep	☐ Europarådsdeleg 13 ex	☐ Försvarsstaben	☐ Nord Afrikainstitutet
☐ Chef Bostadsdep	☐ Utrikesutskottets kanslichef	☐ Chefen, Fst/Und	☐ Svenska FN-förbundet
☐ Chef Budgetdep	☐ Försvarsutskottets kanslichef	☐ Arméstabens FN-avdelning	☐ Utrikespol. Institutet
☐ Chef Ekonomidep	☐ UD-kontaktman Statsrådsberedn	☐ FOA	☐ SIPRI
☐ Chef Försvarsdep	☐ Regeringens samordn.kanslier 3 ex	☐ Exportkreditnämnden	☐ Östek byrån
☐ Chef Handelsdep	☐ Statssekr Försvarsdep	☐ Riksbanken	☐ Bankföreningen
☐ Chef Industridep	☐ Statssekr Handelsdep	☐ Rikspolisstyrelsen	☐ Exportrådet
☐ Chef Jordbruksdep	☐ Statssekr Industridep	☐ SIDA	☐ Grossistförb.
☐ Chef Justitiedep	☐ Statssekr	☐ AMS	☐ Industriförbundet
☐ Chef Kommundep	☐ Statssekr	☐ Statens rymddeleg	☐ LO
☐ Chef Kommunik.dep	☐ IM-enh, Arbetsmarkn.dep	☐ IVA	☐ TCO
☐ Chef Socialdep	☐ I-sekr, Arbetsmarkn.dep	☐ Svensk Kärnbränsle AB	☐ SAF
☐ Chef Utbild.dep	☐ I-sekr, Bostadsdep	☐ Statens Kärnkraftsinsp	☐
☐ Statsr Mogård, U	☐ I-sekr, Industridep	☐ Statens Strålskyddsst	☒ Byrådel/ NASS RPS
☐ Statsr Johansson, B	☐ I-sekr, Jordbruksdep	☐ Televerket	☐
☐ Statsr Holm, S	☐ I-sekr, Kommunik.dep	☐ Naturvårdsverkets I-sekr	☐
☐ Statsr Andersson, A	☐ I-sekr, Socialdep	☐ Invandrарverket	☐
☐ Statsr Danell, Bo	☐ I-sekr, Utbildn.dep	☐ Svenska Institutet	☐
☐ Statsr Petri, Ju	☐ Intern enheten, Ekonomidep	☐ Forskningsberedningen	☐
☐ Riksdagens talmän	☐ Intern enheten, Försvarsdep	☐ Miljövårdsberedningen	☐

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Bonn	☒ Moskva	☐ Peking	☐ Washington 2 ex
	☐ London	☐ Paris	☐ Tokio	☐ FN-repr
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
☐ Övriga Östeuropa 7 ex	☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
☐ Övriga Västeuropa och Canada 16 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
				☐ Tripoli
☐ Mellanöstern 6 ex	☐ Bagdad	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
				☐ Tel Aviv
☐ Övriga Asien och Australien 18 ex	☐ Bangkok	☐ Hanoi	☐ Jakarta	☐ New Delhi
	☐ Canberra	☐ Hongkong Gk	☐ Kuala Lumpur	☐ Pyongyang
	☐ Dacca	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Seoul
☐ Övriga Afrika 12 ex	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Kinshasa	☐ Lusaka
	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Lagos	☐ Monrovia
☐ Latinamerika 11 ex	☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Mexico
☐ Vissa lönade konsulat 16 ex	☐ Antwerpen	☐ Frankfurt	☐ Leningrad	☐ Montreal
	☐ Berlin GK	☐ Hamburg	☐ Mariehamn	☐ München
	☐ Chicago	☐ Istanbul	☐ Minneapolis	☐ New York
				☐ Rio de Janeiro
				☐ Sao Paulo

☐ Utrikesministern	☐ ESK-gruppen 6 ex	☐ Chef bilaterala enh	☐ Tham	☒ Regeringspärmen
☐ Kabinettssekr	☐ Chef H-enhet I	☐ Chef multilaterala enh	☐ Gullers	☐
☐ Bitr Kabinettssekr	☐ Chef H-enhet II	☐ Chef Protokollet	☐ Thorsson	☐
☒ Chef Pol avd	☐ Chef H-enhet III	☐ Chef Press o. Inf.enhet	☐ Edeen	☒ Rapp. översikt, Pol III
☐ Chef Pol I	☐ Chef H-förh grupp	☒ Chef Pressbyrån	☐ Dahln	☐
☐ Chef Pol II	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef Inform.byrån	☐ Kab.sekr kansli	☐
☐ Chef Pol III	☐ Rättsavd	☐ Folkrättsakkunnige	☐ Wahlbäck	☐
☐ Chef Pol IV	☐ Exp.chefen	☐ Chef Säkerhetsärenden	☐ Marling	☐
☐ Chef Pol V	☐ Statssekr int. u-samarb	☐ Utr.min sekreterare	☐	☐

Antal ex bil	Kopierad den	sign	Distribuerad den	sign	Ätg postexp	datum	sign
1	1/9-81	R	1-9-81	P	☐ kurir	☐ luft-post	

1981-08-25

Departementsrådet Göran Berg

UTRIKESDEPARTEMENTET

OG/H.B.

Pul

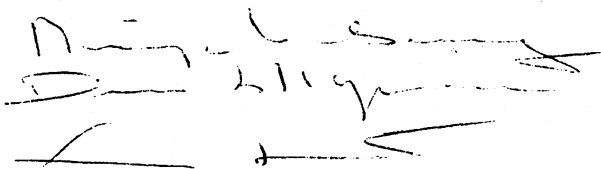
434

INKOM UD		
1981 08 - 1		
AVD.	GR.	MAR.
P	2	ku I

Reportage om Raoul Wallenberg

Broder,

För Din kännedom vill jag berätta att redaktören Charles Fenyvesi på Washington Post rest till Ungern för att för Washington Post Magazine skriva om Raoul Wallenberg; var han bodde, arbetade o.s.v. Han hade under min Sverige-semester haft kontakt med vår pressassistent Ulla-Britta Johansson och bett få komma upp på ambassaden för att få hjälp med adresser och sådant. Hittills har han inte återkommit och han bör, om hans tidsprogram hållit, vara i Ungern vid det här laget.

Lars Arnö

SVERIGES AMBASSAD

TEL AVIV

1981-09-01

*Brevet omvakt
(se bil.)*

Kopier av öv.

2. nr för LA Mh.

om K. Bothén

Kanslirådet P Osvald
Pol I

Utrikesdepartementet

81113/8

29/6

174

UD
1981-09-01
AVF
P 2 En

Wallenberg-vittnet Menaker

✓(1 bil.)

Kära Peter,

Yaakov Menaker var uppe vid ambassaden i dag och lämnade i expeditionen ett brev ställt till "Regierung Schweden". Han bad aldrig att få tala med någon och vi vet därför inte något om hans budskap. Brevet, som är på ryska, bifogas.

./.

Hjärtliga hälsningar!

Kerstin Bothén

Kerstin Bothén

ee

Regierung P 2 E n t
Schweden (Pol)

BTI 1 till A-5:5 i Tel AVN
Här 1981. 09. 01
Johann-Oswald

81113
Kopie sent till
Belien Per Anu
L-A Nilsson Lind.
(in av-komm.)

Till Svenska Regeringen
STOCKHOLM

Ärade herrar!

Efter min ankomst till Israel från Sovjetunionen i juni 1979 fann jag mig själv i en besvärlig adapterings process. Först i början av 1980 erhöll jag mitt bagage som bl a innehöll diverse undangömt material om Sovjetunionen som icke upptäckts av den sovjetiska tullen. Till i juni 1980 hade jag sammanställt ett material som jag kallat "Notiser" och som innehöll vissa uppgifter om bortrövandet av den svenske diplomaten Wallenberg från Budapest i samband med likvideringen av de tysk-ungerska stridskrafterna december 1944 - januari, februari 1945.

Saknande kunskaper i andra språk än ryska, dåligt orienterad i västerländska förhållanden och med begränsade materiella möjligheter, företog jag ingenting för att offentliggöra "Notiserna".

I början av 1981 delgav jag i muntlig form innehållet i "Notiserna" för en person som sade sig förestå ett centrum beläget i Israel för undersökningar rörande läger och fängelser i Sovjetunionen - hans namn är Avraam Shifrim. Denne person utlade för mig värtaligt vilka förbindelser och möjligheter han hade i Västvärlden. Han bad mig om att få tillgång till "Notiserna" för detaljerat studium. Jag gav honom då "Notiserna" varvid jag skriftligen angav: "utan rätt att utan författarens samtycke offentliggöra materialet eller uppge namnet på dess upphovsman".

Tiden gick. Denne person återställde icke materialet till mig utan förklarade att han hade meddelat om det till Sverige och att inom kort en representant för

detta land skulle anlända. Och strax därpå meddelade han att han skulle anordna en presskonferens för västländska informationsmedia och bekantgöra materialet utan hänsyn till min protest.

Den 16/7 1981 anlände till mig en person som presenterade sig som herr Hasselbom och medlem av kommittén "Sacharov hearings", som hade vidsträckta förbindelser i Väst med organisationer och politiker som ägnade sig åt att samla upplysningar om Wallenberg, och han var också personligen bekant med Wallenbergs närmaste, etc. Jag överlämnade till denna person ett andra exemplar av "Notiserna" utan rätt att ange mitt namn.

Den 5/8 1981 kom herr Hasselbom för andra gången. Han förklarade att det var nödvändigt att jag samtyckte till att mitt namn uppgavs, eftersom han visste att herr Shifrin inom den allra närmaste tiden skulle hålla en presskonferens och att då denne hur som helst skulle nämna mitt namn och att det därför inte fanns någon mening i att hålla tillbaka publiceringen av "Notiserna" i Sverige, vars representant han, Hasselbom, var. Jag instämde i hans argument.

Såväl den 16/7 1981 som den 5/8 1981, under samtal med herr Hasselbom, vilka varade i 16 timmar, hävdade jag: "Notiserna" måste utnyttjas i maximalt rationellt syfte, i den bortrövade Wallenbergs intressen och inte i sensationssyfte. Herr Hasselbom försäkrade mig att "Notiserna" skulle utnyttjas just på sådant sätt. I kraft av denna överenskommelse samtyckte jag till materialets publicering med angivande av mitt namn samt överlämnade bevis om min tjänstgöring i 18:e armén, persondokument etc.

Vid slutet av vårt samtal överlämnade herr Hasselbom till mig en ersättning till en summa av ett tusen svenska kronor.

Den 13/8 1981 uppsöktes jag av herr Nilsson, vilken presenterade sig som Svenska utrikesdepartementets

representant. Jag bekräftade det i "Notiserna" utlagda materialet. Vid slutet av vårt tre timmar långa samtal erhöll jag också en ersättning med tre hundra israeliska sikel, samt fick även två exemplar av tidningen Aftonbladet No. 211 och 212, där på ett så sensationsartat sätt materialet tryckts och fotografier av mig återgivits. I en av tidningarna finns en hänvisning till herr Shifrin om att denne skulle ha försett Aftonbladet med materialet.

Såsom det nu står klart: herr Hasselbom och herr Shifrin har tillsammans övat utpressning mot mig i syftet att få mig att samtycka till "Notisernas" publicering och offentliggörandet av mitt namn. Detta är den ena sidan av saken.

Den andra sidan av saken: Hur har materialet behandlats och presenterats för läsaren? Ur tidningsmännens, den vanlige läsarens eller borgarens synpunkt är kanske allting som sig bör. Men vad skall regeringar i andra länder, specialister, forskare, intellektuella i Väst och i Sovjetunionen säga. Illa. Materialet är illa presenterat. Ingen dokumentalitet, ingen konsekvens. En rad omständigheter som förbinder 18:e arméns aktiviteter i Karpaterna med striderna om Budapest är inte belysta. Ej heller förklaras den ledande rollen av GPU RKKA:s politiska avdelningar (GPU RKKA - Röda Arméns politiska överstyrelse) och av de denna underställda politavdelningarna vid fronterna, arméerna och divisionerna. Inte ett ord nämns om ungerska kommunisters deltagande i sovjetarméns aktioner eller en rad andra omständigheter som finns i "Notiserna", och likaså är en flertal namn som har anknytning till saken uteslutna.

Vad är alltså främst resultatet?

Jo, en sak: Wallenbergs landsmän har i första hand tänkt på sig själva - de har låtit läsaren förstå hur kunniga och uppfinningsrika de är när de kunnat spåra upp ett sådant material. Och så har de skrivit dit herr Shifrins namn, som inte har någon relation, utom

negativ, till frågan om Wallenbergs bortrövande.

Ytterligare en sak har uppnåtts:

För vissa kretsar i Sovjetunionen är detta en bomb kastad in i deras hus. Reaktionen på uppträdandet i svensk press av namnet på Sovjetunionens högt uppsatte ledare - Brezjnev - och om hans delaktighet i bortrövandet av Wallenberg kommer inte att bli utan konsekvenser - i första hand för mig.

Wallenbergs landsmäns handlanden har hos mig väckt beklagande över vad jag gjort och min alltför sena misstro.

Det finns också en tredje sida av saken:

I Sovjetunionen levde jag bland människor. Jag hade vänner, kamrater, bekanta, och, helt naturligt talade jag med många om de uppgifter som 1976 framkom om herr Wallenberg. I denna miljö fanns personer som hade stor möjlighet och intresse av att fortsätta samla uppgifter om Wallenberg och vidarebefordra dem till Väst. Under den förflutna tiden, från min utresa, har antagligen mera färska uppgifter framkommit.

Dessa uppgifter kommer emellertid icke att vidarebefordras till någon. Orsaken härtill är enkel. Det sätt Sveriges representanter behandlat mig är ett åskådligt exempel. Jag kan ju inte desinformera människor om sakernas verkliga läge, uppmana dem till riskfyllda handlingar. Därför stannar det på den nivå som framgår ur publiceringen i Aftonbladet. Jag har inte för avsikt att bekantgöra den tredje sidan av saken.

Ovan relaterade har föranlett mig att informera Svenska regeringen.

Med stor sorg och bitterhet mot Raoul Wallenbergs landsmän.....

Jakov Menaker

30.8.1981 Israel.

П РА В И Т Е Л Ь С Т В У Ш В Е Ц И И .

г. Стокгольм.

У В А Ж А Е М Ы Е Г О С П О Д А !

Прибыв в Израиль из СССР в июне 1979 года, я оказался в сложном положении абсорбции. Лишь в начале 1980 года я заполучил свой багаж из которого извлек упрятанные там разные материалы об СССР, необнаруженные советскими таможенниками. К июню 1980 года мной составлен материал, именуемый "Заметки", содержащий в себе некоторые сведения о похищении шведского дипломата г. Валленберга, из города Будапешта, при ликвидации немецко-венгерской группы войск - декабрь 1944 г. январь-февраль 1945 г.

Не владея другими языками, кроме русского, плохо ориентируясь в условиях Запада, ограничен материальными возможностями, я ничего не принимал, чтобы огласить "Заметки".

В начале 1981 г. я в устной форме поделился о содержании "Заметок" с человеком, назвавшим себя главой центра по исследованию лагерей и тюрем в СССР, размещенным в Израиле, имя его - Авраам Шифрин. Этот господин не скупясь на слова, нарисовал мне картину своих связей и возможностей на Западе. Он просил меня предоставить ему "Заметки" для детального ознакомления. Я предоставил ему "Заметки", письменно указав: "без права оглашения материала и имени автора - без согласия автора".

Время шло. Этот господин не возвращал мне материала, а объяснял, что им сообщено в Швецию и вскоре прибудет представитель этой страны. И вскоре вслед за этим сообщил, что намерен провести прессконференцию для средств информации Запада и огласить материал, не обращая внимания на мой протест.

16.7.81 г. ко мне приехал человек, назвавшийся г. Хассельбом. Он представился членом комитета "Сахаровских слушаний", имеющий большие связи на Западе с организациями и государственными деятелями, занимающимися делом сбора сведений о г. Валленберге, а также лично знаком и дружит с близкими г. Валленберга, и многое другое. Я вручил этому господину второй экземпляр "Заметок" без права оглашения моего имени.

5.8.81 г. вторично приехал г. Хассельбом. Он объяснял, что требуется мое согласие на оглашения моего имени, так как ему известно, что г. Шифрин проведет прессконференцию и имя мое так или

иначе будет назван г. Шифрином, поэтому нет смысла сдерживать публикацию материала "Заметок" в Швеции, представителем которой он, Хассельбом, является. Я согласился с его доводами.

Как 16.7.1981 г., так 5.8.1981 г. на протяжении бесед, длившихся более 16 часов с г. Хассельбом я утверждал: Материал "Заметки" следует использовать с максимально-рациональной целью, в интересах похищенного г. Валленберга, а не в интересах газетной сенсации и шумихи. Господин Хассельбом заверил меня, что "Заметки" будут использованы именно так. В силу этой договоренности я согласился на публикацию материала, оглашения моего имени и представил доказательства моей службы в войсках 18-й армии - личные документы, другое.

Под конец нашего разговора г. Хассельбом вручил мне подачку в сумме одну тысячу шведских крон.

13.8.1981 г. меня посетил г. Нильсон, представившейся представителем МИДа Швеции. Я подтвердил изложенный в "Заметках" материал. Под конец нашей трехчасовой беседы, мне также вручили подачку в сумме триста израильских шекелей, и оставили две газеты "Афтонбладет" № 211, № 212, где так сенсационно напечатан материал, наклеены мои фотографии. В одной из этих газет есть ссылка на г. Шифрина, что якобы он предоставил материал "Афтонбладет".

Как теперь выяснилось: г. Хассельбом заодно с г. Шифриным шантажировали меня с одной целью - заполучить согласие на публикацию "Заметок" и оглашение моего имени. Это одна сторона дела.

Вторая сторона дела: Как изложен материал и приподнесен читателю? Возможно с точки зрения газетчиков, рядового читателя или обывателя - в норме. А что скажут правительства других стран, специалисты, ученые, интеллектуалы, как на Западе, так и в СССР?. Плохо. Материал изложен плохо. Нет документальности, последовательности. Не объяснено ряд вопросов связывающих действия 18-й армии в Карпатах с боями за Будапешт. Не объяснена ведущая роль политических отделов ГПУ РККА / Главн. полит.управ. рабоче-крестьянск. красн. армии/ и подведомственных ему политотделов фронта армии, дивизии. Не словом не упомянуто об участии венгерских коммунистов

Что-же достигнуто в первую очередь?. Достигнуто одно: Соотечественники г. Валленберга позаботились в первую очередь и себе - заверив читателей в своей находчивости и осведомленности, добыв такой материал. Вписали имя г. Шифрина, который вообще не имеет никакого отношения к делу похищения г. Валленберга, кроме ~~явного~~ отрицательного.

Достигнуто еще одно: Для определенных кругов в СССР- это брошенная бомба в их дом. Реакция на появления в печати Швеции имени высокопоставленного правителя СССР - Брежнева, его причастности к похищению г. Валленберга, без последствий не останется - в первую очередь для меня.

Действия соотечественников г. Валленберга вызвали у меня сожаление о содеянном мной и слишком позднее полное недоверие.

Имеется и третья сторона дела:

В СССР я жил среди людей. Имел друзей, товарищей, приятелей, знакомых, и конечно я делился с многими об сведениях, полученных в 1976 году о господине Валленберге. В этой среде были люди, которые имели большую возможность и заинтересованность в продолжении сбора сведений о г. Валленберге и передаче их Западу. За прошедшее время, со дня моего выезда, вероятно получено более свежие сведения.

Однако, эти сведения не будут переданы никому. Причина этому простая. обращения со мной представителей Швеции - наглядный пример. Не мог я дезинформировать людей о действительном положении вещей, увлекать их и очень рискованные действия.

По этому все останется на уровне того, что известно из публикации "Айтонбладет". Я не намерен оглашать третьей стороны дела.

Вышеизложенное явилось поводом для информации правительства Швеции

С большим огорчением и обидой на соотечественников господина Рауля Валленберга...

Я. Менакер
Яков Менакер

30.8.1981 г.

Израиль.

KUNGL.

SVENSKA GENERALKONSULATET

1981-09-01

Nr 58

HP 1

BERLIN

Handläggare: R. Jönnerby

UTRIKESDEPARTEMENTET

PM Lundgren
8/1109

MM: M

INK UTRIKES
Dnr 102.58
7 SEP 1981
P 2
JRP 1 Lt

a.a.

✓ Besök av sovjetisk regimkritiker
(1 bil.)

2

Generalkonsulatet mottog idag besök av f.d. sovjetiske medborgaren Josif Itskov. Denne är en numera i Västberlin bosatt publicist av judisk börd, vilken som regimkritiker utvisades ur Sovjetunionen 1979. Itskov, som under Stalineran dömdes till 25 års fängelse för spioneri men blev frisläppt i förväg, intresserar sig särskilt för Raoul Wallenberg och försöker bidra till att få klarhet i hans öde. Det närmaste syftet till Itskovs besök var att överlämna en av honom skriven artikel i den i Paris utkomna ryska emigranttidningen "Russkaja Mysl" i Wallenbergärendet. Artikeln bifogas.

./.

Itskovs adress är:

Waldsassener Strasse 29
D-1000 Berlin 48 (West)

Tel.: 711 79 50

Benkt Jerneck

Benkt Jerneck

К вопросу о судьбе

Рауль Валленберг в 1941 г., незадолго до того,

как проглотил его советский архипелаг ГУЛаг.

Рауля Валленберга

Ознакомившись, по просьбе Шведского Комитета, созданного для выяснения судьбы Рауля Валленберга, с «Памятной запиской» Министерства иностранных дел СССР от 6.2.1957 года, хочу со всей определенностью заявить, что неправдоподобным, по меньшей мере, является утверждение, что «советские органы произвели тщательный просмотр архивов, относящихся к учету заключенных и следственным делам, с целью обнаружения возможных сведений о Валленберге».

Общезвестно, что на каждого подследственного, попавшего в орбиту органов госбезопасности СССР, имеется «дело» (досье), которое с грифом «хранить вечно» находится в архивах КГБ.

Из самой «Памятной записки» усматривается, что Валленберг содержался в Лубянской тюрьме тогдашнего МГБ СССР по 17.7.1947 г. Следовательно, Валленберг более трех лет находился в полной изоляции (надо полагать, в «одиночке»), в качестве «подследственного», а то время как срок содержания под стражей не может превышать девяти месяцев.

Вместо того, чтобы в течение года «трудиться» над составлением ложной от начала до конца «Памятной записки», следовало ОБЪЯВИТЬ «следственное дело Валленберга», где, несомненно, имеются документальные данные о постигшей его печальной участи... Эту несложную операцию можно и нужно было проделать еще во время советско-шведских переговоров в марте-апреле 1956 года, т.е. четверть века тому назад, когда на достаточно высоком уровне был поднят этот вопрос.

Обращает на себя внимание, и это вовсе не случайно, что в «Памятной записке» полностью обойден такой немаловажный вопрос: по какому праву советскими органами госбезопасности (в войсках они именовались органами «СМЕРШ») — смерть шпионам — начальником их был Абакумов, впоследствии назначенный министром госбезопасности СССР) был схвачен или похищен, как это практиковалось, дипломат суверенного государства на территории Венгрии, не входившей в состав Советского Союза, и водворен в Лубянской тюрьме, где я в нем незаконно содержался более трех лет.

(В «Памятной записке» по этому поводу говорится следующее: «Р. Валленберг был, по-видимому (?), в числе других лиц задержан (?) в районе боевых действий советских войск... Ничего не скажешь: в богатом русском языке можно подобрать удобоваримые выражения по любому поводу, а следовало бы называть вещи своими именами, как говорят итальянские крестьяне: «хлеб — хлебом, а вино — вином».)

Далее, напрашивается закономерный вопрос: какое же обвинение было предъявлено Валленбергу, добросовестно и самоотверженно выполнявшему благородную миссию по спасению тысяч невинных людей от утопавшей им смерти в газовых камерах?

Все это, к сожалению, до сих пор остается покрытым мраком неизвестности...

Конечно, проще всего возложить вину за все «случившееся» на Абакумова, тем более, что он расстрелян в 1954 году и ничего сказать по существу вопроса не может. Однако, какому человеку, осведомленному о существующих в СССР порядках, ясно, что ни Абакумов, ни кто-либо другой не рискнул бы учинить дикую расправу над дипломатом дружественного государства (кстати сказать, оказавшего гостеприимство Ленину при его переезде из Германии через Стокгольм в Петроград в апреле 1917 года), без санкции «высшего руководства» — Политбюро или лично Сталина, которому Абакумов докладывал дела «государственной важности»...

Вот почему «наследники Сталина», в том числе таковой член Политбюро А. Громыко, подписавший злополучную «Памятную записку» в бытность заместителем министра иностранных дел, вслестом уклоняются от правдивого освещения всех обстоятельств, связанных с «делом» Валленберга, ограничиваясь лицемерными выражениями соболезнования...

Единственный «документ», на который ссылается автор «Памятной записки» — «рукописный отчет начальника санчасти Лубянской тюрьмы Смольцова», не выдерживает серьезной критики.

Дело в том, что начальник санчасти Лубянской (Внутренней) тюрьмы по своему должностному положению не мог «репортовать» непосредственно министру госбезопасности. ЭТО ИСКЛЮЧЕНО.

Такой «репорт», как и другие донесения о событиях в тюрьме (в том числе о голодовках, объявляемых заключенными), мог исходить от начальника тюрьмы, каковым в то время, если память мне не изменяет, был полковник Миронов Александр Михайлович, уволенный после смерти Сталина «на пенсию».

«Внезапная смерть» заключенного во внутренней тюрьме (расположенной в здании МГБ /ул. Дзержинского, 2/ — это «ЧП») чрезвычайное происшествие, которое ни при каких обстоятельствах не могло пройти мимо начальника тюрьмы, где содержались более или менее «значительные» фигуры, попавшие туда по «особому указанию» министра или его заместителя. О смерти заключенного (как и о приведении в исполнение «приговора» о смертной казни) обязательно составляется в к.т. подписываемый начальником тюрьмы, врачом, персоналом и прокурором, осуществляющим, хотя бы для видимости, надзор за местами лишения свободы, где обязательно указывается причина смерти.

ЧТО ЖЕ ПРОИЗОШЛО В НОЧЬ НА 17.7.1947 г.?

Наиболее вероятной является следующая гипотеза: в отношении Валленберга состоялся «приговор» о высшей мере наказания по обвинению в «шпионаже» (ведь схватили его орга-

ны «СМЕРШ»), и он был расстрелян в подвалах Лубянки и л.и., как это часто практиковалось в то время, он был «ликвидирован» при активном участии врача Смольцова (как утверждает сам Смольцов, он «лично наблюдал за Валленбергом»); именно поэтому, чтобы скрыть совершенное злодеяние, а его исполнителем «выйти сухими из воды», было якобы «приказано труп кремировать без вскрытия».

Не подлежит сомнению, что «рукописный отчет» Смольцова о «внезапной смерти Валленберга» предположительно (?) от инфаркта миокарда был сфабрикован «на всякий случай», чтобы представить происшедшую в Лубянской тюрьме в ночь на 17.7.1947 года кровавую драму в благоприятном освещении.

Следует иметь в виду, что это был начальный период «холодной войны» на международной арене и борьбы с так называемыми «космополитами» внутри страны.

Смехотворной является сделанная рукой самого Смольцова на его же отчете надпись о том, что он об этом «ЧП» якобы «докладывал министру».

Я знал Смольцова: мне довелось сталкиваться с ним почти ежедневно в течение длительного времени, когда он «руководил» операцией по насильственному вводу пищи после объявленной мною голодовки во Внутренней (как она тогда именовалась) тюрьме; иначе как изощренным садистом его не назовешь, но он был слишком малой сошкой на Лубянской задворках, чтобы быть вхожим к министру и лично ему докладывать... К тому же, к палачам высокого начальства относится презрительно, а Смольцов выполнял эту роль без зазрения совести (случайно ли, что через 4 в.а. месяца после смерти Сталина, его, сравнительно молодого и здорового человека, не стало; не исключено, что он закончил свой жизненный путь в том же подвале Лубянки, где он участвовал в «ликвидации» сталинских жертв...).

И, наконец, если труп Валленберга был кремирован, то об этом произведена запись в московском крематории (тогда единственном на Донской улице), этот факт легко проверить.

Родственникам погибших в тюрьмах и лагерях выдаются органами записки актов гражданского состояния (ЗАГС) свидетельства о смерти с указанием причины смерти; при исполнении приговора о смертной казни в графе «причина смерти» делается прочерк. В данном же случае советские органы не представили свидетельства установленного образца, а «репорт Смольцова» таким доказательством служить не может.

В свете изложенных выше фактов следует признать, что «Памятная записка» МИД СССР от 6.2.1947 года является ничем иным как формальной отпиской, рассчитанной на умы незадачливых людей, принимающих на веру всякого рода страшилки; одновременно это — злонамеренный обман как шведского правительства, так и заинтересованных в судьбе Валленберга лиц.

В целях установления истины о судьбе Рауля Валленберга правительству и общественности Швеции, а также участникам Мадридского Соглашения по проверке выполнения Заключительного Акта по безопасности и сотрудничеству в Европе надлежит ПОТРЕБОВАТЬ от правительства СССР предоставления возможности ознакомиться со «следственным делом Валленберга», хранящимся в архивах КГБ СССР, для чего создать Международную комиссию с участием компетентных лиц.

Поскольку Советское правительство, как явствует из «Памятной записки», выразило «сожаление по поводу случившегося», родственникам Валленберга следует незамедлительно обратиться к советским властям с требованием выдачи официального документа О РЕАБИЛИТАЦИИ Валленберга, после чего предъявить иск о возмещении ущерба, связанного с его «делом».

ДАЛЬШЕ МОЛЧАТЬ НЕЛЬЗЯ. ТАЙНОЕ ДОЛЖНО СТАТЬ ЯВНЫМ!

Пользуясь случаем, хочу призвать мировую общественность не ослаблять усилий для выяснения всех обстоятельств и судьбы Рауля Валленберга, ставшего жертвой тоталитаризма.

Иосиф Ицков

1981-09-08

R 18

✓ 1616

1981-10-16 Pol 1 Mossberg/AM

Hbr Hellners.

Departementsrådet Göran Berg

UTRIKESDEPARTEMENTET

125

FÖRTROLIG

(Pal)

1981-10-11		
P	2	En I

Wallenberg

Önskar ni att ambassaden skall företa sig något
i det ärende som framgår av närslutna fotokopier
och översättning av telegram? Telegrammet inkom
den 11 augusti under min semester. Det saknar
avsändaradress.

Vidar Hellners

Vidar Hellners

INK. ALLE SUMMEN
 19.07.08
 R 18

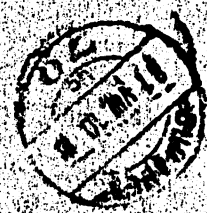
Ich bin in Besitz von Angaben über Vollenberg ich bitte
 Herrn Botschafter für mich einen Zeitpunkt für Schlichtung
 zu bestimmen, dass die Angelegenheit noch interessant
 ist ich habe das heute Nacht im Hotel Vence von
 Stefan Szabo gehört.

Zs. Levay

08/10 20:16
 2211 bp kth te

*Fürsander address
 sakmal*

284. budapest 09556 30 10 1840

*VH f
 info*

sveed nagykoövetseeg
 14 ajtos1 duerer sor 27/a
 bp

vallenberggel kapcsolatos adatok birtokaaban vagyok kezem
 a nagykoövet urat hogy reeszemre kihallgataasi idopontot
 kijelölni sziveskedjeek hogy az nagy meeg eerdekes ma ej-
 jel stefaan szabotol halloitam a vence szalloban
 leevay zs

col 14-27/a 2017/462
 2581 bp 70 z
 2211 bp kth teo

INK. ALLE SUMMEN 19.07.08 R 18

Info

KOPIOR ENL. ANT.
INNOV. 10

18 SEP 81 23 137

DAE 104:A 145

P 2 Ew⁵

(1N)

T
VIA WUI
1635 09/18#
10590V UDSTH SP
VIA WUIT
VIA WUI
1639 09/18#
10590V UDSTH S

/ PR f. 2 1981-09-18
1825
valon

SVENSK CHICAGO 1981-09-18

CABINET
STOCKHOLM

II

145 INFORMATIONSENHETEN

TACKSAM OM NI OMGAAENDE PER FLYGPOST KAN SAENDA PORTRAETT PACUL
WALLENBERG.

DETTA SKALL ANVAENDAS I DET TRYCKTA PROGRAMMET FOER SWEDISH
HERITAGE AWARD FESTMIDDAG 22 OKTOBER NAER WALLENBERGS FINNE
HEDRAS.

THOREN

10590V UDSTH S

.....
RESPOND TO SWETRCGO
VIA WUI T
VIA WUI
1642 09/18#

VIA WUI
1428 09/18
10590D UDSTH S

LOS ANGELES 1981-09-18

CABINET STOCKHOLM N R 169

SVENSK WASHINGTON * *teat*

RE WALLENBERG-MIDDAG

FOELJANDE UR LOS ANGELES TIMES 1981-09-17

CIT THE LOS ANGELES SIMON WIESENTHAL CENTER WILL HONOR
RAOUL WALLENBERG, IN ABSENTIA, BY PRESENTING ITS
HUMANITARIAN AWARD AT A TRIBUTE DINNER NOV. 22.
ELIZABETH TAYLOR, A MEMBER OF THE CENTER'S BOARD,
AND JON VOIGHT, WHO WILL STAR IN A FILM ABOUT WALLEN-
BERG, WILL BE CO-CHAIRMEN FOR THE EVENING.
WALLENBERG, A SWEDISH, NON-JEWISH DIPLOMAT WHO WAS
PERSONALLY RESPONSIBLE FOR RESCUING 30,000 JEWS
FROM EXTERMINATION BY THE NAZIS, WAS KIDNAPPED
BY THE RUSSIANS, WHO CONTEND HE DIED IN 1947.
BUT WITNESSES SAY THEY LATER SAW HIM ALIVE ON
NUMEROUS OCCASIONS. THE U.S. CONGRESS IS EXPECTED
TO MAKE WALLENBERG AN HONORARY CITIZEN. THE ONLY
OTHER FOREIGNER SO HONORED IN THIS CENTURY
WAS SIR WINSTON CHURCHILL.

SLUTCIT

TUNBERG

SVENSK LOS ANGELES

10590D UDSTH S
SVENSK LSA

Info
Press
810423

PR

IN

live: at

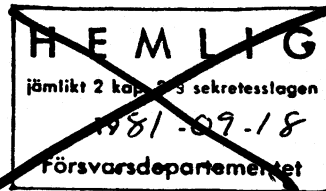
OFFICIAL TELEGRAM
RECEIVED

18 Sep 81 23 157

1121A 169

P2 Cu5

1981-09-18

Kabinettssekreterare Leif Leifland
UTRIKESDEPARTEMENTET

Ch Pol I: SR

200 - 455		
INKOM UD		
1981-09-18		
AVD.	GR.	MAL
P	2	64 I

a.a.
1/11
1/11

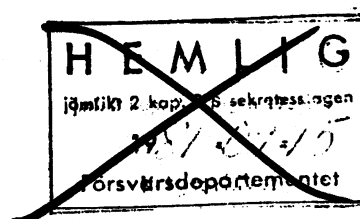
Wallenbergärendet

hbr Leifland - Hirdman 1981-08-25.

Broder,

Som svar på Din förfrågan har jag fått följande skrivelse från chefen för Krigsarkivet, Alf Åberg.

1/11
Sven Hirdman

Statssekreterare Sven Hirdman
Försvärsdepartementet
Regeringsgatan 1-3
103 33 Stockholm

Ert tjänsteställe, handläggare

Ert datum

Er beteckning

KrA tjänsteställe, handläggare

KrA föregående datum

KrA föregående beteckning

Wallenbergärendet

I anledning av skrivelse den 26 augusti får jag meddela följande.

Efter samråd med försvärsstabens underrättelseavdelning har jag kommit till den uppfattningen att de handlingar i Krigsarkivet som i första hand kan röra de sovjetiska arméförbandens handlingar i Ungern hösten 1944-våren 1945 är militärattachéns i Moskva rapporter (Svenska Beskickningen, Sovjet. Militärattachén i Moskva 1937-1946, utgående skrivelser, vol. 2). Dessa handlingar är hemligstämplade. Om Anders Hasselbohm velat studera dem, måste han begära tillstånd härtill antingen av krigsarkivarien eller av chefen för försvärsstabens säkerhetsavdelning. Av mig har han inte begärt sådant tillstånd, och på säkerhetsavdelningen uppger man att han inte hört av sig.

Jag har gått genom militärattachéns rapporter för den aktuella tiden, men inte kunnat hitta något som gäller sovjetförbandens rörelser i Budapestområdet.

Av besöksliggaren att döma har Hasselbohm inte varit på Krigsarkivet under de senaste tre månaderna. Det är möjligt att han ägnat sig åt att studera den tryckta litteraturen i Krigsarkivet, men i sådana böcker som Albert Seaton's "The Russo-German War 1941-1945" och "Kriegstagebuch des Oberkommandos der Wehrmacht", band LV 1944-1945" lär han inte kunna hitta några uppgifter om den 317:e divisionen.

Jag har förhört mig bland personalen på Krigsarkivet, med chefen för första sektionen Evabritta Wallberg, som handlägger sekretessfrågor, och med chefen för administrativa sektionen Erik Norberg, som har hand om forskarservicen, men ingen kan påminna sig att Hasselbohm besökt Krigsarkivet.

L. Åberg
Alf Åberg
Krigsarkivarie

/MH

Kab sekret
Pol chef
Pol /

press

V+

10590V UDSTH S
28249 SVENSK G

23 SEP 91 12 21

47-842

P 2 Gw

(Pol)

a. a.
M

SVENSK LONDON 1981-09-23

CABINET STOCKHOLM

842. FOER POL I OCH PREE. RE WALLENBERG-AERENDET

FINANCIAL TIMES INNEHAALLER DEN 23 SEPTEMBER FOELJANDE
ARTIKEL AV MAURICE SAMUELSON OM ATT RAOUL WALLENBERG
KOMMER ATT UTSES TILL HEDERSMEDBORGARE I FOERENTA STATERNA.

CIT

A MAN WHOM THE SOVIET-UNION INSISTS DIED IN PRISON 34 YEARS
AGO, IS TO BECOME ONLY THE THIRD PERSON IN HISTORY TO BE
NAMED AS AN HONORARY CITIZEN OF THE U.S..

THE U.S. HOUSE OF REPRESENTATIVES YESTERDAY OVERWHELMINGLY
ENDORSED A DECISION OF THE SENATE TO GRANT CITIZENSHIP TO
MR RAOUL WALLENBERG, THE SWEDISH DIPLOMAT WHO RESCUED
THOUSANDS OF HUNGARIAN JEWS FROM THE NAZIS IN THE CLOSING
MONTHS OF WORLD WAR II.

PRESIDENT RONALD REAGAN, WHO HAS SUPPORTED THE MOVE, WILL
SEAL IT AT A SPECIAL WHITE HOUSE CEREMONY LATER THIS YEAR.

IT UNDERLINES AMERICAN SCEPTICISM OVER THE SOVIET CLAIM
THAT MR WALLENBERG, WHO WOULD NOW BE 69, PERISHED IN MOSCOW'S
LYBYANKA PRISON IN 1947. THE SWEDISH GOVERNMENT STILL LISTS
HIM AS A MISSING PERSON AND RECENTLY STEPPED UP ITS CALLS
FOR A FRESH SOVIET REVIEW OF HIS FATE.
SLUTCIT

LIND

SVENSK LONDON KL 12.20

28249 SVENSK G+
10590V UDSTH S

Pol I

o'G B

NNNN

SVENSK WASHINGTON

KVR 282

1981-09-22

23 SEP 81 05 30M

85:1 1036
P2 E5

CABINET STOCKHOLM

Pol

1036. FOER POL I RE RAOUL VALLENBERG.

REPRESENTANTHUSET ANTOG IDAG RESOLUTIONEN ATT GOERA RAOUL VALLENBERG TILL AMERIKANSK HEDERSNEDBORGARE. HOESTERNA VAR 390 RÖSTER, INGEN MEDLAGD. SENATEN HAR TIDIGARE ANTAGIT FOERSLAGET, SOM NU GAAR TILL PRESIDENTEN.

KONGRESSMAN LANTOS' KONTOR SAAGER OSS ATT EN CEREMONI AVSES AEGA RUNN I VITA HUSETS ROSENTRAEDEGAARD I BOERJAN AV OKTOBER.

WACHTHEISTER

SVENSK WASHINGTON KL 16555

UTRIKESDEPARTEMENTET

CBJ

Ärende:

Kopia till:

Kabs ✓
~~XXXXXX~~
~~XX Kabs~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

2.10.81 kabs Leifland, IB
Telsamt kabs-Riksmar-
skalk Lagergren
Tjänstemedd Washington
Ch Moskva

a. a.

m

p

2

2u

SVENSK WASHINGTON

1981-10-01

Pol

CABINET STOCKHOLM

FOER KABINETTSSEKRETERAREN RE WALLENBERG

FRU LANTOS BEKRAEFTAR ATT CEREMONIE AGER RUM MAANDAGEN DEN 5 OKTOBER KL 14.30 OCH ATT FRULAGERGREN AER INBJUDEN AV VITA HUSET. INBJUDAN KAN AV TIDSSKAEL INTE TILLSTAELLAS HENNE I STOCKHOLM UTAN SAENDES TILL DEN AMERIKANSKA WALLENBERG-KOMMITTEN. CEREMONIEN BESTAAR I ATT PRESIDENTEN SKRIVER UNDER WALLENBERGS AMERIKANSKA MEDBORGARSKAPSPAPPER. DEN AMERIKANSKA WALLENBERG-KOMMITTEN PLANERAR INGA TAL. DET KAN TAENKAS, SADE FRU LANTOS, ATT PRESIDENTEN SAEGER NAAGRA ORD.

FRU LANTOS VISSTE INTE OM VITA HUSET INBJUDIT AMBASSADOEREN, OCH VI HAR INGET HOERT, MEN ANSER ATT VI INTE KAN INITIERA, ENS GENOM EN FOERFRAGAN, EN SAADAN INBJUDAN.

EFTER CEREMONIEN I ROSE GARDEN PLANERAR WALLENBERG-KOMMITTEN EN MOTTAGNING I KONGRESSEN, REPRESENTANTHUSEN, TILL VILKEN AMBAS-SADOEREN INBJUDS.

AMBASSADEN MOETER FRU LAGERGREN PAA FLYGPLATSEN VARFOER VI AER TACKSAMMA FOER BESKED OM FLYGLAEGENHET, FLYGFAELT OCH TID FOER ANKOMSTEN TILL WASHINGTON .

WACHTMEISTER

Ärende

Raoul Wallenberg

Datum

1.10.1981

Avd

P

Grupp

2

Mål

EUI

Adress

Svensk

WASHINGTON

Ex t: Polchefen

Ch Pol I

Ch Pol II 60

Presschefen

Text

Wachtmeister från Leifland.

Gunnar Lagergren just ringt mig och sagt att fru Annette Lantos idag per telefon meddelat att president Reagan vid en ceremoni i Rose Garden på måndag 5 oktober kl. 14.30 kommer att tillkännage att Raoul Wallenberg förlänats amerikanskt medborgarskap. Fru Lantos hade vid telefonsamtalet vidare inbjudit fru Lagergren närvara vid ceremonien.

Lagergrens vill naturligtvis ha en inbjudan till ceremonien från Vita Huset självt. Skulle Du kunna kontakta Vita Huset och

- få bekräftat att ceremonien verkligen äger rum på måndag,
- få litet närmare uppgifter om vad ceremonien innebär,
- se till att fru Lagergren får inbjudan från Vita Huset.

Jag anser det väl rätt naturligt att Du också bör vara närvarand^{väntas} vid ceremonien - såvida denna inte kan utveckla sig till våldsamma attacker mot Sovjet.

Om Fru Lagergren skall närvara vid ceremonien måste hon fara på söndag, varför jag tacksam besked från Dig i morgon, fredag.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

UTRIKESDEPARTEMENTET PB	Ärende:			
Kopia till: Kabs XXXXXX Polch Pol 1 XXXX	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) Kabs Kunsli, IB. Framfört per telefon till Riksmarskalken.	 P L Eu		

SVENSK WASHINGTON

1981-10-02

Pol

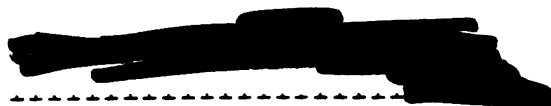
CABINET STOCKHOLM

FOER LEIFLAND RE RAOUL WALLENBERGS HEDERSMEDBORGARSKAP.

ULLA OCH JAG KOMMER ATT NAERVARA VID WALLENBERGSCEREMONIEN I ROSE GARDEN MAANDAG. INBJUDAN KOM FOERST SEDAN SENATOR PELL, SOM STAAR BAKOM RESOLUTIONEN, SAGT IFRAAN I VITA HUSET ATT SVERIGES AMBASSADOER BOER BJUDAS. TILL SAKEN HOER ATT JAG TILLSTYRKT NAER PELL PAA SIN TID FRAAGAT MIG OM LAEMPLIGHETEN ATT LAEGGA FRAM RESOLUTIONEN. JAG HAR INSTAELLT ETT PLANERAT BESOEK I SAN FRANCISCO MAANDAG FOER ATT KUNNA NAERVARA.

WACHTMEISTER

Avsändningsort
Kabs Leifland, IB

Ärende

Raoul Wallenberg

Datum

2.10.1981

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

EUT

Adress

Svensk

MOSKVA

Text

De Geer från Leifland. För information.

Primo. Under secundo texten chiffer från mig igår till
Wachtmeister, under tertio Wachtmeisters svarstelegram.

8/10.01

Secundo. Cit Gunnar Lagergren fredag. Slutcit.

Tertio. Cit Fru Lantos Washington. Slutcit.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

Klockan

Sign

Gunnar Lagergren just ringt mig och sagt att fru Annette Lantos idag per telefon meddelat att president Reagan vid en ceremoni i Rose Garden på måndag 5 oktober kl. 14.30 kommer att tillkännage att Raoul Wallenberg förlänats amerikanskt medborgarskap. Fru Lantos hade vid telefonsamtalet vidare inbjudit fru Lagergren närvara vid ceremonien.

Lagergrens vill naturligtvis ha en inbjudan till ceremonien från Vita Huset jälv. Skulle Du kunna kontakta Vita Huset och

- a) få bekräftat att ceremonien verkligen äger rum på måndag,
- b) få lite närmare uppgifter om vad ceremonien innebär,
- c) se till att fru Lagergren får inbjudan från Vita Huset.

Jag anser det väl rätt naturligt att Du också bör vara närvarande vid ceremonien - såvida denna inte kan ^{väntas} utveckla sig till våldsamma attacker mot Sovjet.

Om Fru Lagergren skall närvara vid ceremonien måste hon fara på söndag, varför jag tackar Dig i morgon, fredag.

Ch Poe I

Kopia t. Kells ✓

Kabinettssekreterare Leif Leifland

Utrikesdepartementet

A. G.
M
S. J.✓
Norsk Wallenbergkommitté bildad
(3 bil.)

Broder,

Här i Oslo bildades igår en Wallenbergkommitté. Samtliga tidningar innehåller mer eller mindre utförliga notiser om händelsen. Jag sänder några klipp från Aftenposten, Morgenbladet och Arbeiderbladet. Bland mera kända medlemmar av kommittén är Oslo-universitetets rektor Bjarne Waaler, Aftenpostens chefredaktör Hans Vatne, ekonomiprofessor Johan Vogt (nära vän till Alva och Gunnar Myrdal), professor Johs Andenaes, arkitekt Eigil Nansen (sonson till den store N.). Nina och Gunnar Lagergrens här i Oslo verksamme son Bengt L. är även med (han är gift med en dotter till vår förre försvarsminister Lars De Geer).

./1-2

./3

Vin ting me
Love Kellberg

155

INKOM UD		
1981-10-05		
AVD.	GR	MAL.
P	2	En I

ie

- Vi tror at Wallenberg lever

(Per Egil Hegge) — Vi går ut fra at Raoul Wallenberg er i live. Det gjør også den svenske regjering. Det sier hans halvsøster, Nina Lagergren, som igår var i Oslo i forbindelse med opprettelsen av en norsk Raoul Wallenberg-komitè som skal arbeide for å få sikre opplysninger om den svenske diplomatens skjebne etter at han ble anholdt av russerne i Ungarn i januar 1945. Komitèen ledes av arkitekt Eigil Nansen.

Wallenberg vil idag være 69 år gammel og har tilbragt nesten 37 år i sovjetisk fangenskap. — Det finnes eksempler på at folk har overlevet under slike forhold i over 40 år, sier Nina Lagergren. — Jeg har selv møtt mennesker med 30 år bak seg i sovjetiske fengsler. De virker forbløffende nok unge for sin alder, noen av dem.

Også den amerikanske regjering og kongress, og komitéer i en rekke vestlige land, arbeider nå for å presse Sovjet-Unionen til å komme med mer detaljerte opplysninger enn det dokument som russerne omdøper «fant» i 1957. Det er en angivelig rapport fra fengelslegen i Lubjanka, dr. Smoltsov, til viseminister Abakumov om «fangen Wallenberg (sic) som døde av hjertesvikt natt til igår». Den er datert juli 1947. Abakumov var Lavrentij Berijas nestkommanderende og ble henrettet som ledd i maktkampen med Nikita Krusjtjov.

— Men lenge etter 1947 er det fortsatt kommet pålitelige opplysninger om at Raoul er sett, sier Nina Lagergren. Det var jo også disse opplysningene som fikk den svenske regjering til å engasjere seg i saken på nytt i 1979, etter 14 års taushet siden hvitboken i 1965, og etter at daværende utenriksminister Kristian Wickmann hadde stemplet saken som «utagerad».

— Mange spør seg hvorfor det ble en utvikling i løpet av 1970-årene. Det begynte vel med Soljenitsyn, som besøkte mine foreldre, Maj og Frederik von Dardel, i 1974. Mine foreldre, som

Raoul Wallenbergs halvsøster, Nina Lagergren: Vi regner med at min bror stadig er i live i et sovjetisk fengsel. Jeg har selv truffet mennesker som har klart 30 år i slike forhold.

(Foto: John Myhre.)

døde i 1979, ga jo aldri opp. Simon Wiesenthal, lederen for det berømte dokumentasjonssentret i Wien, har engasjert seg sterkt, og en av de mange som Wallenberg reddet ut av nazistenes klør i Ungarn i 1944, Tom Han-tos, fremmet ifjor et forslag om å gi amerikansk æresstatsborgerskap til min bror. Det ble vedtatt av Kongressen for en uke siden, og venter bare på pre-

sident Ronald Reagans underskrift. Her oppfordres presidenten dessuten til å «ta alle mulige skritt for å få opplysninger fra Sovjet-Unionen om hvor Raoul Wallenberg oppholder seg, og sikre at han kan vende tilbake til friheten».

I nyere tid er amerikansk æresstatsborgerskap bare gitt til én person: Sir Winston Churchill,

og Churchills sønnesønn med samme navn er et fremtredende medlem av den britiske Wallenberg-komitè.

— Hva med de aller siste forlydender om at Deres bror finnes i Sovjet?

— En opplysning fra en sovjetisk opposisjonsgruppe i 1978 gikk ut på at han var i forvaring på et spesielt sterkt bevoktet sinnssykehus i Blagovesjtjensk i Øst-Sibir, like ved den kinesiske grense. Alle medlemmer av denne gruppen er siden arrestert. Og fra polsk hold er det kommet forlydender om at han er i et spesialfengsel hvor det også sitter en del polakker som ble tatt i årene 1937—1940. Det som mer enn alt annet tyder på at de sovjetiske myndigheter har noe å skjule, er at de stadig slår hardt til mot alle som snakker om Raoul eller forsøker å skaffe eller gi opplysninger om ham.

— Det har vært fantastisk å se den nesten skredartede utvikling i min brors sak de siste årene, og jeg er glad for at hans mor og stefar, mine foreldre, fikk oppleve begynnelsen på den før de døde i 1979, sier Nina Lagergren.

Nina Lagergren sier seg særlig takknemlig for den innsats som den britiske journalisten John Bierman har gjort for å spre kjennskap om brorens skjebne.

— I Sverige forestilte vi oss jo ikke at Raoul var så lite kjent utenfor Norden. Bierman laget et fjernsynsprogram om Wallenberg-saken, og brukte også materialet i en bok som kommer på norsk i neste uke.

— Noen ganger har jeg fått høre, særlig fra kommunistisk hold, at det er så mye oppstyr om saken bare fordi min bror heter Wallenberg. Men det er jo omvendt, det er nettopp det berømte navnet som har vært hans ulykke! Hadde han hatt en vanlig bakgrunn, ville det ha vært lettere for folk på venstresiden å ta opp hans sak, sier hans søster.

Forlagt og trykt: Chr. Schibsted, Oslo

Bil 1 till hbr Wallberg -
Leifland Oslo 1981-80-02

AV SINDEL I LUND-NILSON

- Wallenberg i live i sovjetisk fangeleir

Jeg er overbæst om at min bror fremdeles er i live i en sovjetisk fangeleir. Allikevel var det absolutt taushet fra den svenske regjering i fjorten år om Wallenberg-saken. Den foretok seg intet for å redde ham ut av fangenskapet.

Det er Nina Lagergren, halv søster av den forsvundne svenske diplomaten Raul Wallenberg, som utfaller dette til Morgenbladet. Og det er de sosialdemokratiske regjeringene Erlander og Palme hun sikter til med sine uttalelser. Nina Lagergren er i Oslo i forbindelse med at Den Norske Wallenbergkomité ble stiftet i Oslo igår.

Av Bjørn Brøymer

Raul Wallenberg klarte ved sin utrettelige innsats som svensk ambassadesekretær i Budapest under krigen å redde 120.000 jøder fra å havne i tyske tilintetgjørelsesleirer. Ikke desto mindre ble han arrestert av den røde armé den 17. januar 1945 - og siden den tid har han sittet innesperret i Sovjet, anklaget

for å være «amerikansk spion».

- Den første henvendelse fra en svensk regjering på fjorten år kom fra daværende utenriksminister Hans Blix. Den nuværende utenriksminister Ola Ullsten skrev i august 1979 et brev til Kosygin - og har også tatt saken opp på

sikkerhetskonferansen i Madrid.

-Eva er årsaken til at Ole Palmé, som jo gjerne fremstilles som forsvaret av uretten, ikke har gidde å gjøre noe som helst for å få Raul Wallenberg fri fra sovjetisk fangenskap?

-Spør ham! Hans oppreden er en stor skuffelse. Vi som er hans nærmeste er skuffet over at svenske myndigheter ikke har prioritert saken og den fatale feighet og underkastelse av sovjetiske myndigheter vi har sett i alle år, sier Nina Lagergren.

Hun kan opplyse at både hun og andre fangelleidere mer har hatt kontakt med mennesker som hevder å ha sett Raul Wallenberg i live inntil for få år siden. Sovjetiske myndigheter hevder på sin side at Wallenberg døde i 1947 - av hjerteinfarkt. I dag vet man at dette er ren løgn. Men Erlanders autoritære utenriksminister, Osten Undén foretrak å lyde til denne versjon og hadde større tiltro til den sovjetiske viseutenriksminister Vjaginickj enn til de vidneprover som var tilgjengelige.

-Den Norske Wallenbergkomité akter å kaste lys over Raul Wallenbergs skjebne og arbeide for å få ham ut av Sovjet, hvis han fremdeles er i live, hva vi tror han er. Videre vil komitéen innlede et samarbeide med de andre Wallenberg-komitéer i verden og vi vil støtte arbeidet for menneskerettighetene gene-

Raul Wallenbergs halv søster, Nina Lagergren, flankert av Viktor Reddvik (til venstre) og Eigel Ristum i Den Norske Wallenbergkomité.

rett og for Raul Wallenbergs situasjon i særdeleshett, opplyser artikkelt Eigel Ristum til Morgenbladet.

Nansen er formann i Den Norske Wallenbergkomité og han kan fortelle at det finnes lignende komitéer i Sverige, Danmark, Vest-Tyskland, Frankrike, USA og i Israel, samt Skottland. Nu er Wallenberg blitt sereborger av USA. Nansen kan opplyse at den nystiftede komitéen vil støtte forslaget om å gi Raul Wallenberg Nobels fredspris for hans store innsats som resulterte i at over 100.000 mennesker unnådd den visse død. Allerede i 1947 kom det et slikt forslag, som blant annet hadde Albert Einsteins støtte, men Stortingets Nobelkomité la det i skuffen.

Arbeidsutvalget i Den Norske Wallenbergkomitéen består av Eigel Nansen, Bengt Lagergren, Viktor Reddvik, Delia Eskelund, Annette Thomassen, Per Erik Asmyr og Klaus Elermann. Rådets medlemmer er foruten Eigel Nansen, Gerdt Hest, John Andersen, Olav Brundvand, Leo Eitinger, Jan Benj. Rødner, Kristoffer Gjetteland, Thorolf Rafto, Hans Vatne, Bjarne Waaler, John Willem Gran og Johan Vogt. Komitéen skal sørges for at Wallenbergsaken ikke på noen måte skal bli glemt - og det passer godt med den store boken om Wallenberg, som nettopp er utkommet på Aschehoug, skrevet av den britiske journalisten John Bierman.

2 till hbr Kellberg -
Leifland Oslo 1981-10-02

P2 E u I

Wallenberg-komiteé dannet i Norge

En gruppe kjente nordmenn med arkitekt Eigil Nansen i spissen har dannet en norsk Wallenberg-komiteé. Komiteen skal arbeide for å finne ut hva som virkelig har skjedd med den svenske diplomaten Raoul Wallenberg som ble fengslet av russerne i Ungarn i 1945.

Russerne har hevdet at Wallenberg døde i et sovjetisk fengsel i 1947. Imidlertid har Wallenbergs familie senere fått en rekke vitnesbyrd om at han lever. Utgangspunktet for den norske komiteens arbeid er at han fortsatt er i live i et sovjetisk fengsel og at alt må gjøres for å få ham ut av fangenskapet. Hvis Raoul Wallenberg fortsatt er i live, er han 69 år gammel.

— Wallenberg har sendt meldinger til sin familie gjennom medfanger som er sluppet fri. Han har bedt dem om å oppsøke svenske legasjoner og fortelle at de har snakket med ham. Det har kommet så mange vitnemål fra ulike kanter at det ikke kan være tvil om at Wallenberg fortsatt levde i 1947 da russerne sa at han var død, sa Eigil Nansen på en pressekonferanse i forbindelse med at komiteen ble stiftet torsdag. Han opplyste at komiteen skal holde minnet om Wallenberg levende og øve påtrykk på myndighetene for at saken ikke blir glemt.

I Sverige og en rekke andre land er det dannet Wallenbergkomiteer.

Wallenbergs halvsøster, Nina Lagergren, var til stede da komiteen ble dannet. Hun sa at familien aldri har sluttet å tro at Wallenberg er i live.

— Det er vårt største håp at

vi skal få møte ham igjen, sa hun.

Samtidig med at Wallenbergkomiteen dannes, kommer det ut en bok på norsk om Raoul Wallenberg og hans innsats i krigens siste år da han reddet 100 000 jøder fra nazistenes gasskamre. Boka er skrevet av den engelske forfatteren John Biermann. En spillefilm om Wallenberg er også under forberedelse.

— En norsk Raoul Wallenberg-komiteé er dannet og i den forbindelse ble det holdt en pressekonferanse torsdag. Fra venstre: Viktor Roddvik, Nina Lagergren, som er halvsøster til Raoul Wallenberg og Eigil Nansen. (NTB-foto.)

Den 3. oktober 1981
Leifland Kellberg -
81 10 02

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

CBJ

Kopia till:

Kabs

~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

a.a.
Mr

P

2

Ea

SVENSK MOSKVA 1981-10-06

CABINET STOCKHOLM

FOER POL 1 RE WALLENBERG

VID EN LUNCH HOS MIG IDAG TOG JUSTITIEMINISTERN UPP RAOUL WALLENBERG MED SIN SOVJETISKE KOLLEGA TEREBILOV. FARAFONOV VAR AEVEN NAERVARANDE VID SAMTALET. TEREBILOV FOERKLARADE SIG VARA HELT OEVERTYGAD ATT WALLENBERG ICKE LAENGRE LEVDE. HAN HADE NAEMLIGEN FOER 5 AAR SEDAN GAATT IGENOM HANDLINGARNA I AERENDET OCH DAA KUNNAT KONSTATERA, ATT WALLENBERG AVLIDIT VID DEN TIDPUNKT SOM HELA TIDEN ANGIVITS AV SOVJETISKA VEDERBOERANDE.

DE GEER

1981-10-06

Departementsrådet Göran Berg
Pol I

Utrikesdepartementet

*Gr. f. Wallenbergkommitté
A. A.
m**(Pol)*

273

INKOM UD		
1981-10-8		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	En I

Tyskt radioprogram om Raoul Wallenberg
(1 bil) ✓

Broder,

Den 5 oktober 1981, mellan klockan 18.30 och 20.00, sändes ett temaprogram om Raoul Wallenberg över den tyska radiostationen "Westdeutscher Rundfunk" (kanal 2) i Köln. Programmet, som på sedvanligt sätt innehöll musik av underhållningskaraktär, torde avlyssnas av miljontals människor. Dess redaktör, Werner Schultze, hade som sluttema, att det vore på tiden att bilda en Wallenberg-kommitté även i Förbundsrepubliken.

Under programmet sändes intervjuer med fru Nina Lagergren och den israeliske f.d. åklagaren Gideon Hausner. Radiokorrespondenter i Moskva och Washington lämnade sina bidrag. Dessutom sändes utdrag ur en dramatiserad framställning om Wallenbergs tjänstgöring i Budapest, sammanställd för ett tyskt skolprogram redan i mars 1981.

Programredaktören lät även meddela att förslag framställdes via ett katolskt nyhetsorgan (KNA) om att en i Angola i år tillfångatagen rysk officer skulle kunna tänkas bli utväxlad mot Wallenberg. Ryssen torde finnas i Sydafrika? Idén förefaller mig härifrån sett en aning fantasifull, men jag antecknar den ändå för det intresse det må ha i departementet.

- - -

./.

Jag närsluter en promemoria om ett tidigare visat program över den tyska televisionen om Raoul Wallenberg.

Roland Nilsson

Roland Nilsson

CHM

ex. t. Wingstrand
öku RN.

AA

TV-program om Raoul Wallenberg

ZDF-Magazin visade den 25 mars 1981 ett tjugominuter (kl 20.40-21.00) långt programinslag om Wallenberg. Programledare var, som vanligt, Gerhard Löwenthal.

Inslaget hade följande rubrik: "Von Moskau totgesagter Schwede am Leben?" Filmade intervjuer var sammanställda av Vladimir Vesely. Abraham Kalinsky och Jan Kaplans dotter, båda i Israel, berättade vad de direkt resp. indirekt visste om Wallenberg. I programmet uppehöll man sig också ganska utförligt vid f d general Kuprianows mystiska död (1979), som skulle ha orsakats av KGB som hämnd för hans uttalanden om Wallenberg.

Roland Nilsson

1981-10-19 Pol 1 MM/AM

Besv. u/GB

INK. UTRIKES DEE		
D. No 225 1742		
12 OKT 1981		
AVD.	GR.	MAL.
P	2	Ken

I

Bromma 1981-10-07

Utrikesdepart.

Box 16121

10323 Stockholm

Raoul Wallenberg lever !

Han är en av Sveriges hjältar och
förtjänar ett bättre öde än att
sitta i Sovjet/Kommunistiskt
fängelse. (Är det 35:e året nu?)

Det är stor skam!

Vad gör Utrikesdepartementet åt
detta?

Hälsningar och stor beslutsam-
het

Ann Elisabet Ekeberg

Ann Elisabet Ekeberg

Adr. Jungfruvägen 87 A
791 34 Falun

123

Kabs Leifland, IB

Ärende

Datum 12.10.1981		Dnr [REDACTED]
Avd D	Grupp 2	Mål G. I

Adress

Svensk

WASHINGTON

Text

918 ✓ Från kabinettssekreterarens kansli.

Tacksam ex "Righteous Gentile: the story of Raoul Wallenbe
Missing Hero of the Halocaust". By John Beirman. Publishe
in the US by Viking.

Cabinet

Dep Ubk 3230. 1975-05. 10 000 ex
År Carlsson Varberg 751218

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den [REDACTED]

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

a. a.
m

A

2

Eui

SVENSK WASHINGTON

1981-10-13

Pol

CABINET STOCKHOLM

FOER POL I. RE WALLENBERG-AERENDET

P R I M O. VID AMBASSADOERENS BESOEK I LOS ANGELES I FOERRA VECKAN NAEMNDE CHEFEN FOER SIMON WIESENTHAL CENTER FOR HOLOCAUST STUDIES, RABBI HIER, ATT MAN KOMMIT I KONTAKT MED EN I SAN FRANCISCO BOSATT PERSON VID NAMN MILLER SOM SAGT SIG HA TRAEFFAT WALLENBERG I SOVJET 1954. HAN HADE KUNNAT AATERGE BARNRIM, OMDOEMEN OM SLAEKTINGAR ETC. FRAAN WALLENBERG SOM GUY VON DARDEL - FOER NAERVARANDE GAESTPROFESSOR I BERKELEY - HADE BESTYRKT SOM AUTENTISKA. TUNBERG SOEKER FAA FRAM NAERMARE UPPGIFTER OM DETTA VITTNE.

S E C U N D O. VI HAR FLERA GAANGER I ENLIGHET MED ERT CH 694 FRAMFOERT TILL RABBI COOPERS MEDARBETARE - HAN SJAE LV HAR VA- RIT OANTRAEFFBAR - VAART OENSKEMAAL OM KONTAKT FOER UTFRAAGNING MED DET AABEROPADE ANONYMA VITTNET I BOSTONOMRAADET. TUNBERG RAEKNAR MED ATT PAAMINNA OM SAKEN I SAMBAND MED KONTAKT I ANNAT AERENDE MED COOPER.

ARNOE

EMBASSY OF THE
UNITED STATES OF AMERICA

Stockholm, Sweden

INK UTRIKESDEF
Dnr 230.1.132
A3-15 DNF 1981
Avd P 2 M8X

*Stallad i Ingolf Kirows
plåtshop 84-02-84*

aa g

October 9, 1981

CONFIDENTIAL

Mr. Goran Berg
Director, First Division
Political Department
Ministry for Foreign Affairs
Stockholm

Dear Göran:

As you know, President Reagan signed into law on October 5 a bill proclaiming Raoul Wallenberg an honorary U.S. citizen. The bill also requested the President to take all possible steps to ascertain from the Soviet Union the whereabouts of Raoul Wallenberg and to secure his return to freedom." A copy of the President's remarks is enclosed, and I will provide the full text of the bill to you shortly.

Pursuant to the provisions of the bill, the State Department intends to make a high-level approach to the Soviet Union in the near future and to inform Sweden fully once U.S. plans in this regard have crystallized. I would like to emphasize of course that the U.S. continues to view Sweden as the leading actor on the Wallenberg issue and will support Swedish efforts as appropriate. We do not at this time plan to make any public comment on specific actions being taken in the Wallenberg case. We are prepared to answer public queries by stating continuing U.S. concern over Wallenberg's fate, noting past U.S. cooperation with and support for the initiatives of the Swedish Government to clarify his fate, and referring to the fact that the US. has raised the matter directly with Soviet authorities on several occasions and spoken out at the Madrid CSCE Review Conference and other international fora.

We will contact you as soon as we receive further details of Washington's thinking.

Sincerely,

Julien
Julien LeBourgeois
Second Secretary

Enclosure:
Text of President Reagan's Remarks
(October 5, 1981)

CONFIDENTIAL

(P. 1) P 2 E u 1

TODAY, I'M SIGNING THE BILL TO MAKE RAOUL WALLENBERG AN HONORARY CITIZEN OF THE UNITED STATES. BUT IN MAKING HIM A UNITED STATES CITIZEN, I THINK WE'RE THE ONES THAT ARE BEING HONORED.

RAOUL WALLENBERG IS THE SWEDISH SAVIOR OF ALMOST 100,000

PAGE 03 -- WALLENBERG

JEWISH MEN, WOMEN AND CHILDREN. WHAT HE DID, WHAT HE ACCOMPLISHED WAS OF BIBLICAL PROPORTIONS. SIR WINSTON CHURCHILL, ANOTHER MAN OF FORCE AND FORTITUDE, IS THE ONLY PERSON WHO HAS RECEIVED HONARARY UNITED STATES CITIZENSHIP AND AS JOHN F. KENNEDY SAID AT THAT SIGNING CEREMONY, "INDIFFERENT HIMSELF TO DANGER, HE WEPT OVER THE SORROWS OF OTHERS."

THAT COMPASSION ALSO EXEMPLIFIES THE MAN WE ARE GATHERED HERE FOR TODAY. IN 1944 THE UNITED STATES REQUESTED SWEDEN'S COOPERATION IN PROTECTING THE LIVES OF HUNGARIAN JEWS FACING EXTERMINATION AT THE HANDS OF THE NAZIS.

IN THE MONTHS THAT FOLLOWED, THE UNITED STATES SUPPLIED
THE FUNDS AND THE DIRECTIVES AND RAOUL WALLENBERG SUPPLIED
THE COURAGE AND THE PASSION. HOW CAN WE COMPREHEND THE
MORAL WORTH OF A MAN WHO SAVED TENS AND TENS OF THOUSANDS OF
LIVES INCLUDING THOSE OF CONGRESSMAN AND MRS. LANTOS.

59.

IN 1945, IN VIOLATION OF DIPLOMATIC IMMUNITY AND
INTERNATIONAL LAW, HE WAS SEIZED BY THE SOVIET UNION. THE
NAZIS WERE GONE AND THE SOVIETS HAD COME IN AS AN ALLY, AND

PAGE 04 -- WALLENBERG

YET TODAY THERE IS EVIDENCE THAT HE IS STILL IMPRISONED BY
THE SOVIETS. WHEREVER HE IS, HIS HUMANITY BURNS LIKE A
TORCH.

I HEARD SOMEONE SAY THAT A MAN HAS MADE AT LEAST A START
ON UNDERSTANDING THE MEANING OF HUMAN LIFE WHEN HE PLANTS
SHADE TREES UNDER WHICH HE KNOWS HE WILL NEVER SIT. RAOUL
WALLENBERG IS JUST SUCH A MAN. HE NURTURED THE LIVES OF
THOSE HE NEVER KNEW AT THE RISK OF HIS OWN. AND THEN JUST
RECENTLY I WAS TOLD THAT IN A SPECIAL AREA BEHIND THE
HOLOCAUST MEMORIAL IN ISRAEL, HUNGARIAN JEWS NOW LIVING IN
SWEDEN PLANTED 10,000 TREES IN RAOUL'S HONOR.

MRS. LAGERGREN, MR. VON-DARDEL, WE'RE GOING TO DO
EVERYTHING IN OUR POWER SO THAT YOUR BROTHER CAN SIT BENEATH
THE SHADE OF THOSE TREES AND ENJOY THE RESPECT AND LOVE THAT
SO MANY HOLD FOR HIM.

UTRIKESDEPARTEMENTET
EH

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

1981-10-16 Pol 1 Mossberg/AM

~~XXXX~~ t Wien

P

2

ΣuI

SVENSK WIEN

INKOM UD

Pol

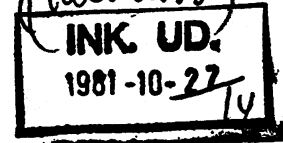
Cabinet Stockholm

För Pol från
från Roberntz

Den anonyma källa som Simon Wiesenthal uppgav gällande Kuprianovs död har enligt besked från Wiesenthal idag visat sig vara föga pålitlig, personen, en rysk kvinna vid namn Margaretha uppgav sig först komma direkt från Sovjet. Senare har det visat sig att hon kom från Israel, där hon bott längre tid. Wiesenthal tror själv inte längre på hennes uppgifter. Han omtalade dessutom att han som personligt inbjuden av president Reagan deltagit i den högtidlighet vid vilken Wallenberg postumt blivit amerikansk hedersmedborgare. Ett tiotal personer var närvarande varav två anhöriga till Wallenberg. Ingen annan svensk deltog.

Malm

ANSCINEMA August 11th, 1981

1. a.
Mr

Mr. Matias Mossberg
Sweden Foreign Ministry
Box 16121
S-103 23 Stockholm
Sweden

Dear Mr. Mossberg:

Just a brief note to thank you for the kind reception you gave Mr. Dornhelm and myself on our recent trip to Stockholm.

We hope that you will find our film on Raoul Wallenberg an accurate portrayal of this valiant and courageous Swedish citizen.

Yours, very truly,

Charles Wasserman
Charles Wasserman

CW/as

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende	Datum 1981-10-14		Dnr 511
	Avd A	Grupp 2	Mål Eu ²

Adress

Svensk
BONN

CA

A

Text

511. Från arkivchefen. Redaktören Heine Lichtenstein, Westdeutsche Rundfunk, Köln, har anhållit att få ut frisläppta Wallenberg-dokument. Vi skickar er dessa handlingar på tisdag och ber er meddela honom att hämta dem hos er mot erläggande av motvärdet till 300 kronor.

Cabinet

Kopia: deps M. Mossberg, Pol I

Dep Ubk 3230, 1976-05, 10 000 ex
Gr Carlsson Varberg 751218

Ifylles av telegramexpeditören		
Antal 1014	Klockan 1200	Sign [Signature]

Pol I, Mossberg/kw

Ärende

Datum

1981-10-16

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu -

Adress

SVENSK BERN

Pol

Text

Re Wallenberg, [redacted].

Inget av de åberopade namnen förekommer i våra register.
Arne Bengtsson har vi avstått från att kontakta eftersom han enligt vad som framkommit i edra meddelanden inte haft med Wallenberg-ärendet att göra. Kalinski och Makowski är vi i färd med att i den mån så är möjligt kontrollera via Warszawa.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Pol I, Mossberg/kw

Ärende	Datum 1981-10-16		Dnr [REDACTED]
	Avd A	Grupp 2	Mål EU-

Adress

SVENSK WARSZAWA

Pol

Text

Re Wallenberg.

Enligt uppgifter som inkommit till departementet kan det finnas två källor i Polen som kan ha upplysningar om Wallenberg.

Vi är som ni förstår tveksamma till att söka upp dessa källor och vill först ställa frågan till er om ni anser att det överhuvudtaget kan låta sig göra för ambassaden att söka upp en polsk medborgare i Polen för efterforskningar i detta ärende.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avisat den [REDACTED] Klockan [REDACTED] Sign [REDACTED]

Pol 1 Mossberg/AM

Ärende

Datum

1981-10-16

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

EU -

Adress

Svensk

WIEN

(Pol)

Text

.Från Pol 1 . Re Wallenberg.

Tacksamma om möjligt erfara vilken tid personen ifråga
bott i Israel.

Cabinet+

Ifylles av telegramexpeditören

Avsänd den

Sign

1981-10-16

Avt Grupp M1

Politiska avdelningen

Enhet 1

Handläggare: M Mössberg/AM

45	P 2 E ^F
----	--------------------

(Pol)

Ambassadör Vidar Hellners

BUDAPEST

Wallenberg

hbr Hellners-Berg 81-09-08

Broder,

Vi är självfallet intresserade av alla uppgifter som kan komma fram i ärendet. Med tanke på att det telegram som inkom till ambassaden saknade avsändaradress är det svårt att härifrån säga vad som kan göras. ^{Om} det ~~bara~~ finns ett fåtal personer vid namn Zs Levay i telefonkatalogen och i den mån ambassaden bedömer det möjligt i en fråga som denna, kan man kanske överväga att ringa upp och fråga om de sändt ett telegram till ambassaden. I annat fall får vi väl avvakta att vederbörande åter hör av sig.

~~Mathias Mössberg~~ GB

Ifyllas av postexp

Avtakt 800

☒ av kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avtakda datum

Sign

Bar 383	Avd Grupp M1 P2 Eu I
------------	-------------------------

Political Department

1981-10-16

Raoul Wallenberg
Örebro

The Scottish Raoul Wallenberg
Group
95 Nether Currie Crescent
Edinburgh 14

Dear Sirs,

Thank you for your letter to the Swedish Ambassador
in London, which has been forwarded to us.

The mobilization of international opinion for the
purpose of persuading the Soviet authorities to shed
light on this matter is of great value and an impor-
tant complement to the efforts of the Swedish Govern-
ment.

In the last few years new information has prompted
the Swedish Government to make two official represen-
tations to the Soviet Union about Raoul Wallenberg.
In addition to this Foreign Minister Ullsten has
personally raised the case with the Soviet Foreign
Minister. Unfortunately the Soviet authorities per-
sist in reaffirming the previous information they
have given, according to which Raoul Wallenberg is
said to have died in prison in 1947. This statement
is contrary to convincing testimonies that Raoul
Wallenberg was still alive at a much later date.

Ifylles av postexp

AVSTÄMT SÄR	Avskickas datum	Sign
☐ av kurir ☐ uti kurir ☐ luftpost ☐ vanlig post	16/10-81	

We have considered the possibility of raising the matter in the Council of Europe and in the European Parliament. However, as you know, the Soviet Union is not a member there.

Instead, the Foreign Minister brought up the Wallenberg case at the Madrid Meeting of the Conference on Security and Cooperation in Europe, and the Swedish delegation to this meeting has repeatedly raised the matter.

Sincerely yours,

Göran Berg

Kopia f kdm t M MOssberg

exp 16/10 81

L-Å Nilsson, London

EXPEDIERA:	
med	der
sv. kurir	19/10 81
utl. kurir	
luftpost	
vani. post	
	Sign

Till Departementssekreterare

Martias Mossberg

Utrikesdepartementet

Gustav Adolfs Torg 1,

Box 16 121,

103 23 Stockholm

225 1932

10-28/9

P 2 Eu I

Översänder Ett exemplar av det brev som jag ville överlämna till Rysska Ambassade, och där det finns detaljerat beskrivet var Legationssekreterare Raoul Wallenberg vistas, så sent som Klockan 16⁰⁰ Mellan Europeisk tid idag den 14 Oktober 1981.

Jag skall kopiera de andra avhandlingarna som jag låvade, redan inom några dagar. Dessa Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingarna får Sveriges Utrikesdepartement använda sig av, för att återfå Legationssekteterare Raoul Wallenberg till Sverige, om Han så själv Önskar.

Högaktningsfullt

Kaarel Robert Jakobson

Kaarel Robert Jakobson

1:e Allfysiker

Bostadsadress: Enekullegatan 12 D, S-417 09 Göteborg.

Arbetsplats: Chalmers Tekniska Högskola. Inst för Elektromaskinlära 412 96 Göteborg. Telefon 031-810100-1212

Bel. J. Adv.
J. KARL ROBERT
JAKOBSON 8/10/19

(pol) PREL

gåra till Överige Utiskedepartement.
Dep. sek. Mortas Mossberg, att
användas i Gysstionsreklamen
Paul Wallenberg ärendet i Överige
och i Gysstionsreklamen.

Stg. 14. 10. 1981.

Rosert Rosert Johansson

Sida 1, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Till Sovietunionens Generalkonsulat

Generalkonsuln, Tillhanda.

Sankt Sigfridsplan 1,

412 66 Göteborg, Sverige.

För vidarebefodran till Sovietunionens

Utrikesdepartement och Sveriges Legationssekreterare, i Buddapest år 1944

Efter Kristus födelse, Raoul Wallenberg, som befinner sig i INSTUBIRINSK. Där Solnedgången är 7⁴⁵ Mellan Europeisk Tid.

02⁰⁴ Soluppgång GMT och där Legationssekreterare Raoul Wallenberg, tillsammans med 82 andra Personer intager Frukost 04⁰⁰ Mellan Europeisk Tid.

Denns Skrivelse önskas översänd med Sovietunionens Utrikesdepartementets Kurirpost.

Undertecknad Kaarel Robert Jakobson, som Privatperson 1:e Allfysiker, 1935.10.24-3938. Anhåller vördsamt om att Ni översänder dessa handlingar (Brevet, 10 stycken Handgjorda Brevpapper, 200 Brevpapper Svenskt Arkiv, 250 kuvert, 2 Flaskor Bläck, 1 stycken Penna med flytande bläck, 10 stycken Pennor, 5 stycken Pennskaft samt en CHEQUE på £20:-, för Frimärken) till Sveriges Legationssekreterare, i Buddapest år 1944 Efter Kristus Födelse, Raoul Wallenberg. Som enligt uppgifter försvann i Buddapest under 2:a Världskrigets Slutskede. Under Sovietunionens Armens Besittningsintagning av vissa delar av Buddapest.

Sida 2, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Enligt mina egna Parapsykologiska Avlyssningar av Sovietunionens Spaningssateliter. Dessa upplysningar och avlyssningar, som är de tre senaste, är följande.

Vid Göteborgs-Raoul Wallenbergs-Föreningens sammanträde. i den Judiska Församlingens Kyrka, på 2:a våningen, Östra Larmgatan 12 i Göteborg. Mötet började officiellt 19⁰⁰. Först talade Lorica Baeckström, som hade varit i Madrid och bevakat Madrid-Konferansen om de mänskliga Rättigheterna och Helsingforsavtalet. Innan hon började att tala, så kunde undertecknad börja avlyssna de Svenska Radiospaningsavlyssningsstationerna. Dessa som var de mest viktiga i detta sammanhang, var den avlyssningsstation som finns i den riktning som Polishuset finns i Göteborg. Samt de Sossialdemokratiska Avlyssningsstationerna, i riktning från Gårda. Samtidigt, så undersökte undertecknad det Frekvensspektra som Legationssekreterare Raoul Wallenberg har, eftersom detta frekvensspektra är väl inlagrad i hjärnan på mig. Och då så kunde jag avlyssna en av Sovietunionens Spaningssateliter. Denna sändare och mottagarens frekvensspektra var väl bekant för mig, eftersom denna Sovietunionens Spaningssatellit, blev förstörd av sändningar från Råö Observatoriets stora 25 meters paraboliska antennens utstrålade effekt. Efter det att de hade dechiffrerat denna Sovietunionens Spaningssatellits mottagarens mottagningskod. I den Judiska Församlingens Kyrkans stol, pejlades denna Sovietunionens Spaningssatellits Kompassriktning in och detta var 320° (I en 360° kompass och hade en höjdvinkel på cirka 20° över Horisonten.

Sida 3, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Denna Sovietunionens Spaningssatelit, hade då endast 10% av den utstrålade effekten, i förhållande till den effekt som jag brukar kunna avlyssna i Sovrummet. Och i Sovrummet så är denna Sovietunionens Spaningssatelit belägen över Biskopsgården. Det är i Sovrummet, som jag har kunnat avlyssna att Råö Observatorium har sänt på denna Sovietunionens Spaningssatelits sändare. Eftersom Hjärnan hos en människa arbetar på $10^{18} \times 1^{18}$ Hz. Och då så har Råö:s paraboliska antennens utstrålade brus kunnat analyseras, tillsammans med det brus som den Sovietunionens Spaningssatelits sändarkomponenterna och antennmaterialet har. Denna Sovietunionens Spaningssatelit, sände och mottog det som jag kunde avlyssna, samt även andra inom lokalens frekvensspektra. När Ambassadör Per Agner började tala, så började även en annan av Sovietunionens Spaningssateliter att inspela det som Ambassadör Per Agnet uttalade, vid detta tillfälle. Denna Sovietunionens Spaningssatelit, har en bandspelare, som spelar in det som antennerna mottager, av den information som når antennen i form av masspartikelstråling. Inspelningen av informationen, skedde under cirka 2 minuter. Därefter utsändes den inspelade informationen mycket snabbare, under magnetbandets återspolning, till bassationen. Varvid en ny inspelning gjordes. Denna Sovietunionens Spaningssatelit arbetade och avlyssnade och sände information till mottagningsstationen under resten av mötet.

Sida 4, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Denna Sovietunionens Spaningssatelit hade en kompassriktning på cirka 340° - 360° och en höjdvinkel på 30° - 45° .

Även en längre bort och till höger, alltså, i kompassriktning cirka 360° , där Sovietunionens Spaningssatelits Mottagningskontrollstation var öster om den plats, där Legationssekreterare Raoul Wallenberg vistas. Denna Sovietunionens Kontrollstation för Spaningssateliter, började att kommunisera med Amerikanska Spaningssateliters Kontrollstationers personal och sändningar. När Ambassadör Per Anger talade, så följde två personer med Legationssekreterare Raoul Wallenberg, som hade vadderade kläder, från en byggnad av tegelsten. (Denna byggnad inrymmer Matsal och Sjuksalar), Till en timmrade koja de gick då i ett 20 till 30 cm djupt snötäcke. Denna timmrade koja, som hade ett bord på mitten och britsar i två höjder. Under tiden som Ambassadör Per Agner talade, så kom det ut en person från den stora tegelstensbyggnaden, med en tallrik mat, som var övertäckt med en annan tallrik. Tallrikarna var av aluminium. Samtidigt som detta avlyssnades från den Sovietiska Spaningssateliten, av mig, så kunde jag även avlyssna en Svensk Terrorsändare, som hade det Sossialdemokratiska Partiets Frekvensspektra. Och var belägen vid Gårda. Alltså cirka 15° till höger om bänkraden, i den Jüdiska Församlingens Kyrka. Dessa sände på Enkelt Sjöband. Och dessa sände då en sådan signal på min hjärnans frekvensspektra, att det skulle vara avföring, i den tallrik mat som denna person bar över från deras tegelstensbyggnad till den timmrade koja.

Sida 5, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

När Personen med maten, som överlämnade maten till dem i
Timmerkojan. Så fick Legationssekreterare Raoul Wallenberg
denna tallrik med mat, varvid han började att dela med sig
till även två andra, yngre personer i denna timmrade kojan.
De hade en fickkniv av större format, som var ihopfällbar.
Det var kött som denna tallrik med mat innehöll och innehållet
var ej delat. Utan var ett stort stycke. Det var cirka 20 cm-
30 cm snö ute, och avståndet mellan tegelstensbyggnaden och
timmerkojan var cirka 50 meter. Riktningen på timmerkojan
var till venster om den stora tegelstensbyggnaden. Kontroll-
personalen hos den Sovietiska Spaningssatelitens Kontroll-
station, som var belägen öster om den plats där Legationssekre-
terare Raoul Wallenberg befann sig i, började att använda
störsignaler mot den Amerikanska Spaningssatelitens Strålning,
som Legationssekreterare Raoul Wallenberg, även kunde avlyssna.
Men då så sände jag information till den Personal i den Sovi-
etunionens Spaningssatelitens Kontrollrumm och sade då, att
en Vetenskapsman, har ett Högt Anseende i Sovietunionen och
att jag är att räknas som Mendelejevs efterträdare i Kemin.
Eftersom jag har med hjälp av Gaseerna Allmänna Tillståndslag

$$\frac{P_1 V_1}{T_1} = \frac{P_2 V_2}{T_2}$$

har kunnat Klassifisera Kemin efter Energi-
innehållet, per tänkt Volymsenhet. Istället för Molekylvikten.
Lägre Molekylvikt, har högre energiinnehåll.

Sida 6, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Då blev sändningarna till Legationssekreterare Raoul Wallenberg, ej längre störda av Kontrollpersonalen, hos den Sovietunionens uppsända, Spaningssatelitens Kontrollpersonal. Utan de kunde avlyssna i fånglägret allt det som jag kunde vidarbefodra, från detta Raoul Wallenbergsmöte i Göteborg, till dem. När Ambassadör Per Anger hade talat färdigt, så frågade Ordföranden, hos Raoul Wallenbergs-Föreningen i Göteborg Erik Berg. Är det någon som har något att fråga Ambassadör Per Anger om? Det var ett par stycken innan mig, som frågade honom i detaljer. När jag frågade Ambassadör Per Anger " Har Raoul Wallenberg, haft koden: Född i Klara församling, döpt och Konfirmerad i Klara Kyrka ?". På detta började Ambassadör Per Anger tala om att det kan vara sant, varefter han började utreda var Raoul Wallenberg, hade bott i Stockholm under sina dagar. Innan Tjänsten som Legationssekreterare i Budapest. Och att han nämnde att han verkligen var AVKREDDITERAT i Buddapeset, vilket Ambassadör Per Anger ansåg vara viktigt i Legationssdkreterare Raoul Wallenbergs fall. Efter det att jag hade frågat Ambassadör Per Anger om Koden, så sade jag till Ambassadör Per Anger om att jag vill tala med honom efter mötet, om upplysningar i Legationssekreterare Raoul Wallenbergs fall. Men samtidigt under det att jag frågade Ambassadör Per Anger, så kunde jag iaktaga att Göteborgs Raoul Wallenbergs- föreningens Ordförande Erik Berg:s ansiktsuttryck. Hans ansiktsuttryck ändrades som om man drar ner en rullgardin, efter min fråga om KODEN. Samt att även Lorica Baekström, att hon även ändrade sitt ansiktsuttryck, på ett sådant sätt att det var en obehaglig fråga för deras del.

Sida 7, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Lorica Baeckström, som talade om att hon skrivet på en 3-betygssuppsats vid Göteborgs Universitet, om de Mänskliga Rättigheterna, Helsingforsavtalet och Madridkonferansen. Men Hon vågar ej tala eller att skriva om OKTAVOS och LIK ADELNS olagliga verksamhet i Sverige, Detta sade Hon till mig när jag talade med Henne efter mötet. Herrarna OKTAVO säger att "Konungen skall skjutas i skogen och Drottningen och Konungafamiljen på Borggården". Tidigare så har jag översänt till både Raoul Wallenbergs - Föreningen i Stockholm och till Raoul Wallenbergs-Föreningen i Göteborg, en hel del upplysningar. Och jag vet att både Försvaret och Polisen vet mer än jag kan anteckna, eftersom det tar för lång tid för en ensam person att göra allt detta. Men Raoul Wallenbergs - Föreningen i Stockholm, gör ej ens en förfrågan om det som är översänt, är riktigt eller ej. Det enda som Raoul Wallenberg - Föreningen i Stockholm har gjort, mot mig i detta fall, är endast att översända Årsrapport och Inbetalningskort till Föreningen. Göteborgs Raoul Wallenbergs-Förenings Ordförande har fått taga del av samma information. Göteborgs Handels och Sjöfarts Tidnings Chefsredaktör har även fått taga del av detta material. Men han sade till mig "Skriv en liten artikel om detta". Men jag sade då till honom om att detta går ej med en liten artikel. Och Ordföranden i Göteborgs Raoul Wallenbergs - Föreningen, Erik Berg, sade till mig, när jag frågade honom innan Årsmötet 1981, om jag fick 15 minuters tid att tala om vad jag vet om Legationssekreterare Raoul Wallenberg.

Sida 8, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

En annan morgon, i Sovrummet, under adressen Enekullegatan 12 D, Kunde jag förnimma KODERNA "Född i Klara församling, döpt och Konfimerad i Klara Kyrka". Samt KODEN "Sista anhalten före Uralbergen". Dessa KODER blev nedtecknade på mina Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingar, som Utrikesdepartementet har fått som Gåva, tillsammans med Latmasken. Det var Hirdman som jag talade med hos Utrikesdepartementet, och han Nedtecknade dessa KODER, på de Gula pärmarna i de överlämnade Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingarna. Och detta gjordes medan jag stod och såg på, just innan jag lämnade Rummet. Det var överenskommet att jag skulle få tala med Leifland, men det blev Hirdman, eftersom Leifland ej hade tid den dagen.

Den 12 april vid 21⁰⁰ tiden, då jag kopierade mina Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingar. Dessa filosofiska Vetenskapliga Avhandlingars innehållsförteckning, som är på totalt 9 A4 sidor, och har 43 olika rubriker. Som omfattar cirka 650 A4 sidor, inbundna i kopierad form. Samt 200 sidor i Portföljen. Som är fortsättningen på "Varför luktar hundarna på lyktstolparna?" Där även ett Diplompass finns. Detta som finns nedtecknat på detta Diplompass innehåll mottogs med hjärnan, på ett frekvensspektra, som ej finns på Tellus. Vid 20⁰⁰ till 22⁰⁰ tiden. När jag bodde på Enekullegatan 6 B, S-417 09 Göteborg. Denna Diplompassinnehåll mottogs från en Annan Planetsystem och kan därför ej vara av annan karaktär. Eftersom det ej gick att Kommunisera med dem som sände innehållet i detta Diplompass. Och på Baksidan Konsulatpapper.

Sida 9, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Den Amerikanska och Nederländska Underrättelseväsendena, kunde däremot kontrolleras och avlyssnas på ett sådant sätt att jag kunde avgöra att det var från Tellus som de sände. Samt att spaningssateliternas löpsträckor för den utstrålade energin var ändlig och kontrollerbar för hjärnans logiska slutledningsförmåga. Detta Diplomatspass innehåll mottogs från andra Planetsystem och kan därför ej vara av annan karaktär. Alla de andra sändningar, som kom från Tellus, kunde påverkas vid denna tidpunkt. Men ej detta, som sändes då på denna frekvensspektra för bruset och bakgrundsstrålningen. Under denna tidsperiod avlyssnades Legationssekreterare Raoul Wallenberg, när han och de övriga personerna i det då befintliga utrymmet åt frukost vid 04⁰⁰ och 04³⁰ tiden. Mellan Europeisk Tid. Det var då även det som jag sade att Raoul Wallenberg även fick ett Diplomatspass från det andra Planetsystemets sändningssättets innehåll. På den tiden som jag sade att Raoul Wallenberg fick ett sådant Diplomatspass, vilket han själv hade rätt att utskriva. Så befann han sig i ett sjukhus, med 4 våningars höjd. En kopia av det Diplomatspass som jag själv utskrev, efter dessa sändningar som mottogs. Bifogas i dessa handlingar. Detta Diplomatspass börjar med "Es ist die Erste Konsulatpappiren mit diese farbe und wir können gesagen warum Sie nicht können geschrieben. Wir weiss aus warum Sie eine farbe können schreiben und damit ist Es werifiert als es ist ummöglich Zu.

Sida 10, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Meine name sint Kaarel Robert Jakobson.

För att kontrollera om det var det Nederländska Underrättelse väsendet. Så sade jag van Der. Varvid ingen återkommande signal kunde analyseras, från Det Nederländska Underrättelseväsendets sändare.

Sedan följde 14378 MHz.

Eine Collins mit Eine Hewlett Packard 253869 und damit gut.

Sedan så sändes det ett textprov på handrörelserna, som man lagrar i hjärnan och som vidarebefodras för att se att detta som mottogs, ej går att förfalska var de Latinska Symbolerna för vår Matematico i tur och ordning 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0.

Es ist die erste Internationalishe Pass und sie können mit diese zu andere plattse reisen une sie photographie und wir können auch gesagen warum es ist Du können diese farbe geschrieben aber nicht blao und wir können nur gesagen warum sie nicht können diese werwechseln und wir können aus gesagen als sie nicht können gemachen es können Sie nicht es weis wir heute abent unt damit sint Ihre passe .0. Mer detaljerat om dessa sändningar, finns i Avhandlingen "Varför luktar Hundarna på lyktstolparna" varvid detta är nedtecknad i den nyare delen av denna avhandling.

Dessa mottagna signaler, som var förnimmbara med hjärnan, är nedskrivna på Lessebo:s Handgjorda Skrivpapper med Gul färg. Och harvattenstämpel och 2 fingeravtryck, från den tiden.

Sida 11, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Det var under denna tid som jag läste Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning utlandsnyheter, för dessa människor i detta fångläger som Legationssekreterare Raoul Wallenberg befann sig i, på den tiden. Detta var alltid mellan 04⁰⁰ och 04³⁰ Mellan Europeisk Tid. Det var då som de åt frukost. Där fanns även en annan Svensktalande person i cirka 48 års ålder, på den tiden. Fångarna talade Svenska, för att det ej skulle vara så lätt för fångvaktarna att förstå så lätt vad dessa fångar talade om sinsemellan. Det fanns Engelska Militärer som var officerare, från Armen, på den tiden som, som var fångar där. Dessa Engelska Militärer sade, att jag kan ej tala så bra Engelska. Där fanns även Tyska Militärer i detta fångläger på den tiden. Dessa Fångar kunde kommunisera med mig, på Parapsykologisk väg på Svenska, Estniska, Engelska, Tyska och jag frågade Parle Franc-, så började de omedelbart att tala Franska. Detta kan ej det Svenska Svenska Underrättelseväsendets agenter göra, inte ens på den tiden då detta skedde. Legationssekreterare Raoul Wallenberg, blev förflyttad från detta fångläger, för att bli behandlad för Schitzofreni. Jag har även blivit behandlad för detta, så att jag visste hur man skall motverka en sådan behandling, som de började på Legationssekreterare Raoul Wallenberg. Och det var att ställa samma sorts frågor till dem själva, för att hela tiden låta hjärnan uppöva det som förstördes vid Schitzofrenibehandlingen, från dag till dag.

Sida 12, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Samt att det var möjligt att översända Energi från min hjärna till Legationssekreterare Raoul Wallenbergs hjärna, så att man ändrar en hjärnans frekvensspektra. Och så därmed så motstår man mer av påfrestelser, för att man tar ej då energi från hela hjärnan. Under samma tid, så fanns det totalt 186 fångar i detta fångläger och uppgifter som jag fick av den yngre Svensktalande personen, som vistades tillsammans med Legationssekreterare Raoul Wallenberg i detta fångläger. Så fanns det 182 fångar kvar då, i detta fångläger. En dag så förflyttades Legationssekreterare Raoul Wallenberg, med flyg, söderut i ungefär 500 kilometer. Sedan satt han bakom galler, en kväll när jag kom hem vid Bostaden vid Enekullegatan 6 B, vid 20⁰⁰ - 21⁰⁰ tiden Mellan Europeisk Tid. Detta var ett fönster som var fyrkantigt framifrån och hade åller framfö. Och detta galler var riktad mot Wester.

Avlyssningen av Sovietunionens Spaningssateliter, som befann sig så att det var möjligt att kunna avlyssna den verksamhet som fanns i Estland, vid 20⁰⁰ - 21⁰⁰ tiden Mellan Europeisk Tid. I februari Eller mars månad 1980. Jag minns ej det exakta datumet. Vid detta tillfälle framkom det att Robotarna i Estland var så upplåsta att nycklarna till dem, var i det 3:e och sista deget. Det fanns 3 - led, enligt de uppgifter som framkom vid de Parapsykologiska avlyssningarna, som jag gjorde på kvällen, den dagen. Och detta gjordes efter det att jag hade varit och ätit och började avlyssningen vid Valand på Avenyen och fortsatte med detta tills jag kom till Brunns-parken, i Göteborg.

Sida 13, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Mellan Europeisk Tid. Det var när Robotsystemet blev låst, under den tid som avlyssningen gjordes, som det framkamm att det fanns 3 olika steg för detta. Och detta med 3 olika nycklar. Det var då som den Estnisk-talande Operatören gjorde en del Parapsykologiska Experiment. Som jag mottog informationen om och återsände. See oli kuidas "üks inimene teeb uhe vikkati teravimiks. Kuidas "üks inimene tarvitab uhe vikkati. Pärast näitas samma inimene "uhe Kuuli vaasari, ja viimaksi kuidas "üks inimene taarvitab siirmi. Ja seeda teema näitas seedamoodi ett tema isa ja ema on tarvitant seedamodi töö rista. När jag frågade på Estniska om Raoul Wallenberg levde i Sovietunionen. Då ringde denna person omedelbart österut, och detta verkade vara i Moskva trakten. Denna telefonsignals utstrålning, det verkade som om det var telefonledningarna som var öppna i luften, avlyssnades hela tiden. Och efter cirka 10 sekunder, så kunde jag avlyssna att en Estnisktalande Läkare svarade på Telefonen. Denna byggnads plan var 2:a eller 3:e våningen. Legationssekreteraren Raoul Wallenberg, befann sig i en säng som var just vid väggen sidanom den sittplats där denna Estnisk-talande person satt. En skiss visar detta, där det framgår att det just var i rummet till höger och när man kom in till rummet, så var sängen belägen intill väggen, just till höger. Skissen nedan visar detta.

Sida 14, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmasken på 9 sidor.

Legationssekreterare Raoul Wallenberg, var då mycket påverkad av Psykofarmanka och började gråta när han satt på sängkanten. För att ingen ville hjälpa honom ut därifrån, till friheten som han som Diplomat och Legationssekreterare, har rätt till enligt KBr 10 februari 1769. När denna Läkare vistades sidanom sängen, så satte Legationssekreterare Raoul Wallenberg sig på sängkanten och började att gråta och bedja till Gud, för att ingen ville hjälpa honom. Han visste då att jag var 1:e Allfysiker. Och att jag försökte att hjälpa honom.

Nästa gång jag hörde Legationssekreterare Raoul Wallenberg, det var cirka 3 till 4 månader senare, om jag ej minns alldeles fel i tidsprocessen. Vid detta tillfälle, så befann sig Legationssekreterare Raoul Wallenberg i en fyrkantig byggnad och härifrån Göteborg sett, så hade han säng i det högra hörnet till höger i byggnaden, på 2:a eller 3:e våningen. Dessa uppgifter kan bättre anges, när jag har studerat mina anteckningar bättre. Men jag vet det att det som är nedtecknat är tillräckligt bra uppgifter i denna tidsperiod, eftersom Ni kan kontrollera Legationssekreterare Raoul Wallenbergs Sjukhusjournaler, bättre än vad jag kan åstadkomma med parapsykologisk väg.

Sida 15, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmasken på 9 sidor.

Nu till de senaste uppgifterna om Legationssekreterare Raoul Wallenberg, som även här är avlyssnad med Parapsykologisk väg. Endast med hjärnans hjälp och ej med några sorters Spionage Utrustning av något slag.

Lördag den 11 april eller Söndagen den 12 april klockan 20⁵⁰

Mellan Europisk Sommartid.

Då så kunde jag från en Spaningssatellit, i en kompassriktning av cirka 60 grader. Och en höjdvinkel på 30° till 45°. Där på detta frekvensspektra kunde jag kommunisera med Legationssekreterare Raoul Wallenberg. Och han sade då "Född i Klara församling, döpt och Konfimerad i Klara Kyrka, var min sista kod i Buddapest. Därefter kunde jag kommunisera med Legationssekreterare Raoul Wallenberg. Och han sade då att "Född i Klara församling, döpt och Konfimerad i Klara Kyrka", var min sista kod i Buddapest. Denna sändning varade i cirka 10 minuter. Mark 5 från 2:a världskrigets dagar, har även avlyssnat detta. Lite senare, när jag kopierade mina Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingar, så kunde jag höra med det Frekvensspectra som Jordell Bank har. En person ringer från England till Råö och säger på Engelska "Herr Professor Olof Rydbeck, You are not a scientist".

Sida 16, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmasken på 9 sidor.

Lördagen den 18 april 1981. från 14⁵⁷ till 15¹⁴, Mellan Europeisk Tid.

Här nedtecknas det som är nedtecknat i Dagboken från och med den 25 mars 1981, Klockan 19⁰⁰.

Lördagen den 18 april 1981 från 14⁵⁷ till 15¹⁴, Mellan Europeisk Sommartid. På det frekvensspektra som den Ryska matoljan är på. Och som hördes via Spaningssateliten när jag var ock kopierade mina Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingarna på Rännvägen 8. Med Scharpfax 721. Så hördes en person som sade "Född i Klara församling, Döpt och Konfimerad i Klara Kyrka, var min sista kod i Buddapest. Det var alltså Legationssekreterare Raoul Wallenberg. Sateliten befann sig mellan 30⁰ - 40⁰ över horisonten mot Gibraltargatan till (Från tjänsterummet uppmätt senare). Detta var den 12 april vid 21⁰⁰ tiden på kvällen. Jdag kan jag höra denna person tala igen. Det är alltså Legationssekreterare Raoul Wallenberg, men från en kompassriktning på 60⁰. Denna person talade om att de får kött 2 gånger var annan månad. Fisk 1 gång i veckan. Sällan mjölk. Potatisen äter de råa. Och att dricka har de vatten och te. Han lider av sockersjuka. Och jag vet från tidigare avlyssningar att de började behandla Legationssekreterare Raoul Wallenberg för Schitzofreni. Och det är alltså med insulin som de har gjort detta.

Sida 17, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmasken på 9 sidor.

När Legationssekreteraren Raoul Wallenberg sade att han testamenterade sin inestående lön och sin Mors arv till mig. På detta sade jag att han skall skriva ett Testamente. Då sade han (Legationssekreterare Raoul Wallenberg) att han hade ej tillgång till papper och penna för detta ändamål. Då sade jag att jag skall sända Papper och Parker Grönt bläck. Och att han är i ett fångläger, som vad jag uppfattade som ISTUBIRINSK.

(Detta sade Legationssekreterare Raoul Wallenberg cirka 4 gånger. Samt att han ville ha Grönt Parker Bläck).

7⁴⁵ Mellan Europeisk Tid. Solnedgång.

2⁰⁴ GMT. Soluppgång.

04⁰⁰ Mellan Europeisk Tid. Frukost.

De har där Gruvarbete med Kol.

Samt att jag skall Tala med Professor Dardell. Legationssekreteraren Raoul Wallenberg TACKADE FÖR ORDET.

När jag nu skriver detta, så nämner jag även att Legationssekreteraren Raoul Wallenberg, kunde kommunicera med Sveriges Rikes Konung Carl XVI Gustaf Bernadotte. Och att de samtalade då i cirka 4 minuter. Legationssekreteraren Raoul Wallenberg, frågade då även Sveriges Rikes Konung Carl XVI Gustaf, om min Mor Lever. Det var alltså Fru Dardell. Legationssekreteraren Raoul Wallenberg frågade varför han skall vara så behandlad under en så lång tid.

Sida 18, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Men sedan omedelbart hann jag analysera att 1948 + 48 - 45. Avsant 15¹⁴ var "Ungtuppen", som sände det med en dator som talade. Dehha sändare hade en kompassriktning på cirka 10⁰. Det kan förstås vara avsant med en talförvrängare för 1:a amplitudmoduleringen. Men Grundfrekvensen, var "Ungtuppens". (Denna metod att ange åldern, är ganska gammal för min del. När jag frågade äktheten hos den persons ålder, när jag bodde under adressen Enekullegatan 6 B. Så var det den första gången som jag använde detta. För att kontrollera, om det verkligen var Legationssekreterare Raoul Wallenberg. Som hade Kodet "Född i Klara församling, Döpt och Konfimerad i Klara Kyrka". Och det är nu som det svenska OKTAVO och LIKADELN, som använder detta. Paketet skall Adresseras till Ryska Utrikesdepartementet och undertecknas Kaarel Robert Jakobson 1:e Allfysiker. Av det Officiella Svenska Underrättelseväsendet Informations Byrån, kallad för Konsul för en Annan Planet, vid sina sändningar med Single Side Band, när sändaren var belägen mellan Götaverken och Enekullegatan 6 B. Och detta vid 20⁰⁰ tiden Mellan Europeisk Tid. Legationssekreteraren Raoul Wallenberg talade med Ambassadör Per Agner, både på Svenska och Hebreiska. Ambassadör Per Agner fick upplysningar som han själv kan kontrollera om dess äkthet, så att något tvivelmål kan där ej förefinnas.

Sida 19, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Där finns även 2 Engelska Generaler i samma fångläger. Det var enligt uppgift från den 12 april 1981, 82 stycken fångar, från 2:a världskriget. (Denna uppgift att det endast skulle vara från 2:a världskriget, kan kanske ej vara sann i sin helhet).
(Och att det fanns andra opotionella där i andra fängelser) .Denna Denna uppgift som finns inom parantes, hade det Svenska klimatets frekvensspektra på utstrålningen, (Från antennen).
Efter detta sade Legationssekreterare Raoul Wallenberg, att Kaarel Robert Jakobson, får kalla sig för Raoul Wallenbergs sekreterare, så mycket han vill. Han nämnde även att jag har J¹1935.10.24 - 3938. Samt att jag har Massa, Rätlinjig Rörelse och Spin. Generalerna visste det att jag vet att jag har och är avlyssnad av MARK 5, och det är den Brittiska Underrättelseväsendet under 2:a Världskriget.
Dessa uppgifter är avskrivna direkt ur Dagboken, som redovisades här. Från och med den Lördagen den 18 april 1981.

Undertecknad Kaarel Robert Jakobson, önskar vördsamt denna skrivelse överlämnad till Sveriges Legationssekreterare Raoul Wallenberg, som befann sig i INSTUBIRINSK Söndagen den 19 april 1981, efter Kristus Födelse. Där solen går ned 7⁴⁵ Mellan Europeisk tid. Soluppgång 02⁰⁴ GMT och där frukusten intages för dessa 82 personerna, inklusive Legationssekreterare Raoul Wallenberg.

Sida 20, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Denna skrivelse till Legationssekreterare Raoul Wallenberg, innehåller skrivelse i 2 exemplar. I Iffsetterat form i Ett exemplar, samt Originalen, skrivet på Tumba, Svenskt Arkiv. Courire 96.10. 100 gramms papper. 10 ark av Lessebo Handgjorda Gila Brevpapper med Lessebo Vattenstämpel på nedersta venstra hörnet. Och undertecknad med namnteckningen Kaarel Robert Jakobson, på framsidan, med Parker Grönt Bläck och på Baksidan över vattenstämpeln med Kaarel Robert Jakobsson, skrivet med Parker Floating Ball Refill, No. 0-131-490. 200 Ark Svenskt Arkiv 100 gramm. Tumba. Offseterat med texten, DIPLOMATE POSTE Legationssekreterare Raoul Wallenberg, på övre venstra hörnet. Nederst Offseterat med "Offseterat i 200 exemplar, av Kaarel Robert Jakobson, 1:e Allfysiker. Göteborg den 10 maj 1981, efter Kristus födelse. 200 Gråa Kuvert med måtten 222 mm x 110 mm, med märket BJÖRN på innersidan, 50 Bruna Kuvert med måtten 229 mm x 324 mm. Offseterat av Kaarel Robert Jakobson, 1:e Allfysiker, Göteborg den 10 maj 1981. Två (2) flaskor Parker Grönt Bläck. En (1) stycken Parker Floating Ball Refill Black No. 0-131-490. Fem stycken Röda pennskaft, med längden 154 mm. Tio (10) Stycken bläckpennor Sveriges Nobel Pennfabrik IMP, M 28. Samt En (1) stycken CHEQUE No 0320316. Utfärdat av Länssparbanken Göteborg, S-403 33 Göteborg SWEDEN Telegrams Savingbank, Telex 21097 Ekbank. Göteborg May 4, 1981. Valutavärde GBP 20:--. Drawee Bank Midland Bank Ltd Overseas Branch LONDON. Kassa 10-2. 8105-9. Handläggare I.L. 213:70 Svenska Kronor.

Sida 21, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Denna medsända CHEQUE, med valutavärdet £20:-, är avsedd som betalningsmedel för Frimärken, för DIPLOMATE POSTE från Legationssekreterare Raoul Wallenberg, i Sovietunionen. För DIPLOMATE POSTE i Sovietunionen och för DIPLOMATE POSTE, från Sovietunionen till Andra Länder på Tellus. Denna CHEQUE har det Officiella CHEQUE No 0320316.

Till Sovietunionens Utrikesdepartement, Två (2) exemplar av skrivelsen i Offseterat form, på Svenskt Arkiv Papper. Tumba. 100 gramm. Samt tillstånd att Avbilda och Avfotografera ORIGINALSKRIVELSEN. Som är avsedd för Legationssekreterare Raoul Wallenbergs PRIVATA BRUK, Avbildningen får göras i så många Exemplar och Upplagor, som Sovietunionen behöver för Eget Bruk inom Sovietunionens Administration, i detta ärende. Samt för brevväxling och förfrågning med Andra länder på Tellus.

Till Sovietunionens Generalkonsul i Göteborg, Två (2) exemplar. I Offseterat form på Svenskt Arkiv 100 gramm. Tumba.

Till Sovietunionens Generalkonsulats behov, Två (2) exemplar. I Offseterat form, på Svenskt Arkiv 100 gramm. Tumba. Och tillstånd att Trycka och Avbilda innehållet i denna skrivelse, i så många Exemplar och Upplagor, som Sovietunionens Generalkonsulat i Sverige, behöver för sitt Eget behov, i Detta ärende.

Sida 22, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

Samt önskar vördsamt att Legationssekreterare Raoul Wallenberg och alla de Andra i detta Arbetsläger, befintliga Personer från 2:a Världskriget, blir återlämnade till deras Hemländer.

För Legationssekreteraren Raoul Wallenberg, Aberopas Konsulat-fördrag från den 10 Februari 1769.

Göteborg den 23 April 1981

m + 104 J 1935.10.24...1/n.

Kaarel Robert Jakobson
Kaarel Robert Jakobson

Gymnasieingenjör som Privatist, på
Teleteknisk Linje. Med Hermods Lit-
teratur + Lärarnas Litteratur.

1:e Allfysiker

Enekullegatan 12 D, S-417 09 Göteborg

Sverige

Sida 23, av 23 sidor, i denna skrivelse. + Latmask på 9 sidor.

m → ↑O↓ J_{1935.10.24...1/n.}

Dessa olika Enhetsförnimmelser, är för våra Hjärnverksamheter, de som mina Filosofiska Vetenskapliga Avhandlingar, bygger på.

Dessa olika Enhetsförnimmelser, kan man ej kalla för AXIOM, för att dessa Enhetsförnimmelser, är någonting, som vi kan förnimma med våra sinnena. Dessa fyra olika Enhetsförnimmelser, äro: Massa, Rätlinjig Rörelse och Spin, samt ett sätt att skriva Vetenskapligt. Så Vetenskapligt som man kan göra det, som man kan skriva, även vid en längre pågått Processkomposition. Och förståeligt för Eftervärlden.

Är ej Akademiker, men medlem i European Physical Society i Grupp 4 C, Invidual Member.

Göteborg den 23 april 1981.

Kaarel Robert Jakobson
Kaarel Robert Jakobson
Kaarel Robert Jakobson

Bostadsadress: Enekullegatan 12 D,

S - 417 09 Göteborg, Sverige

UTRIKESDEPARTEMENTET

acs

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~EXK 100X~~

Polch

Pol 1

~~EXK~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Hr. Berg - Roberntz
8/11/81

P 2 ELLI

Svensk Wien

1981-10-21

Inkom UD

Pol

Cabinet Stockholm

För Pol 1 från Roberntz.

Re Wallenberg.

Kvinnans namn Margaretha Rivman. Känd hos USA:s Immigration Office i Wien. Lämnade Sovjet oktober 1979. Därefter varit i Israel till januari 1981 varefter hon uppehållit sig här i Wien. Senaste kända adress tre månader gammal.

Malm

UTRIKESDEPARTEMENTET

GO

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~Polch~~

Polch

Pol 1

~~KHCK~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

811111 Hbr. Burg -
Thyberg Warszawa.

P

Z

Eu-

SVENSK WARSZAWA 1981-10-22

INKOM UD

CABINET STOCKHOLM

FOER POL 1 RE WBLENBERG. EDERT CHIFFER 403

JAG VILL INTE A PRIORI UTESLUTA ATT VI HAER SKALL KUNNA KON-
TAKTA EN POLSK MEDBORGARE FOER EFTERFORSKNINGAR I AERENDET.
DET BEROR NATURLIGTVIS PAA VAD DET AER FOER EN PERSON OCH PAA
OMSTAENDIGHETERNA I OEVRIKT. POLEN KAN IDAG INTE JAEMFOERAS MED
LAENDER SOM SOVJET, TJECKOSLOVAKIEN OCH OESTTYSKLAND. LANDET
BEFINNER SIG I NAAGOT LIKNANDE UPPLOESNINGSTILLSTAAND OCH
MYCKET HAR FOERAENDRATS OM MAN JAEMFOER MED LAEGET FOER ETT OCH
ETT HALVT AAR SEDAN. MAENNISKOR AER INTE RAEDDA LAENGRE OCH DET
TORDE NUMERA HOERA TILL OVANLIGHETEN ATT NAAGON AV DET SKAELET
DRAR SIG FOER KONTAKTER MED UTLAENNINGAR. VI GOER GAERNA ETT
FOERSOEK ATT KONTAKTA DE TVAA KAELLORNA I POLEN OM NI SAA
OENSKAR. GAELLER DET ALLTJAEMT DEN PERSON SOM OMTALAS I
WESTERLUNDS BREV TILL LARS AAKE NILSSON DEN 16 APRIL 1980?
BARTOSZEWSKI KAENNER JAG VAE. JAG TRAEFFAR HONOM OFTA OCH KAN
TA UPP SAKEN MED HONOM UTAN ATT DET BEHOEVER VAECKA NAAGON UPP-
MAERKSAMHET HAER. LEDDE WESTERLUNDS KONTAKTER MED HONOM VAAREN
1980 TILL NAAGOT?

THYBERG

SVENSK WARSZAWA

1981-10-20

P 2 Eu

WASHINGTON

Departementsrådet Göran Berg
Pol I
UTRIKESDEPARTEMENTET

Överlämnas för kännedom
av Utrikesdepartementet Pol I

13 NOV. 1981

Betr. åtgärd se bif.
delgivningslista

534

INKOM UD		
1981-10-22		
AVD.	GR.	MÅL.
P	2	Eu II

✓ Raoul Wallenberg och USA
(\$ bil. u.s.o.)

Broder,

Uppmärksamheten kring Raoul Wallenberg här i landet har naturligtvis ökat i samband med att de sista stegen tagits mot hans amerikanska hedersmedborgarskap. En annan faktor som ser ut att få en viss effekt är publiceringen av John Biermans bok "Righteous Gentile: The Story of Raoul Wallenberg, Missing Hero of the Holocaust". (Viking Press).

Biermans bok, av vilket ett ex. torde vara på väg till kabinettsssekreteraren, blev slutsåld i de flesta boklådor här i Washington efter en tämligen fördelaktig recension i Washington Post's söndagsnummer för några veckor sedan. I fredags hade förlaget en annons i New York Times vars format synes antyda stora förhoppningar. Och i senaste numret av The New York Review of Books återfinns som först artikel en recension av den högt ansedde Leonard Shapiro. Jag bifogar dessa urklipp jämte en del andra, varav ett par som gäller den ungerska judeutrotningen och the Holocaust i allmänhet.

Gemensamt för recensenterna är att de lovordar Wallenbergs arbete men säger ganska litet om Biermans bok. Det är rätt naturligt. Boken har inga nämnvärda litterära förtjänster. Som historiskt reportage är den väl passabel, och fakta i ärendet är såvitt jag kunnat se i huvudsak korrekt återgivna. Men den saknar bredare perspektiv, den

./..2

är inte främmande för sentimentala grepp, och dess diskussion av de olika vittnesmålen värde är ytlig. Allt detta ökar kanske upplagesiffrorna, men det är en aning vemodigt att tänka på vad en skicklig skribent skulle ha kunnat göra av ämnet.

I sina omdömen om Undén och Söderblom får Bierman sägas vara återhållsam i beaktande av omständigheterna. Shapiro tar i hårdare i sin anmälan. I sammanhanget vill jag nämna att Lars Arnö och jag själv, när vi haft att säga några ord vid ett par av de senaste veckornas högtidligheter, ansett det lämpligt att säga ut, att svenska regeringen under de första efterkrigsåren inte gjorde allt som stod i dess makt för att få Raoul Wallenberg tillbaka till Sverige. Detta ändrades på början av 50-talet, och sedan dess har inga ansträngningar sparats att skapa klarhet. Men idag kan det väl bara vara klokt att erkänna det obestridliga om 40-talets handläggning.

Med kärlek till minnena

En kysare

Krister W.

Krister Wahlbäck

UTRIKESDEPARTEMENTET

Politiska avdelningen

Enhet

Datum

Handläggare

Pol 1

8/11/13

S. Olovsson

☐ RAPPORT ☒ HANDBREV ☐ TELEGRAM ☐ PM

Godkännes

Ort/Datum/Nr eller namn

Washington 8/10/20

Angående

Karl Willebrand och USA

Överlämnas för kännedom

☐ utan bil☒ jämte bil☐ jämte bil där så angivits☐ bil kan lånas på UD☐ HEMLIGSTÄMPLAS

☐ Konungen	☐ Utrnämnd/Utrutsk/Eurrådsd 56 ex	☐ SSLP, Fö, Linder	☐ Sekr f framtidsstudier
☐ Statsministern	☐ Utrikesutskottet 33 ex	☐ KMI	☐ Nordiska Rådets svenska del
☐ Chef Arbetsmarkn.dep	☐ Europarådsdeleg 13 ex	☐ Försvarsstaben	☐ Nord Afrikainstitutet
☐ Chef Bostadsdep	☐ Utrikesutskottets kanslichef	☐ Chefen, Fst/Und	☐ Svenska FN-förbundet
☐ Chef Budgetdep	☐ Försvarsutskottets kanslichef	☐ Arméstabens FN-avdelning	☐ Utrikespol. Institutet
☐ Chef Ekonomidep	☐ UD-kontaktman Statsrådsberedn	☐ FOA	☐ SIPRI
☐ Chef Försvarsdep	☐ Regeringens samordn.kanslier 3 ex	☐ Exportkreditnämnden	☐ Östek byrån
☐ Chef Handelsdep	☐ Statssekr Försvarsdep	☐ Riksbanken	☐ Bankföreningen
☐ Chef Industridep	☐ Statssekr Handelsdep	☐ Rikspolisstyrelsen	☐ Exportrådet
☐ Chef Jordbruksdep	☐ Statssekr Industridep	☐ SIDA	☐ Grossistförb.
☐ Chef Justitiedep	☐ Statssekr	☐ AMS	☐ Industriförbundet
☐ Chef Kommundep	☐ IM-enh, Arbetsmarkn.dep	☐ Statens rymddeleg	☐ LO
☐ Chef Kommunik.dep	☐ I-sekr, Arbetsmarkn.dep	☐ IVA	☐ TCO
☐ Chef Socialdep	☐ I-sekr, Bostadsdep	☐ Svensk Kärnbränsle AB	☐ SAF
☐ Chef Utbild.dep	☐ I-sekr, Industridep	☐ Statens Kärnkraftsinsp	
☐ Statsr Mogård, U	☐ I-sekr, Jordbruksdep	☐ Statens Strålskyddsinst	
☐ Statsr Johansson, B	☐ I-sekr, Kommunik.dep	☐ Televerket	
☐ Statsr Holm, S	☐ I-sekr, Socialdep	☐ Naturvårdsverkets I-sekr	
☐ Statsr Andersson, A	☐ I-sekr, Utbildn.dep	☐ Invandrarverket	
☐ Statsr Danell, Bo	☐ Intern enheten, Ekonomidep	☐ Svenska Institutet	
☐ Statsr Petri, Ju	☐ Intern enheten, Försvarsdep	☐ Forskningsberedningen	
☐ Riksdagens talman		☐ Miljövårdsberedningen	

S. Olovsson 8/11/13

☐ Större beskickningar FN-representationen 9 ex	☐ Bonn	☐ Moskva	☐ Peking	☐ Washington 2 ex
	☒ London	☐ Paris	☐ Tokio	☐ FN-repr
☐ Norden 4 ex	☐ Helsingfors	☐ Köpenhamn	☐ Oslo	☐ Reykjavik
☐ Övriga Östeuropa 7 ex	☐ Belgrad	☐ Budapest	☐ Prag	☐ Warszawa
	☐ Berlin A	☐ Bukarest	☐ Sofia	
☐ Övriga Västeuropa och Canada 16 ex	☐ Ankara	☐ Bryssel	☐ Lissabon	☐ Rom
	☐ Athen	☐ Dublin	☐ Madrid	☐ Wien
	☐ Bern	☐ Haag	☐ Ottawa	☐ Bryssel-del
☐ Nordafrika 5 ex	☐ Alger	☐ Kairo	☐ Rabat	☐ Tunis
				☐ Tripoli
☐ Mellanöstern 6 ex	☐ Bagdad	☐ Beirut	☐ Jeddah	☐ Kuwait
	☐ Bangkok	☐ Hanoi	☐ Jakarta	☐ New Delhi
☐ Övriga Asien och Australien 18 ex	☐ Canberra	☐ Hongkong Gk	☐ Kuala Lumpur	☐ Teheran
	☐ Dacca	☐ Islamabad	☐ Manila	☐ Wellington
☐ Övriga Afrika 12 ex	☐ Abidjan	☐ Dar-es-Salaam	☐ Kinshasa	☐ Lusaka
	☐ Addis Abeba	☐ Gaborone	☐ Lagos	☐ Monrovia
☐ Latinamerika 11 ex	☐ Bogotá	☐ Buenos Aires	☐ Guatemala	☐ Lima
	☐ Brasília	☐ Caracas	☐ Havanna	☐ Mexico
☐ Vissa lönade konsulat 16 ex	☐ Antwerpen	☐ Frankfurt	☐ Leningrad	☐ Montreal
	☐ Berlin GK	☐ Hamburg	☐ Mariehamn	☐ München
	☐ Chicago	☐ Istanbul	☐ Minneapolis	☐ New York
			☐ Rio de Janeiro	☐ Houston
			☐ San Francisco	☐ Sao Paulo

☐ Utrikesministern	☐ ESK-gruppen 6 ex	☐ Chef bilaterala enh	☐ Tham	☒ Olovsson Pol 1
☒ Kabinetssekr	☐ Chef H-enhet I	☐ Chef multilaterala enh	☐ Gullers	
☐ Bitr Kabinetssekr	☐ Chef H-enhet II	☐ Chef Protokollet	☐ Thorsson	
☐ Chef Pol avd	☐ Chef H-enhet III	☐ Chef Press o. Inf.enhet	☐ Edeen	
☐ Chef Pol I	☐ Chef H-förh grupp	☐ Chef Pressbyrån	☐ Dahlen	
☐ Chef Pol II	☐ Chef Rättsavd	☐ Chef Inform.byrå	☐ Kab.sekr kansli	
☐ Chef Pol III	☐ Rättsavd	☐ Folkrettsakkunnige	☐ Wahlbäck	
☐ Chef Pol IV	☐ Exp.chefen	☐ Chef Säkerhetsärenden	☐ Marling	
☐ Chef Pol V	☐ Statssekr int. u-samarb	☐ Utr.min sekreterare	☒ Jöndahl, Jö	
			☐ Åter enheten	ex
			☐ Rapp. översikt, Pol III	
			☐ Regeringspärmen	

Antal ex skr sidor Antal ex bil sidor Kopierad den sign Distribuerad den sign Åtg postexp datum sign

Bill.....t hbr..... Wahlbach-Bury
Wash. 81 10 20
.....19.....

His Brother's Keeper

U.S. Citizenship for Raoul Wallenberg, The Vanished Hero of the Holocaust

By Lynn Darling

Every year or so, there is another report: Somewhere in the vast frozen misery of the Gulag, Raoul Wallenberg is alive, still a prisoner of the Soviets after 35 years. The reality flickers erratically, threatened by the strong winds of the Soviet denials, but it persists — in a telephone call from a prisoner to his daughter in Israel, in the drunken words of a KGB officer, in anonymous reports from Russian dissidents smuggled out from time to time. There are those who feel that Wallenberg has got to be alive, if only because it is too hard to contemplate that so courageous a hero could have died so anonymous a death.

Yesterday, the Swedish businessman who saved the lives of nearly 100,000 Hungarian Jews in the last days of World War II, only to disappear in the wake of the Russian occupation of Budapest, became an honorary American citizen. "What he did was of biblical proportions," said President Reagan, as he signed the bill that made Wallenberg the second honorary U.S. citizen in history, after Winston Churchill. "How can we comprehend the moral worth of a person who saved tens and tens of thousands of lives? ... Wherever he

is, his humanity burns like a torch.

They gathered in the First Lady's Garden to watch the signing of the law and to hear the president promise to do everything in his power to discover what happened to Wallenberg. Among the guests of honor were Wallenberg's half-brother and half-sister, who flew in Sunday night from Sweden, and Simon Weisenenthal, the legendary Nazi-hunter. "He was a true idealist, a hero in the classical mode," said Annette Lantos, whose husband, Rep. Tom Lantos (D-Calif.), introduced the bill that made Wallenberg a citizen. She herself has worked for the last four years to bring Wallenberg's case, his courage, to public awareness, hoping to find a final resolution to his fate. She and her husband were among those whom Wallenberg saved. "It became almost a compulsion to help this man," she said. "We did it mostly for our own consciences' sake. I could not go on with my own little life, as satisfying as it was. I had to repay this debt. He had a Christ-like compulsion — he was his brother's keeper. He really believed in loving others as he loved himself. And what he really believed, he was."

His half-brother Guy von Dardel

See WALLENBERG, C2, Col. 1

His Brother's Keeper

WALLENBERG, From CI

now a physicist living in Lund, Sweden, remembers Wallenberg as a man "with a great sense of humor, a very intelligent man who, while not religious, was always concerned." Was there ever a hint of his destiny in those days, of the great courage he was later to demonstrate? Von Dardel smiled and shrugged his shoulders as he walked, in the warm October afternoon, away from the White House. "There are not too many occasions, in a civilized life, to demonstrate courage," he said. "I don't think even he had any idea."

Tom Lantos was 16 when he met Raoul Wallenberg. He had escaped from a labor camp near the town of Vac, and he had made his way south to Budapest, to one of the "protected" houses Wallenberg had set up to shelter Jews. "I was one of the young men who volunteered to do any chores that he needed done, from carrying messages to getting food, anything." Lantos spoke of this reluctantly, unwilling to divert the attention from the man whose mysterious martyrdom he seeks to end. "To me he was not just a Swedish diplomat. His heroism was so palpable."

Lantos accompanied Wallenberg as he went to the cattle trains armed with special passports and asked the frightened prisoners crowded in the cars that would take them to the death camps if anyone there came under Swedish protection. "Some were, some claimed to be," said Lantos. "He bluffed his way through, he had no real authority. His authority was his own courage. Anyone could have shot him to death and not answered for it. He was absolutely unafraid for himself, he abandoned himself totally. In a more civilized, rational and humane way, he was like the primitive aboriginal soldiers who painted their bodies blue, thinking that this would protect them from physical harm. It was as if his courage was enough to protect him."

Raoul Wallenberg was 32 when he went to Budapest in 1944 as a special attaché to the Swedish embassy. Pictures at the time show a pale young man with dark hair and dark intense eyes. He was the son of a famous and powerful family, a fam-

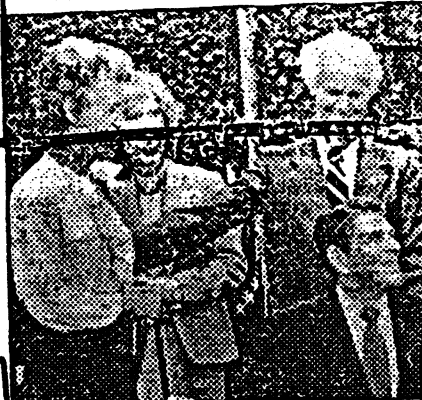
ily of bankers, diplomats and bishops, often referred to as "the Rockefellers of Sweden." He had studied architecture at the University of Michigan, and rather than pursuing a career in the family's banking business, settled with something less than contentment into an import and export business when he was asked if he would be interested in volunteering for the rescue mission.

The Swedish government had sent Wallenberg, at the request of the U.S. War Refugee Board, to mount a one-man rescue effort of Jews in Hungary, one of the largest remaining European Jewish populations in the waning days of the Third Reich. For six months, until the Russians marched into Budapest, Wallenberg was everywhere, distributing thou-

sands of special protective passports, setting up 32 "safe houses" that flew the Swedish flag and offered a haven, though not an impregnable one, to those seeking safety, pulling people with his bare hands from their places in the death marches to the Austrian border, defying armed guards to drag people from the cattle trains even as the doors were being nailed shut. He scrounged food and medicine from every available quarter, appealing to the greed and fear of the officials in whose hands thousands of lives rested, appealing, occasionally to their reason. "Look," he once said to Adolf Eichmann at a dinner party. "You have to face it. You've lost the war. Why not give up now?" Eichmann said he still had a job to do and, turning to Wallenberg, said, "Don't think you are immune just because you are a diplomat and a neutral." Several days later, Wallenberg's car was rammed by a German truck. By chance, Wallenberg wasn't in it at the time.

He was not as lucky with the Russians as he had been with the Germans. Three and a half weeks after the Russians entered Budapest, Wallenberg and his driver left for the town of Debrecen in the company of two Russian officers. He did not know, he said at the time, if he was going as their guest or in their custody. Then he disappeared.

First, the Soviets told his family that he was safe. Then they said he had died in the street fighting in Budapest. And that was all they said, until 1957, when Andrei Gromyko said that a prisoner named Wallenberg had died of a heart problem at Lubyanka prison 10 years before.

Nina Lagergren, Countess Ulla Wachtmeister, Rep. Tom Lantos, Reagan, Guy von Dardel and Count Wilhelm Wachtmeister; by John McDonnell

Still the reports came that he was alive, and in the last few years they have come more frequently, tantalizing, unconfirmed, smoke from the torch that burned so brightly in Budapest. He was in a mental hospital, said one. There was an old Swede in Blagoveschenski prison, said another. In 1977, Jan Kaplan phoned his daughter Anna Bilder in Israel to tell her that he was back in Moscow, having been released from prison.

"Don't worry about me," he said, when she expressed concern for his health. "Why, when I was in Butryka prison in 1975, I met a Swede who told me he had been in Soviet prisons for 30 years and he seemed reasonably healthy to me."

In 1979, a young immigrant to Tel Aviv told the tale of a party he had attended at the home of a KGB officer. According to John Bierman in the book "Righteous Gentile," "Among the younger men, the talk got around to dissidents and what a hard time they must have in prison. Overhearing this, the KGB man lurched over to where this conversation was going on and said: 'Don't you believe it; things aren't so tough nowadays as they used to be. You can live a long time in jail. Why, I have a Swede under my charge in Lubianka who's been inside for over 30 years.'"

When Alexander Solzhenitsyn came to Sweden to receive his Nobel Prize, said Nina Lagergren, Wallenberg's half-sister, he came to visit her parents, who died last year. "He was quite convinced that Raoul could well be alive," said Lagergren, who is now the wife of the chief justice of the World Court in The Hague. The family has talked to other prisoners released after 30 years or more of imprisonment, prisoners long declared dead before their belated resurrection.

If he is alive, Raoul Wallenberg is 69 years old. If he is alive, he is now, with his honorary American citizenship, "the ultimate American hostage — 13,000 days in the Gulag," according to Annette Lantos. "What this really does," she said of the day's events, "is to save America's public record. Otherwise there would be a terrible dark blot on America's record of mercy. There would be one time that America had turned its back. At least with Wallenberg we know that one attempt was made to stem the terrible tide of slaughter."

Annette Lantos believes Raoul Wallenberg is alive. As she stood in the White House garden she said, "I think like a phoenix, he will rise again from the ashes."

The New York Times Book Review

The Hungarian Episode

THE POLITICS OF GENOCIDE

The Holocaust in Hungary, Volumes I and II.

By Randolph L. Braham.

1269 pp. New York:

Columbia University Press. \$60.

By ELENORE LESTER

IN the spring of 1944, the 800,000 Jews of Hungary represented the one large European Jewish community that had not been struck by the Nazis. The tide of the war had turned, the German armies were on the defensive, and there was hope that this community would survive.

Then, with lightning speed, at the very moment that world leaders could no longer hide from full knowledge of the final solution, the Hungarian Jewish community was destroyed. In the weeks between May 15 and July 8 nearly 440,000 Jews were deported, most of them to death at Auschwitz. Thousands more went into hiding or served in slave labor battalions in the countryside. In Budapest, some 250,000 Jews lived in star-marked houses or hid under the cover of false papers, expecting deportation at any moment. Before the end of the war, two-thirds of Hungarian Jewry were to die. Winston Churchill, referring to the brutal-

Elenore Lester is completing a biography of Raoul Wallenberg.

ity and assembly-line efficiency of the mass murder, called it "probably the greatest and most horrible crime ever committed in the whole history of the world."

The Hungarian episode is only a small part of the total Holocaust story, however, and the major studies in the field — Gerald Reitlinger's "The Final Solution," Raul Hilberg's "The Destruction of the European Jews" and Lucy Dawidowicz's "War Against the Jews" — deal with Hungary in brief. Randolph L. Braham's two-volume study, which focuses intensively on Hungary and places the Holocaust story within the context of Hungarian political history between the two world wars, now joins the most important works of Holocaust history. Its comprehensive presentation provides insight into how the Jews were able to survive until the German occupation and why the end came with such catastrophic impact.

Mr. Braham sees the groundwork for the disaster in Hungary's loss of two-thirds of its territories through the Trianon Treaty after World War I. The loss was devastating economically. The Jews, once a favored minority in the multi-ethnic society, became the minority scapegoats for the ills of a nation reduced to its Magyar component. In 1922, Hungary became the first country in post-World War I Europe to pass anti-Jewish legislation, a quota on Jewish admissions to the universities.

Throughout the 20's and 30's Hungary struggled to get out of her economic mess, but her national aspira-

tions centered on regaining the lost territories. When Hitler came to power he wooed the nation with loans, technicians and Nazi propagandists, but most important, hope for a territorially restored Hungary. Between 1938 and 1941, Hungary's friendship with the Third Reich brought her handsome dividends in territory.

The ruling elite, however, supported Hitler mainly out of expediency, fearing German expansionism and the possible loss of Hungarian sovereignty. They resisted German pressure to "solve the Jewish problem." They agreed that there was a "problem," and they passed severe anti-Jewish legislation, but the Government contended that the "solution" — that is, expulsion — would come after the war because Jewish skills were needed during the war. The "Jewish problem" was not only that Jews existed (and constituted about 5 percent of the population), but that they were very much in evidence in industry and commerce and as physicians, lawyers, journalists and scientists. Despite this, Mr. Braham notes that the majority of Hungarian Jews lived at the bare edge of poverty.

Hungarian stalling on the "solution" came to an end on March 9, 1944. Hitler, aware of Prime Minister Miklos Kallay's peace feelers to the Western Allies, occupied the country and forced Regent Miklos Horthy to set up a puppet regime. At this point Adolf Eichmann stepped center stage, bringing with him years of expertise in exterminating Jews. He alternately bam-

Continued on Page 38

Hungary

Continued from Page 15

boozled and terrorized the Jewish leadership into compliance with his orders. With dazzling efficiency he divided the country into six zones and emptied it of Jews zone by zone, getting the Hungarian gendarmerie to do the dirty work of loading the cattle cars, beating helpless men, women and children into them, pulling invalids out of hospitals and the insane and handicapped out of their institutions. Each day for six weeks four trainloads of approximately 3,000 people each left for Auschwitz, where 10 percent were sorted out as acceptable for slave labor. The crematoriums worked on a round-the-clock basis and still couldn't handle the overload.

The 250,000 Jews of Budapest were next on the agenda when pressure from President Roosevelt, Pope Pius XII and the King of Sweden forced Regent Horthy to halt the deportation. It was, however, far from the end. In

the fall, Horthy tried to arrange an armistice with the oncoming Russians, but the Germans, aware of his every move, arranged for a coup by the Hungarian Nazi Arrow Cross Party. Eichmann, who had left Budapest in disgust, returned, and he and the teen-age thugs of the Arrow Cross managed to kill off thousands more Budapest Jews before the Soviet troops liberated the city from German and Hungarian Nazis.

The two volumes of "The Politics of Genocide" are crammed with documentation from international archives. Mr. Braham covers the deportations in great detail, giving dates, numbers, significant events, the areas in which people were rounded up for entrainment, the names of authorities who were exceptionally brutal and the names of a few individuals who showed some compassion.

He also pays considerable attention to the response of the Jewish leadership, both traditional and Zionist, and finds that they did the best they could under the circumstances. They counted on dilatory tactics and

hoped that the advancing Red Army would arrive in time to cut short the slaughter. It didn't. Mr. Braham scrutinizes the rescue operations of the Christian churches, the neutral powers and the International Red Cross. Although their efforts yielded some results toward the end, particularly in Budapest, their help came too late for the majority of Hungarian Jews.

Much of this monumental detail is fascinating. The full texts of speeches and proclamations by German, Hungarian and Hungarian-Jewish leaders offer a glimpse into the inferno that was Hungary in 1944. Consider a letter, written to Prime Minister Pal Teleki by Regent Horthy, in which he urged that the Hungarian Nazi rabble be removed from positions of authority in the Government: "I have been an anti-Semite throughout my life. . . . I have perhaps been the first to loudly profess anti-Semitism, yet I cannot look with indifference at inhumanity, senseless murders [the Jews]."

On the other hand, a small group of Budapest intellectuals decided to make an appeal to their government: "But if our beseeching voice, appealing for our bare lives, is in vain, then we only request the Hungarian nation to put an end to our suffering here at home before the deportation with its accompanying horrors and cruelties, so that we can at least be buried in the land of our birth."

The appeal was mimeographed, and a few copies were sent out. Then the writers were arrested and thrown into jail. The deportations continued.

At a time when quack "history" books maintaining that the Holocaust was all in the fevered Zionist imagination reach library shelves all over the world, it is a comfort that this book will stand there, too, in its immense and meticulous documentation. Mr. Braham dedicates his book to his parents, who were in the first deportation out of Northern Transylvania and who died at Auschwitz, and to the other victims of the Holocaust in Hungary. ■

The Washington Post Book World: "Jonathan Yardley:
SAVIOR FROM STOCKHOLM: RESCUING THE JEWS OF BUDAPEST"

IN DECEMBER OF 1944 and January of 1945, Budapest was a chamber of horrors. From without, American and British bombers attacked the city constantly. From within, Jewish residents of the city were beaten, tortured and murdered by SS troopers, Nazi soldiers and members of the Hungarian "Arrow Cross," an especially virulent band of homegrown Fascists; Gentile residents did not fare much better, for the food supply was rapidly vanishing and living conditions were abominable.

Yet as a survivor of that brutal time now recalls, "In the complete and total hell in which we lived, there was a savior-angel somewhere, moving around." This survivor, who was 13 at the time, recalls hearing that person's name:

"One morning, a group of these Hungarian Fascists came into the house and said all the able-bodied women must go with them. We knew what this meant. My mother kissed me and I cried and she cried. We knew we were parting for ever and she left me there, an orphan to all intents and purposes. Then, two or three hours later, to my amazement, my mother returned with the other women. It seemed like a miracle, a miracle. My mother was there—she was alive and she was hugging me and kissing me, and she said one word: 'Wallenberg.'"

Raoul Wallenberg was 32 years old, a representative of the neutral Swedish government; his specific mission was to use whatever means were at hand to rescue as many Jews as possible from the Final Solution. He performed this task with an ardor and effectiveness that nearly defy description and then, in the hour of his triumph, mysteriously disappeared—seized, it later turned out, by the conquering Russian troops as he approached them on an errand of mercy, then spirited back to Moscow, and finally thrust into the labyrinthine passages of the Gulag Archipelago.

It is possible that he is there yet—that the Russian claim that he died of a heart attack in 1947 is, like virtually everything else the Kremlin has had to say about Wallenberg, a transparent lie. If that indeed is the case, if Wallenberg has been a guiltless prisoner for more than half his life, the Russian state has perpetrated a gross, unconscionable injustice. And as one of Wallenberg's admirers told John Bierman: "It is a bitter irony that because of his fate Wallenberg is becoming a symbol of injustice rather than being celebrated as a symbol of humanity because of his deeds."

Righteous Gentile is the first book about Wallenberg to appear in the United States; a second will appear early next year. This small burst of publishing activity may well focus attention on Wallenberg in this country as nothing else has. If that actually happens, the book as

JONATHAN YARDLEY, who received the 1981 Pulitzer Prize for criticism, is *Book World's* resident critic. His reviews appear on Sunday and Wednesday.

WALLENBERG IN HIS SWEDISH ARMY RESERVE UNIFORM

RIGHTEOUS GENTILE: **The Story of Raoul Wallenberg,** **Missing Hero of the Holocaust.**

By John Bierman

(Viking, 218 pp. \$12.95)

well as its subject will merit the attention; Bierman has written a careful, literate and quietly passionate account that does both honor and justice to Wallenberg.

Raoul Wallenberg was born in 1912 into an exceptionally wealthy and influential Gentile family. There was little in either his background or personality to suggest the role he would assume in Budapest; his half-sister describes him as "definitely not the square-jawed hero type, more an anti-hero." As a young man he was dominated by his grandfather, who wanted him to go into business and thwarted his dream of becoming an architect; he seemed, for all his ability and charm, destined to live out his life in comfort, without inspiration or challenge.

World War II changed that. Though Sweden scrupulously maintained its neutrality, its government resolved late in the war "to extend the protection of the Swedish crown to as many as possible of Hungary's Jews." When

Wallenberg was offered the assignment, he leaped at it. Instantly, it seems, his life had acquired meaning.

He arrived in Budapest in July 1944. Adolph Eichmann was already there. In two months, he had deported 437,402 Jewish men, women and children from the Hungarian provinces: "Now, apart from several thousand able-bodied Jewish males serving in the labor battalions of the Hungarian army, there remained only 230,000 terrified Jews trapped in the capital." Six months later, when Russian troops took Budapest, 120,000 Jews were still alive—"the only substantial Jewish community left in Europe." Most if not all of them owed their lives to the Gentile from Stockholm.

The source of Wallenberg's passion may be a mystery, but the effect of it is not. He swept through Budapest like a one-man army of peace: he distributed thousands of Swedish passports to endangered Jews, he bluffed Fascist officers into surrendering their Jewish captives, and he so vexed Eichmann that at last he screeched: "I will kill that Jew-dog Wallenberg!" The number of lives he directly saved is put at between 30,000 and 100,000; the psychological effect he had on the Jewish populace, appearing as he did as a "savior-angel," is simply incalculable. A friend recalls:

"He never tired and was at work day and night. He saved human lives, traveled, bargained, threatened the interruption of diplomatic relations, was in consultation with the Hungarian government—in short, achieved something that makes him a sort of legendary figure."

The legend is even larger, among those familiar with it, because of his disappearance into the Gulag. It is difficult to imagine a crueller, more mindless irony than that the "savior-angel" of Budapest's Jews should himself become a victim, a prisoner of the monstrous and paranoid Soviet state. Whatever happened to him after 1945 is, as Bierman explains in useful detail, the fault of many—blunders by Sweden and the United States, indifference in Hungary and Israel. But the villain is the Soviet Union; after arresting Wallenberg, evidently on the mistaken impression that he was a spy, the Kremlin not only refused to acknowledge its error and free him, but also compounded that error into bleak farce by consigning him to the bowels of the Gulag.

In all this terrible injustice there is, to be sure, a certain undeniable poetic justice. The disappearance of Wallenberg after performing such heroic deeds not only elevates life into art—the story is much better this way—but also elevates Wallenberg himself into something approximating sainthood. He achieved a heroism beyond the imagination of most humans, and then he was punished. But perhaps the publication of this book will at last begin the process of restoring him to the world's attention, and granting him the honor he so passionately earned. □

Leading U.S. Jews to Explore Painful Holocaust Questions

By COLIN CAMPBELL

A commission of leading Jews in American life has been formed, under the chairmanship of Arthur J. Goldberg, former Associate Justice of the Supreme Court, to inquire formally into some painful questions left over from World War II.

"Some scholars have argued that neither American Jews nor the United States Government reacted forcefully enough," Mr. Goldberg said. "And there are those who argue that they did all in their power. There has been no definitive study of exactly what took place."

The commission, made up of 26 prominent rabbis, jurists and political leaders, also hopes to shed light on the evolution of United States foreign policy. By using the Freedom of Information Act, researchers will seek access to Government archives from the 1940's regarding what President Franklin D.

Roosevelt and the State Department knew, how soon they knew it and what they did about it.

An initial grant of \$70,000 has been re-

ceived from Jack P. Eisner, a New York businessman and himself a survivor of concentration camps. The actual research will be done over the next two years at the Jack P. Eisner Institute for Holocaust Studies, one of three institutes within the Center for Jewish Studies at City University's Graduate School. Mr. Eisner helped found the institute two years ago.

The panel, known as the American Commission on the Holocaust, will seek to answer questions that have gained increasing prominence in recent years, among them these:

When did America's Jewish leadership learn of the Nazi plan to exterminate European Jews, and when did they become alarmed about it?

Which Jewish groups were active on the American scene, and what did they do or fail to do about the Holocaust?

Did influential Jews attempt to influence American policy, and what effect did they have?

Were Nazi Offers Just Strategem?

Could the persecution of Jews have been limited if American Jews had shown more concern for their co-religionists in Europe and exerted their influence on President Roosevelt and on Congress?

Were Nazi offers to release hundreds of thousands of Jews merely a strategem to embarrass the Allies, or were they neglected opportunities to save lives?

Recently such questions have been the focus of a small explosion of doctoral dissertations and such books as last year's "The Terrible Secret," by Walter Laqueur, and this year's "American Jewry and the Holocaust," by the Israeli historian Yehuda Bauer.

According to the scholar who will lead the research, Seymour M. Finger of the Graduate School of the City University of New York, the study's findings are "potentially embarrassing" to some American Jewish groups and are likely to be controversial in any case.

Other Questions Raised

All concerned agree that the subject is of more than historical interest. Questions of how to judge and act in response to accounts of anti-Jewish persecution in Argentina, Iran, the Soviet Union and elsewhere have been living issues recently, and have become embroiled as

well in debates over the Reagan Administration's policies on human rights.

There are evidently several reasons apart from Mr. Eisner's sponsorship, for embarking on the study now.

"This has been a much mooted and argued proposition," Mr. Goldberg said concerning American Jewish responses to the Holocaust as the first news of it began to leak out of Europe in early 1942.

He added that the study would "let the chips fall where they may."

Other reasons mentioned by participants for doing the research included a desire to illuminate recent arguments over when to use quiet diplomacy and

when not; a perceived need to instruct Jews who may be faced with comparable problems, and an increasing interest in countering the "obscene doctrine," in one critic's phrase, that the Holocaust never happened.

Hyman Bookbinder, a member of the President's Commission on the Holocaust — which is unconnected with Mr. Goldberg's group — said last week that the question, "Why wasn't more done?", remained an "agonizing" one for American Jews.

Mr. Bookbinder is the Washington representative of the American Jewish Committee. Cyma M. Horowitz, the director of that committee's extensive li-

brary, added that new university centers for Jewish studies, and the increasing accessibility of archives that had previously been sealed, had lately encouraged young historians to reconsider the activities of American Jews during World War II.

Mr. Eisner, the study's patron, said that he had supplied its "original inspiration." As a teen-age resident of Warsaw, he recalled watching the ghetto revolt of 1943 and thinking — about the Allies — "If they don't send warplanes to help, why don't they send at least some leaflets?"

Mr. Eisner subsequently spent two years in concentration camps, including Dachau.

The first meeting of the commission on the holocaust convened Thursday at the Cornell University Club on East 50th Street.

Dr. Finger, who served in the United States Mission to the United Nations from 1956 to 1971, said that the meeting had gone "very well" and reported that several participants had expressed a frank curiosity in learning, for example, how a certain "mindset" among American Jews — "a keep-your-head-down, don't-make-waves attitude," in his words — might have influenced American Jewish reactions to early accounts of the Holocaust.

Another subject of intense interest was said to be how much Jewish leaders, as distinguished from ordinary citizens, knew of what was happening in Europe.

Besides Mr. Goldberg, the commission members include the following:

Jacob K. Javits, former Republican Senator from New York.

Abraham A. Ribicoff, former Democratic Senator from Connecticut.

Harrison J. Goldin, New York City's Comptroller.

Morris B. Abram, former president of Brandeis University.

Elizabeth Holtzman, Democratic candidate for Brooklyn District Attorney.

Stella Adler, president of the Theatrical Guild of America.

Dr. Bruno Bettelheim, the psychologist.

Sol Chalkin, president of the International Ladies Garment Workers Union.

Rabbi Arthur Hertzberg, vice president of the World Jewish Congress.

Dr. Martin Mayerson, president of the University of Pennsylvania.

Rabbi Arthur Schneider, chairman of the American section of the World Jewish Congress.

Jack Spitzer, president of B'nai B'rith International.

Bernice S. Tannenbaum, world president of Hadassah.

SAN JOSE, CALIF.
MERCURY
MORNING - 145,379
MERCURY-NEWS
SUNDAY -- 254,497

SEP 23 1981

B11.....t hbr. *Wallenberg*
Wash. 81 10 20
.....19.....

Tom Lantos
Repaying a debt

Mercury Wire Services

WASHINGTON — How do you repay a man who saved 100,000 lives, including your own and that of the woman who became your wife, a man who is said to have died in 1947, yet who reportedly has been seen alive in Soviet prisons?

For Tom Lantos, the task became easier when he was elected to the House of Representatives last year.

At the urging of the San Mateo Democrat, Congress Tuesday approved legislation granting honorary U.S. citizenship to Raoul Wallenberg.

Wallenberg, a Swedish diplomat who gave hope and life to the Jews of war-ravaged Budapest in 1944.

One of them was Lantos, then a teen-age messenger for the anti-Nazi underground in his native Hungary.

Lantos calls Wallenberg "an unprecedented and extraordinary human being," and is convinced he remains alive in the Gulag Archipelago.

Lantos survived the last days of World War II in one of dozens of houses Wallenberg rented, equipped with Swedish flags, and personally protected from Nazi storm troopers bent on

murdering the city's 250,000 Jews — the largest such group then still alive in Europe.

Annette Tilemann, the future Mrs. Lantos, then 12, escaped with her mother to Switzerland with one of the "protective passports" dreamed up by Wallenberg and copied by Spanish, Portuguese and Swiss diplomatic colleagues.

The passports had no more legal standing than the houses with the Swedish flags, but Wallenberg bluffed, bullied and negotiated thousands of lives out of the bloody grasp of the Nazis.

In 1945, after the war ended Russian troops

occupied the Hungarian capital and Wallenberg was taken into custody by the Soviet military on the grounds that he was a spy for the United States. Soviet officials later denied that Wallenberg was in their country, but subsequently reversed themselves, stating that he had died in a prison camp.

Earlier this year at an international hearing in Stockholm, Simon Wiesenthal, of the Jewish Documentation Center in Vienna, quoted Russian prisoners as having seen Wallenberg alive in the Gorkij prison region. Soviet authorities, however, say that Wallenberg died of a heart attack in July 1947 at the age of 35.

San Jose Mercury ■ Wednesday, September 23, 1981 15

U.S. citizenship conferred on rescuer of thousands

NEW YORK, N.Y.
NEWS

MORNING - 1,606,365
SUNDAY - 2,237,494

SEP 27 1981

Hero of the Holocaust

By JOHN BIERMAN

SUDDENLY, everyone wants to know about the forgotten hero of the Holocaust. Now that it may be too late to help him, Raoul Wallenberg is the man of the moment.

Last week Congress passed a bill making him an honorary American.

A couple of Sundays ago he was featured on "60 Minutes," America's most-watched TV program.

Across the country, book stores are featuring a just-published biography of him, the first ever written in English, and at least two more are on the way.

And soon shooting will begin on a major Hollywood movie about him, starring John Voight.

The most significant of all these events, of course, is the action of Congress. Only once before in the 205-year history of the U.S. has a foreigner been made an honorary American. He was Britain's Sir Winston Churchill.

The bill honoring Wallenberg was introduced by Rep. Tom Lantos of California, one of the tens of thousands of Hungarian-born Jews who were saved from Hitler's death camps by the brilliant and brave rescue operation which Wallenberg mounted in Budapest during 1944.

But what practical effect will the fact of his honorary U.S. citizenship have in the ongoing attempt to save Wallenberg if—as some believe—he still is alive as an undeclared prisoner of the Gulag Archipelago?

Very little in terms of international law, according to State Department attorneys who have made a study of the legal aspects of the case. The value of the congressional action is purely symbolic, and given the state of U.S.-Soviet relations, it is hard to believe that it will induce the Russians to release Wallenberg if he is alive or to explain what really happened to him if he is dead.

Nonetheless, it was well worth doing. In honoring his extraordinarily courageous and compassionate deeds, America demonstrated its commitment to the ideals it is supposed to live by and which Wallenberg so perfectly embodied.

But there is a danger in this—the danger that Wallenberg, so long unregarded, will be turned into a symbol of the renewed cold war, a handy ideological goad to prod the Russian bear.

That would be a tragic irony, for surely the last thing Wallenberg would wish, if he is still alive, or would have wished, if he is dead, is that his fate should be turned to such a purpose.

Nor should Americans indulge in the luxury of a self-righteousness by invoking the name of Raoul Wallenberg. This country and the West in general has little cause for pride in the way it abandoned him to his fate after the Russians took him prisoner in January 1945.

Apart from one offer to help the Swedes press for his release in 1945—an offer the Swedes imperceptibly rebuffed—the U.S. has done nothing up till now to help save him, despite the fact that he went to Budapest as an agent of President Franklin D. Roosevelt's War Refugee Board.

The Swedes have even less cause for pride. The feebleness of their early approaches to Moscow on Wallenberg's behalf merely confirmed the Soviets in their paranoid belief that he was a Western capitalist spy in whom his own country had no real interest.

Nor should Israel be immune from criticism. More than any other country the Jewish state had cause to hold Wallenberg in special regard. Sad to say, it has done little to honor him and less to help him.

But the shabby derelictions of the West are little compared to the monstrous criminality of the Soviets in consigning this uniquely brave and humane man to a slow death in their vile prison system.

IS IT POSSIBLE that after 36 years Wallenberg still may be alive somewhere out there in the Gulag? A cold, hard scrutiny of the evidence

The last photograph of Raoul Wallenberg, taken in Budapest in 1944, and sent by him to his mother. It suggests that, however improbable, it is not completely out of the question.

If it's only 1000 to 1 that he has survived and 10,000 to 1 that the Russians will ever let him go, Raoul Wallenberg, at 69, surely deserves to have that chance of living out what remains of his life in freedom and comfort.

What a pity he had to wait so long before we started raising hell about his fate.

John Bierman is the author of "Righteous Gentle: The Story of Raoul Wallenberg, Missing Hero of the Holocaust," published last week by the Viking Press.

SAN JOSE, CALIF.
MERCURY
MORNING - 145,379
MERCURY-NEWS
SUNDAY -- 254,497
SEP 23 1981

Missing diplomat honored by U.S.

WASHINGTON (UPI) — Missing Swedish diplomat Raoul Wallenberg, who saved thousands of Hungarian Jews from the Nazi Holocaust, this week became only the second foreigner authorized by Congress to become an honorary American citizen.

Former British Prime Minister Winston Churchill was the first.

The honor was made possible when the House joined the Senate in approving a resolution that also asked President Reagan to "ascertain from the Soviet Union the whereabouts of Wallenberg and secure his freedom."

The final House vote on the Wallenberg resolution was 396-2. The Senate passed the same resolution by voice vote Aug. 3. The bill now goes to President Reagan for his signature.

"This milestone legislation places Wallenberg alongside Winston Churchill in the annals of American history as champions of freedom and human rights," said Rep. Tom Lantos, D-San Mateo.

Hungarian-born Lantos has a personal interest in Wallenberg's fate. He and his wife Annette Tilleman were among the more than 100,000 Hungarian Jews bound for Nazi concentration camps Wallenberg saved in 1944 and 1945.

The administration supports the resolution, but cautioned Congress in June it has no evidence Wallenberg, who would be 69 years old now, is still alive. He has been reported seen alive in a Soviet prison camp as late as 1980.

But Lantos said on the floor that with this legislation, Reagan and Secretary of State Alexander Haig "will have a basis to pursue the fate of this now-American hero who may still be alive somewhere in the vast Soviet prison system."

Wallenberg, a member of a prominent Swedish family, was his country's top diplomat in Budapest at the time Nazi SS squads lead by war criminal Adolf Eichmann, hanged in Israel 20 years ago, were rounding up Hungarian Jews.

Despite his diplomatic immunity, Wallenberg was taken prisoner by Soviet occupation forces at the end of World War II.

But not until 1957 did Moscow acknowledge that Wallenberg had been in a Soviet prison. Foreign Minister Andrei Gromyko said Wallenberg died in a Soviet prison of a heart attack in 1947.

Reports that he might still be alive have continued to reach the West, the latest in 1980. "Regrettably, we have thus far been unable to confirm reports that Wallenberg might still be alive," the State Department reported this summer.

But Haig told Lantos June 10 that the conferring of honorary citizenship on Wallenberg and the resolution, "will serve to dramatize the seriousness with which the American government and people view Soviet behavior in this case."

The action, Haig added, "will also offer great moral support to everyone engaged in the quest to determine Wallenberg's fate."

Press Intelligence, Inc.

WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

BATON ROUGE, LA.
STATE-TIMES

EVENING - 42,590

SEP 23 1991

Honorary U.S. citizenship granted Swedish diplomat

WASHINGTON (AP) — Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved tens of thousands of Hungarian Jews during World War II, has become the second person ever granted honorary American citizenship by Congress.

Passage came on a 396-2 House vote Tuesday, with Republicans Henry J. Hyde III of Illinois and John M. Ashbrook of Ohio the only dissenters. The resolution now goes to President Reagan. The only previous person so honored was Winston Churchill.

Wallenberg was assigned to the Swedish Embassy in Budapest, Hungary, in 1944, and helped Jews escape when thousands were being taken to Nazi extermination camps. Among his beneficiaries was Rep. Tom Lantos, D-Calif., who initiated the measure.

Wallenberg was seized by Soviet authorities in early 1945. Although official Kremlin reports say Wallenberg died in a Soviet jail, conflicting reports say he may be alive. The resolution calls for Reagan to ascertain his status.

Press Intelligence, Inc.

WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

SACRAMENTO, CALIF.
BEE

EVENING - 176,604

SUNDAY - 210,360

SEP 23 1991

Holocaust Hero A Citizen

WASHINGTON — Swedish diplomat Raoul Wallenberg, the "hero of the Holocaust" presumed still alive in a Soviet prison, Tuesday joined Sir Winston Churchill as the only foreigners ever voted honorary American citizenship by Congress.

The House approved the honorary citizenship resolution 396-2, with only Reps. Henry Hyde, R-Ill., and John Ashbrook, R-Ohio, voting against it. The Senate passed the resolution by voice vote Aug. 3, and it now goes to the White House for signature by President Reagan, who supported it.

Wallenberg is credited with saving more than 100,000 Hungarian Jews from certain death in Nazi concentration camps in 1944 and 1945.

Soviet Foreign Minister Andrei Gromyko has said the Swede died of a heart attack in a Soviet prison in 1947.

— Bee News Services

MEMPHIS, TENNESSEE
COMMERCIAL APPEAL

MORNING - 205,452
SUNDAY -- 283,622

SEP 23 1981

U.S. Citizenship Is Bestowed On Swedish Hero

Newhouse News Service

WASHINGTON — How do you repay a man who saved 100,000 lives, including your own and that of the woman who became your wife, a man who "officially" died in 1947, yet who has been seen alive in Soviet prisons as recently as last year?

For Tom Lantos, the task became easier when he was elected to the House of Representatives last year.

At the urging of the California Democrat, Congress Tuesday approved legislation granting honorary U.S. citizenship to Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat who gave hope and life to the Jews of war-ravaged Budapest in 1944.

One of them was Lantos, then a teenaged messenger for the anti-Nazi underground in his native Hungary.

Lantos calls Wallenberg "an unprecedented and extraordinary human being," and is convinced he remains alive in the Gulag Archipelago.

Lantos survived the last days of World War II in one of dozens of houses Wallenberg rented, equipped with Swedish flags and personally protected from Nazi storm troopers bent on murdering the city's 250,000 Jews — the largest such group then still alive in Europe.

Annette Lillemann, the future Mrs. Lantos, then 12, escaped with her mother to Switzerland with one of the "protective passports" dreamed up by Wallenberg and copied by Spanish, Portuguese and Swiss diplomatic colleagues.

The passports had no more legal standing than the houses with the Swedish flags, but Wallenberg bluffed,

bullied and negotiated thousands of lives out of the bloody grasp of the Nazis.

He rescued people from death marches and deportation trains heading for concentration camps from July, 1944, until January, 1945, when Soviet forces drove the Germans out of Budapest.

Wallenberg was seen taken into Soviet custody. Inquiries by the Swedish Foreign Ministry were futile. The

"The Russians could not make him into a nonperson and wipe out the record of his deeds and his sacrifices. Now he is the ultimate American hostage."

—Annette Lantos

Soviets denied seizing him and said he probably died in the savage street-fighting as the Red Army smashed into the city.

In 1957, after dozens of former prisoners of war reported seeing Wallenberg alive, the Soviets changed their story, saying he had been taken prisoner but died in 1947. They added that the imprisonment was done illegally by a minister of security who was later tried and shot.

Those who have taken up Wallenberg's cause in Western Europe and the United States believe the Soviets considered Wallenberg, then 32, an American spy.

Support funds and directives had been provided in Budapest by the U.S. War Refugee Board, which had persuaded neutral Sweden to organize the rescue mission for

Hungarian Jews. Wallenberg, who came from an aristocratic family and was trained as an architect at the University of Michigan, volunteered.

Tom and Annette Lantos came to the United States after the war and married, and Tom taught economics at San Francisco State University.

For years Tom and Annette had to take the Soviet Union at its word. Then, in 1977, Lantos came across a brief newspaper story that reported Wallenberg had been seen alive two years earlier in a mental hospital in Siberia. The couple became active in international efforts to have the United States, Sweden and other governments press for a full explanation.

The purpose of the honorary citizenship, previously granted only to Sir Winston Churchill, is to give the United States more standing to make further inquiries. The legislation asks President Reagan to press the Soviets for information on Wallenberg and to secure his release if he is alive.

"The Russians could not make him into a nonperson and wipe out the record of his deeds and his sacrifices," Mrs. Lantos said. "Now he is the ultimate American hostage."

The Soviets now maintain a position of official silence on the case.

But as recently as January evidence was presented to the Raoul Wallenberg Association, an international group investigating his disappearance, that Wallenberg had been seen alive in 1980 in Cell 77 in Sretsk-Kezhas prison. He now would be 69.

press Intelligence, Inc.

WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

SIOUX FALLS, S.D.
ARGUS-LEADER

EVENING - 46,167
SUNDAY - 54,120

SEP 23 1981

Swede gets honorary U.S. citizenship

WASHINGTON (AP) — Congress Tuesday voted to give honorary American citizenship to Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved the lives of tens of thousands of Hungarian Jews during World War II.

Wallenberg will become only the second person to be so honored. The first was the late British Prime Minister Winston Churchill.

Wallenberg, with U.S. cooperation, was assigned to the Swedish Embassy in Budapest, Hungary, in 1944, and helped Jews escape at a time when thousands were being taken to Nazi extermination camps.

The Kremlin has officially said that Wallenberg died in a Soviet jail, but there have been reports that he may still be alive in a Soviet prison camp.

press Intelligence, Inc.

WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

FRESNO, CALIFORNIA
BEE

EVENING - 120,909
SUNDAY -- 143,259

SEP 23 1981

Congress honors diplomat who saved thousands of Jews

WASHINGTON (AP) — Congress on Tuesday voted to give honorary American citizenship to Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved the lives of tens of thousands of Hungarian Jews during World War II.

Final passage came on a 396-2 House vote. Rep. Jack F. Kemp, R-N.Y., said President Reagan will sign the resolution.

Wallenberg will become only the second person to be so honored. The first was the late British Prime Minister Winston Churchill.

Wallenberg, with U.S. cooperation, was assigned to the Swedish Embassy in Budapest, Hungary, in 1944, and helped Jews escape at a time when thousands were being

taken to Nazi extermination camps.

Wallenberg was seized by Soviet authorities in early 1945 after the Red Army drove German forces out of Budapest.

The Kremlin has officially said that Wallenberg died in a Soviet jail, but there have been reports that he may still be alive in a Soviet prison camp.

The legislation also calls on Reagan to ascertain from the Soviets whether Wallenberg is indeed alive.

The unusual honorary citizenship was initiated by Rep. Tom Lantos, D-Calif., who along with his wife, Annette, was among the 100,000 people Wallenberg is credited with saving.

Press Intelligence, Inc.
WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

AUSTIN, TEXAS
AMERICAN-STATESMAN

MORNING - 7,503
SUNDAY - 120,700

SEP 23 1981

Congress votes to make Swede honorary citizen

WASHINGTON (AP) — Congress voted Tuesday to give honorary American citizenship to Raoul Wallenberg, a Swedish diplomat who saved 100,000 Hungarian Jews during World War II.

Final passage came on a 396-2 House vote. Rep. Jack Kemp, R-N.Y., said President Reagan will sign the resolution.

Wallenberg will become the second person to be so honored. The first was the late British Prime Minister Winston Churchill.

Wallenberg, with U.S. cooperation, was assigned to the Swedish Embassy in Budapest in 1944 and helped Jews escape at a time when thousands were being sent to Nazi extermination camps. Wallenberg was seized by Soviet authorities in early 1945 after the Red Army drove German forces out of Budapest.

The Kremlin has said Wallenberg died in a Soviet jail, but there have been reports he may be in a Soviet camp. The legislation calls on Reagan to find out from the Soviets if Wallenberg is alive.

The unusual honorary citizenship was initiated by Rep. Tom Lantos, D-Calif., who with his wife, Annette, was among those Wallenberg saved.

SEP 27 1981

BOSTON SUNDAY GLOBE SEPTEMBER 27, 1981 45

Inspiring, tragic story of courageous Swede

RIGHTEOUS GENTILE:

The Story of Raoul
Wallenberg, Missing Hero of
the Holocaust

By John Bierman. Viking.
218 pp. \$12.95.

By Maria Karaglanis
Globe Staff

The world should know that a man like Raoul Wallenberg lived; that in some nameless cell in the Russian Gulag he may still live. Here in John Bierman's impressively researched book is the true story, told for the first time in English and long overdue, the tale of a virtually unknown Swede whose breathtaking moral courage against the Nazis must surely place him in the pantheon of 20th century heroes.

Wallenberg was 32 years old in 1944, a wealthy gentile businessman from neutral Sweden who answered a desperate call from the World Jewish Council and the American government. They wanted someone from a neutral country for a rescue mission, to save Jewish lives in the last days of the war. If ever there was the perfect candidate for that job, it was Raoul Wallenberg.

In the last, nightmarish months of the war, Wallenberg is credited with singlehandedly saving the lives of 100,000 Jews in Budapest.

Brave when few were brave, Wallenberg alternately used trickery, audacity, charm and deceit against the Nazis. Issuing Swedish diplomatic papers to thousands of Hungarian Jews, he bought up entire city blocks. Draping them in the Swedish flag, declaring them 'safe houses', he used them to hide Jews.

Survivors remember Wallenberg standing on the railroad tracks before oncoming trains packed with Jews bound for the death camps. When the Nazi soldiers stopped, Wallenberg, in diplomatic car and chauffeur nearby, would bellow imper-

"There are honorary Swedish citizens aboard this train. Release them immediately." And miraculously, the Nazis, struck by his fearlessness and unflinching moral courage, obeyed.

But if the first part of Bierman's book is uplifting and joyful, the latter portion is unbearably tragic. For at the end of the war, on January 17, 1945, Wallenberg was mysteriously taken into "protective custody" by the Russian army of liberation.

In a cruel irony, the saviour of so many was imprisoned in Russia, mistakenly presumed a spy, and 12 years later declared dead. Yet, as Bierman writes in this Book-of-the-Month Club selection, there is substantial evidence to suggest that Wallenberg could still be alive, 35 years later, somewhere in the Soviet Gulag.

"Righteous Gentile," includes the accounts of former Soviet prisoners who either saw Wallenberg or heard of the Swede while in the Gulag. Such reports have been trickling into the west for three decades.

During most of the 35 years since Wallenberg was taken prisoner, his reward for acts of compassion and courage was imprisonment, official indifference by the Swedish, Hungarian and Israeli governments, and neglect. His inspiring story seemed doomed to obscurity.

Yet, in the last few years, international pressure for an investigation into the Wallenberg case has finally begun. There is a powerful movement in the United States, spearheaded by Congressman Tom Lantos of California and his wife, Annette, both Hungarian Jews who were saved as teenagers from the Holocaust by Wallenberg. They hope for Congress to approve a resolution making Wallenberg an honorary American citizen (an honor previously conferred only upon Sir Winston Churchill), so as to allow our government to make official inquiries about Wallenberg to the Russians.

In an age bereft of heroes, this is an important book.

GRAND FORKS, N.D.
HERALD

EVENING - 35,655
SUNDAY -- 36,832

SEP 23 1981

Honorary citizenship voted for Swede

WASHINGTON (AP) — Congress on Tuesday voted to give honorary American citizenship to Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved the lives of tens of thousands of Hungarian Jews during World War II. Final passage came on a 396-2 House vote. Rep. Jack F. Kemp, R-N.Y., said President Reagan will sign the resolution.

Wallenberg will become only the second person to be so honored. The first was the late British Prime Minister Sir Winston Churchill.

Wallenberg, with U.S. cooperation, was assigned to the Swedish Embassy in Budapest, Hungary, in 1944, and helped Jews escape at a time when thousands were being taken to Nazi extermination camps.

Wallenberg was seized by Soviet authorities in early 1945 after the Red Army drove German forces out of Budapest.

The Kremlin has officially said that Wallenberg died in a Soviet jail, but there have been reports that he may still be alive in a Soviet prison camp.

The legislation also calls on Reagan to ascertain from the Soviets whether Wallenberg is alive.

The unusual honorary citizenship was initiated by Rep. Tom Lantos, D-Calif., who along with his wife, Annette, was among the 100,000 people Wallenberg is credited with saving.

Voting against the resolution were Reps. Henry J. Hyde III, R-Ill., and John M. Ashbrook, R-Ohio. Hyde said "it seems inappropriate to award honorary citizenship to someone who has never been in this country, whose acts were not directed to this country."

Where is Raoul Wallenberg...and why was he abandoned by his country and the world?

RIGHTEOUS GENTILE

The Story of Raoul Wallenberg,
Missing Hero of the Holocaust

BY JOHN BIERMAN

In late 1944 a young Swedish aristocrat descended into the hell of Nazi-occupied Budapest with a mission: to save the city's Jews from the death camps. Raoul Wallenberg outwitted and out-intimidated the Nazis; forged thousands of passports; literally snatched victims out of death trains. He is credited with saving as many as 100,000 lives.

The world knows little of Wallenberg's heroism, and even less of his "reward"—arrest as a spy by the advancing Russians in January 1945. Strong evidence indicates that he is still alive, a prisoner in the Gulag, and the international outcry for his release must be heard. A month ago Raoul Wallenberg became the United States' second honorary citizen (Churchill was the first). This book tells his tragic, inspiring, stranger-than-fiction story.

"He achieved a heroism beyond the imagination of most humans, and then he was punished. But perhaps the publication of this book will at last begin the process of restoring him to the world's attention, and granting him the honor he so passionately deserved."

—JONATHAN YARDLEY, *Washington Post Book World*

"A moving biography of one man's creative daring...an account impassioned by the conviction that Russia, Sweden, Hungary, the United States, and Israel have wronged the man who [shattered] Adolf Eichmann's obsession for a perfectly Jew-less Europe."

—*Newsday*

"This age when there is so little to live in...he is a person to show the world."

—GIDEON HAUSNER, Chairman of Yad Vashem and Prosecutor of Adolf Eichmann

TAGE ERLANDER, former Premier of Sweden, says:
"One must presume that Wallenberg is still alive.... It is very likely that he is alive."

Book-of-the-Month Club and Playboy Book Club
CBS Theatrical Films in conjunction with
Productions

THE VIKING PRESS

A Good Man

Righteous Gentle:
The Story of Raoul Wallenberg,
Missing Hero of the Holocaust
by John Bierman.
Viking, 218 pp., \$12.95

Leonard Schapiro

The horrifying story of the sufferings of Hungarian Jewry at the hands of the Germans has most recently been studied in detail in a monumental work, Randolph Braham's *The Politics of Genocide*.¹ When the Germans occupied Hungary, there were 246,803 Jews in Budapest (over 800,000 in the entire country), including 62,350 converts to Christianity, or descendants of converts—whom, of course, the Germans did not distinguish from Jews. Of this total, 100,803 were killed in one way or another. That the figure was not higher was in part due to the fact that deportation of Jews to the murder camps was halted by defeat in the war, and in part to the efforts of both Jews and non-Jews, and of the latter particularly of the Swiss and Swedish governments. When the threat to the Jews became apparent, the US government appealed to the neutrals to do what they could to save the Jews of Hungary. The Swiss consulate in Budapest played a valiant role in issuing passports to Jews, especially children. But it was the dramatic activity by the Swedish special diplomatic envoy, Raoul Wallenberg, that has caught the imagination of the free world, and remained a legend ever since.

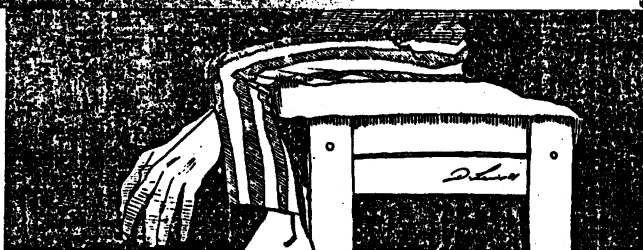
The specialist in the murder of Jews, Eichmann, devoted himself to the task of deporting the entire Jewish population of Hungary for incineration in the

... previously ... (by slave labor) with ... duty and an enthusiasm that still seem hard to credit. Whether this was due to ideology, ambition, or psychopathology is hardly relevant: our experience of communism and its sister-faith Nazism should by now have taught us that it is not the cause, but the obsessive capacity of the individual to persuade himself that he is serving a cause, that is the driving force of those who are smitten by the disease of totalitarian ideology. By the time Wallenberg arrived in the Swedish legation in Budapest, Eichmann's activity was well under way.

Raoul Wallenberg came from a distinguished Swedish family. He had studied architecture in the United States and had traveled a good deal before settling down to a career. His travels included a visit to Palestine, where he met Jewish refugees from Hitler's Germany. One of his great-grandfathers was Jewish. At the time of his appointment to Budapest at the age of thirty-two, he was the business partner of a Jewish refugee and had seen a good deal of Nazi anti-Semitic policy in the occupied countries of Europe which he visited. When President Roosevelt set up the War Refugee Board (WRB), with the task of saving Jews and others from Nazi persecution, the board's representative in Stockholm, Ivar C. Olsen, had included in his advisory committee Wallenberg's partner, Koloman Lauer. It was through him that Raoul eventually came to be selected as the Swedish diplomatic officer of the WRB in Budapest, and was (secretly) given full financial and other

support by the WRB, as well as complete freedom to use whatever means and methods he thought fit in order to achieve the main object. He arrived in Budapest on July 9, 1944.

The sufferings of the Jews of Budapest under Eichmann's direction—especially after the resignation of the regent Miklos Horthy, when the Hungarian Arrow Cross Nazis took over—have been repeatedly recounted, and Mr. Bierman tells the story once again most skillfully, with much detail, including a long quotation from a diary of the thirteen-year-old Jewish girl Eva Heyman, which has survived. It is now in the Yad Vashem Archives in Jerusalem. Wallenberg's organization, which at its height included 355 employees, forty physicians, two hospitals, and a soup kitchen, worked indefatigably, by

whatever means it could, to rescue as many Jews as possible from deportation and death. The principal means was the issue of passports, purporting to show that the recipient was a citizen of Sweden. In the overwhelming majority of cases, the claim was fictitious, but it served. It was a measure of Wallenberg's success that Eichmann resorted to the favored Nazi (and, of course, NKVD and KGB) method of staging a road accident, which failed to kill him. Eichmann remarked, smiling, as Wallenberg left after protesting about this incident, "I will try again."

Wallenberg repeatedly showed extraordinary courage in confronting German and Hungarian officials, arguing or bluffing in order to achieve his object of rescuing yet another few Jews from their clutches. It was these personal interventions by Wallenberg in the Budapest ghetto or in the deportation convoys that deservedly earned him his legendary reputation as a hero to whom thousands of Jews turned in the hope that he would save them. The tributes of those who survived, especially if they owed their survival to his efforts, bear eloquent witness to his heroism—which will stand examination even in the face of efforts in some quarters to belittle his significance in the saving of Hungarian Jews.

How many did he save? Insofar as the question is relevant, since his achievement does not depend on the number of successes but on the nature of the effort, the evidence is conflicting. Braham gives the figure of passports issued as "well over 10,000," but this is apparently not the total, according to him, of all rescues achieved by Wallenberg and other Swedes. Wallenberg himself, in a report in December 1944, gave a different, somewhat higher total, which apparently included "passports" of nationalities other than Swedish. (The Swiss, the Papal Nuncio, and the Portuguese also issued emigration papers.) The frequently quoted figure of 100,000 is clearly impossible, and probably derives from over-eulogistic statements of Wallenberg's colleague, Per Anger,

Cross would have been conclusive proof in NKVD eyes of an international capitalist conspiracy, appropriate enough in a member of a famous banking family; while the issue of dubious Swedish passports was, of course, evidence of an effort to help Nazis to escape. The rescue of Jews may well have been linked in the minds of the Soviet authorities with Himmler's ploys for a separate peace, coupled with trade in Jewish lives. If Wallenberg was naive enough to discuss his rehabilitation plans with the Russians, their worst suspicions would have been confirmed. These conjectures are enforced by the close questioning for several days by the NKVD of officials of the Swedish legation (who were illegally interned in a camp) in which the activities of Wallenberg were the main topic.

The most lamentable part of the story Bierman tells is of the pusillanimous behavior of the Swedish government during the next few years, of which the facts only came out much later when, as a result of public outcry, the documents on the case were published. The government brusquely rejected US offers of help in negotiating with the Soviet authorities. In spite of the fact that both the Soviet ambassador in Sweden and the deputy foreign minister (the notorious NKVD official Dekanozov) stated that Wallenberg was in custody and would be released.

Wallenberg, he expressed his own conviction that Wallenberg "felt victim either to a road accident or bandits." Not unnaturally, having been handed this way out on a plate, the foreign minister, Vyshinsky, followed it up with a denial that Wallenberg had ever been in Soviet territory. ("What!" said the Swedish foreign minister, Osten Undén, to a member of the Wallenberg Committee who was pressing him to take action on reports that Wallenberg was alive in a Soviet jail. "Do you believe that Mr. Vyshinsky is lying?" and was outraged when the lady replied, "Yes, I do.")

The opportunity lost in these years by Swedish cowardice in dealing with the Russians would never recur. In the early period there might conceivably have been some exchange arrangement. Once the Russians were committed to their denial that Wallenberg had ever been in their hands, and to their subsequent prevarications on the question, this kind of deal became impossible. (The Swiss government reacted to the disappearance of one of its diplomats in 1945 by arresting two known Soviet spies, and eventually effecting an exchange.)

If the intention of the Swedish government was to stifle the Wallenberg story for fear of irritating the Russians, it did not succeed. That the case was kept before the public eye was mainly owing to the efforts of determined people—Wallenberg's mother, stepfather, and half-sister, his close colleague in Budapest Per Anger, such writers as Rudolf Philipp and Jenö Lévai, and many others, including most recently Mr. Bierman himself, who prepared a documentary film for the BBC. Pressure and publicity mounted and were fueled by repeated reports that Wallenberg was still alive in the

¹Columbia University Press, 1981, two volumes.

History Encompassed

THE ORIGINS OF AUTOCRACY Ivan the Terrible in Russian History ALEXANDER YANOV

A provocative and highly original study. Yanov investigates the compelling power of Tsar Ivan IV over Russia's present and future, especially through his hold on the historical imagination.
"One of the most important books on Russian history to have appeared in recent years." — *Sidney Monas*
"Extremely stimulating reflections on the course and meaning of Russian history." — *Robert O. Crumney*

\$19.95, 352 pages

STRUGGLE AND SURVIVAL IN COLONIAL AMERICA EDITED BY DAVID G. SWEET AND GARY B. NASH

"Fluidly written... a well-researched and highly entertaining look at people whose resourcefulness, sense of humor and knowledge helped create a state of country and of mind."
— *Los Angeles Times*
For the first time, here are the fascinating stories of little-known but remarkable people from the colonial society of North and South America. The origins of colonial people, and their ability to live life in difficult circumstances, is revealed in twenty chapters from a variety of disciplines.

\$28.50, illustrated, 398 pages

THE WORLD ENCOMPASSED The First European Maritime Empires G. V. SCAMMELL

A sweeping study tracing the course of European expansion between the years 800 and 1650 — when the world known to western Europeans was enlarged to a degree unparalleled before or since. From the time of the Norse, through the Italian trade with China, to the audacious conquest of the Americas, Scammell takes a broad historical perspective, linking the classic age of European expansion to its medieval antecedents.
"A useful one volume synthesis of information... comprehensive and well-written." — *Library Journal*

\$29.95 until 12/31/81 \$35.00 thereafter, illustrated, 536 pages

THE REIGN OF HENRY VI RALPH A. GRIFFITHS

In the space of thirty politically topsy-turvy years, Henry VI had been transformed, by a remarkable exercise in posthumous propaganda, from an incompetent innocent into a guileless saint.
This is the first modern study of the entire reign of Henry VI, youngest monarch ever to have ascended the English throne, and the only English king to be acknowledged by French authorities as rightfully king of France.

\$35.00, illustrated, 982 pages

AT BOOKSTORES

University of California Press
BERKELEY • LOS ANGELES • NEW YORK • LONDON

Soviet Union. Wallenberg committees now exist in Sweden, Great Britain, and the US. Wallenberg has repeatedly been put forward for the Nobel Peace Prize, and Congress has passed a bill declaring him to be a US citizen, on the initiative of Congressman Tom Lantos, who at the age of sixteen was saved by Wallenberg. The full facts are now available, since the Swedish government has published some 7,000 documents in three White Books. But is Wallenberg alive?

The Soviet authorities for a time stuck to the answer that the Swedish ambassador had put into Stalin's mouth in 1946—that Wallenberg had been killed in Hungary in 1945. Then in 1957 the Soviet foreign minister produced a document, allegedly addressed to the notorious Abakumov, dated July 17, 1947, which stated that Wallenberg had died suddenly in his prison cell of a heart attack. This new version, to which the Soviet authorities have adhered ever since, had the further advantage of shifting the blame for Wallenberg's death on to one of the NKVD officials executed in 1954, after Stalin's death, for illegal actions committed while he was head of internal security.

The evidence of those who claim to have had contact with Wallenberg since his capture by the NKVD falls into three categories. It should be emphasized that, stimulated out of its lethargy or cowardice by mounting public and private pressure, the Soviet government has, since the late 1960s, made an effort to provide information on the fate of its prisoners.

degree of importance was being paid by the Swedish government to the evidence that Wallenberg was alive meant that this evidence was sifted and tested with vigorous care by expert minds.

Into the first category falls the evidence of an Italian diplomat, Claudio de Mohr, who shared a cell adjoining Wallenberg's and communicated with him by wall-tapping code until (as he said) April 1948; and of no fewer than six returning German prisoners who had either shared a cell with Wallenberg or communicated with him by wall-tapping. There was the additional evidence of three men who had shared a cell with Wallenberg's driver. The stories of the Germans showed that Wallenberg was alive up to the summer of 1947, when he was removed from Lefortovo to Vladimir prison. Their evidence also suggests that de Mohr must have been mistaken about the date April 1948.

Into the second category falls the evidence of five returning prisoners, sifted and tested with the same care, which strongly suggests that Wallenberg was alive in the mid-Fifties. But most striking of all was information given to a distinguished physician, Professor Nanna Svartz, by a Russian medical colleague when both were attending a congress in Moscow in January 1961, that Wallenberg was alive, in a mental hospital, and had indeed been his patient. Dr. Svartz had no doubt whatever about the conversation, which took place in German, which the Russian physician spoke well. However, when the question was taken up by the Swedish government, the Soviet authorities denied all knowledge of the matter, and the Russian doctor denied that the conversation had ever taken place. In general, the Soviet authorities have at all times taken great care to

silence those who had had contact with Wallenberg—the fellow prisoners mentioned above, for example, were interrogated about the persons whom they had told of meeting or conversing with Wallenberg, and all concerned were placed in solitary confinement for several months afterward.

The late Sixties and early Seventies produced little reliable evidence beyond rumors. But between 1977 and 1979 very circumstantial evidence that Wallenberg was alive in 1975 reached Israel, and hence the Swedish government. This took the form of messages to a Jewish woman in Israel, formerly of Soviet nationality, from her father who claimed to have met in a prison hospital in 1975 "a Swede who had been in Soviet prisons for thirty years." The authenticity of the evidence was established by the fact that the woman's father, who had been released from prison, was re-arrested, and his family was warned by the KGB not to spread anti-Soviet slanders. The anxiety of the KGB to prevent any information about Wallenberg leaking out, as well as the fact that they have on a number of occasions tried to circulate rumors designed to show that he had been killed in Hungary in 1945, strongly suggest that the Soviet authorities have something to conceal.

The evidence that Wallenberg was alive at the very time of his disappearance is clearly a matter of great importance.

and that the Swedish government has

thirty-year-old evidence that there was a man in the Soviet Union

he is alive, is another matter. They are very heavily committed to the story, almost-certainly a lie, which they have maintained since 1957. According to Wallenberg's stepfather, Fredrik von Dardel, one of the Soviet reasons for refusing to release him is fear that he could become a national Hungarian anti-Soviet hero.² This is slightly borne out by the fact that a statue designed as a memorial to Wallenberg commissioned by Budapest Jews with permission of the authorities was seized and removed by Russian troops before it could be erected—and (with slight modifications) reappeared in Debrecen as a monument to man's struggle against disease.

Mr. Begin apparently requested President Carter to take up the Wallenberg case with the Soviet authorities. The president in fact raised the question with Brezhnev, but it is not known what response if any his inquiries evoked. Whether the present US administration will take further steps in response to the powerful lobby which now exists remains to be seen. In general, however, Israel has shown little interest in the Wallenberg case. Mr. Bierman found hardly any Israelis among those he interviewed who were even prepared to consider seriously the possibility that he was still alive, or who knew much about his career in Budapest. A tree has now been planted in the avenue of trees at Yad Vashem, the Holocaust memorial, to commemorate "a righteous gentile." (Are gentiles only to be regarded as "righteous" if they help to save Jews, as the title of this avenue implies?) One would have expected more generosity of spirit from Israel. □

²Quoted in a recent biography of Wallenberg by Jacques Derogy: *Le Cas Wallenberg* (Paris, 1980).

BOOKS

14-F Sunday, Oct. 18, 1981

History, as it happens, has not forgotten

Reviewed by
Art Letter

In the Maidanek extermination camp where he would die, Dr. Ignacy Schipper, a Polish historian, said the following to Alexander Donat: "... everything depends on who transmits our testament to future generations, on who writes the history of the period. History is usually written by the victor... Should our murderers be victorious, should they write the history of this war, our destruction will be presented as one of the most beautiful pages of world history, and future generations will pay tribute to them as dauntless Crusaders... or they may wipe out our memory altogether, as if we had never existed... But if we write the history of this period of blood and tears — and I firmly believe we will — who will believe us? Nobody will want to believe us, because our disaster is the disaster of the civilized world... We'll have the thankless job of proving to a reluctant world that we are Abel, the murdered brother.

Lucy Dawidowicz's new book *The Holocaust and the Historians* is dedicated in part to Schipper's memory; and nothing could be more appropriate, for in Schipper's words we find the clearest expression of Mrs. Dawidowicz's theme. She wants to know why, in recent works of history, there have been so few references to the Holocaust. What accounts for this — on the part of American, British, German, Polish and Soviet historians — to deprive the Jews of their suffering?

The tradition of ignoring the Jew is a long one. After the church triumphed over the synagogue, the Jew was considered an outsider by those who wrote history. With the Enlightenment and the rise of the nation-state, the Jew remained an "alien" to the developing historical ethos. But other forces have come into play in the 20th century.

American and British historians have had difficulty dealing with the irrationality of the Holocaust. "Historians are, by the very nature of the enterprise in which they are engaged, systematic and rational... they seek explanations, causes and effects, motives and goals. Mass delusions and popular crazes repel as much as baffle them."

German historians view the Nazi years as a period of discontinuity, an aberration never to be brought into line with the glorious German past.

In Russia, historians have had "to learn how to read the past in light of the present if their work is to have any chance of surviving into the future." Russian history, because of the party line, is in a "process of continuous alteration," Dawidowicz says.

In Polish history books the fate of the Jews has been "submerged to the point of near disappearance."

Mrs. Dawidowicz' study is brief and it seems a very personal reading of the facts with little reason given for

RIGHTEOUS GENTILE

John Bierman
Viking, \$12.95

THE HOLOCAUST AND THE HISTORIANS

Lucy S. Dawidowicz
Harvard University Press, \$15.00

AUSCHWITZ AND THE AL- LIES

Martin Gilbert
Holt, Rinehart and Winston, \$15.95

HUMAN RESPONSES TO THE HOLOCAUST

Michael D. Ryan
Edwin Mellon Press, \$24.95

why these historians have been discussed rather than others. Are Russian, German and Polish simply the foreign languages Mrs. Dawidowicz knows best?

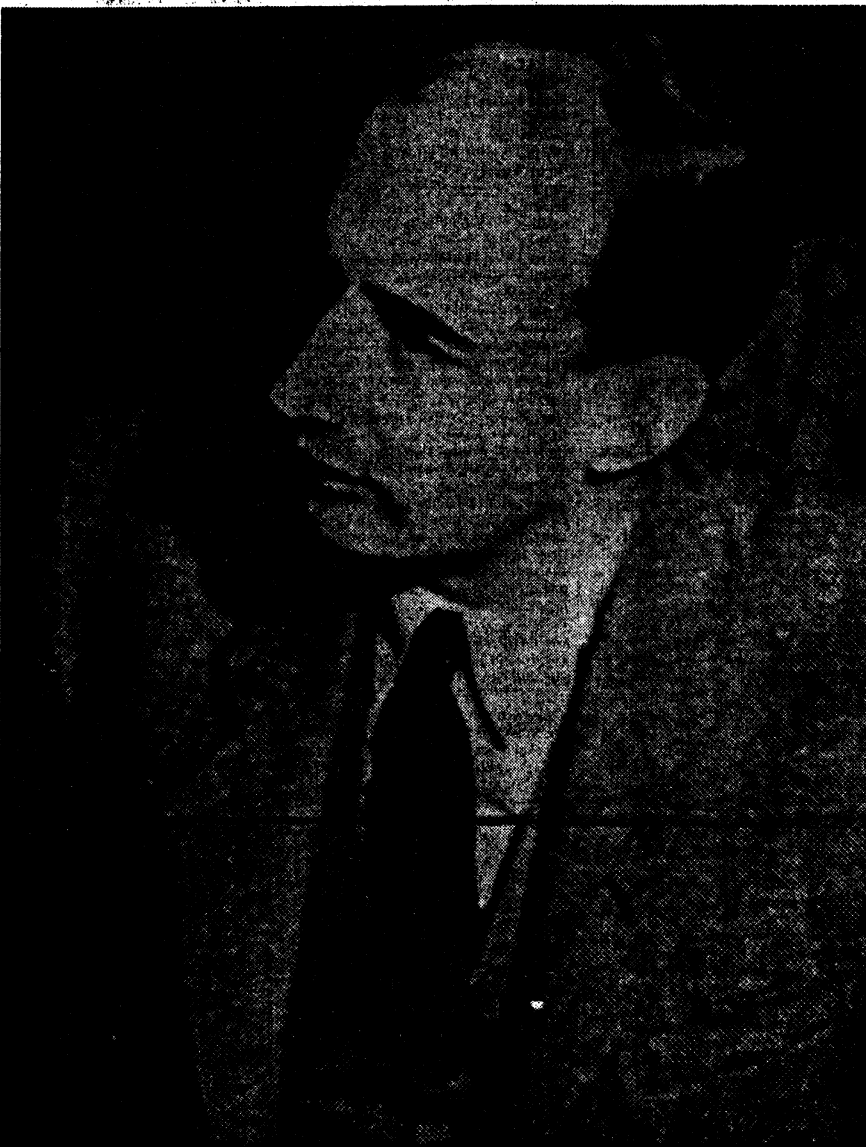
But the central idea, as expressed by Schipper, cannot be discounted. In this era of revisionism we must police our historians, for, as Rebecca West has said, they are often "notorious liars" content to peddle their "own special theses and readings of the facts." And Mrs. Dawidowicz has shown that at least one of Ignacy Schipper's worst fears has indisputably come true, that "Jew hatred still appears to be of interest only to its victims."

Regardless of Mrs. Dawidowicz's contentions, what is being assembled for us by a band of enterprising historians is a clear picture of both ends of the moral spectrum. We now know the extent of Allied indifference to the plight of the Jews. Arthur Morre's *While Six Million Died*, Bernard Wasserstein's *Britain and the Jews of Europe 1939-1945* and Walter Laqueur's *The Terrible Secret* have proven that, well before the liberation of the camps, the world knew of the existence and purpose of places like Auschwitz and Bergen-Belsen.

Martin Gilbert's *Auschwitz and the Allies* provides us with an ample study replete with copious notes and biographical studies, an excellent index, interesting photos and, unlike the Morse, Wasserstein and Laqueur books, splendid maps.

The outline of the story has not changed. Gilbert shows how the Allied policy makers, the Red Cross, the Vatican, the Swiss government and the American Jewish organizations all suppressed information or delayed its release; how officials could not bring themselves to believe in mass murder; how reports from every source were considered exaggerated; how the insistence on the primacy of the war effort was used to counter the argument for bombing Auschwitz.

Gilbert does not interpret his material; nor does he condemn or chastise. He merely presents a wealth of incriminating evidence, much of it in the form of contemporary news items which, though clearly delineat-

The last known picture of Raoul Wallenberg, in Budapest in 1944, from 'Righteous Gentile'

ing Nazi policy, were ignored or belittled.

But, for all the official indifference, there were individuals who, in spite of the danger to their lives, one of these people was Helmut James von Moltke, who was a member of the *Human Responses to the Holocaust*, a collection of essays given at a conference of Holocaust scholars in 1979. Moltke, legal adviser during the war to the High Command of the German armed forces, was also active in the *White Paper*, the intelligence and counter-intelligence organization which itself was fairly active in anti-Nazi work.

Moltke's letters, portions of which appear in Best's book, show "idealistic" efforts to counteract the policies and purposes of the regime in his official capacity and under its cover. He was a secular lawyer and a nominal Protestant layman devoted back to his religious roots as he sought the resources for facing his everyday tasks. He was hanged for his efforts in 1945.

But of all the people who risked their lives to save Jews, Raoul Wallenberg, who is called by biographer John Bierman "the missing hero of the Holocaust," was perhaps the most daring and also the most successful. It is estimated that he may have saved as many as 100,000 lives.

As a Swedish diplomat he was sent to Hungary in 1944 under the auspices of America's War Refugee Board. Using forged Swedish passports and at times resorting to bribery, he literally took Jews out of the hands of the Nazis. His effect was immediate and indelible. One woman remembers him "in his leather coat and fur hat, just like a being from another world." She could not imagine his caring for a wretched creature like herself.

To understand the danger facing Wallenberg, one must realize that during this time the Hungarian Fascist Party, given free reign by Eichmann, perpetrated some of the most brutal and sadistic crimes in a period not known for its moderation.

Wallenberg was arrested by the Soviets when they marched into Hungary. They thought he was a spy. His explanation when found in the thick of the street fighting... that he was looking after Jews must have seemed to the Russians incredible to the point of derision.

Soon after, Wallenberg disappeared. Swedish bureaucratic ineptitude seems to have sealed his fate. The Russians remained close-mouthed about Wallenberg until 1953, when they admitted to having arrested him. They also insisted that he had died shortly after of a heart attack. But many people — *refuseniks* who have recently been released from the Soviet Union — believe they have seen Wallenberg, that he is still alive, lost somewhere in the Gulag.

"As long as the possibility exists," Mr. Bierman admonishes us, "it seems unthinkable that free men should abandon him to his fate."

Robert Letter is a critic and writer of fiction.

Ein Mann, der Tausende von Juden vor den Nazis rettete und seit 1945 in der Sowjetunion verschollen ist, wurde jetzt Ehrenbürger der USA.

Wallenberg und sein Geist

Ist er ein Phantom oder hat er wirklich gelebt? Natürlich wissen Eltern, Verwandte, Freunde, und sicher wissen es die 15 000 Juden aus Budapest, die ihm seine Rettung vor dem Holocaust verdanken, daß Raoul Wallenberg, der sich freiwillig dem mörderischen Zugriff des Adolf Eichmann aussetzte, eine real existierende Person gewesen ist. Aber was wissen wir von ihm?

Wer sind „wir“? Seine Zeit- und Altersgenossen? Immerhin wäre oder ist, man weiß es nicht so genau, der schwedische Bankierssohn in diesem Jahr 68 geworden. Oder gehören zu dem „wir“ auch unsere Töchter, Söhne und Enkel? Angesichts der verdrängten Vergangenheit wird deutlich, wie flüchtig die Generationen aufeinander folgen, wie schnell sie auseinanderlaufen, wie unmöglich, ja unvorstellbar nationales Bewußtsein, Verantwortung für bewirkte und gelebte Geschichte geworden ist. Uns trennt nicht die Schuld, uns trennt das Vergessen, die hektische Fähigkeit, sich dem Augenblicke zuzuwenden. Eine absurde Umkehrung der Faust-Verse, die immerhin jemand schrieb, der gelassen im Kontinuum der Geschichte lebte.

Die Schuld ist Geschichte geworden, Geschichte aller Deutschen. Wie sehr auch ein so integrierter und geschichtlich denkender Geist wie Theodor Heuss, ganz auf die politische Opportunität der neuen Republik fixiert, fehlen kann, das zeigt sein leider erfolgreicher Versuch, die theologisch wie geschichtlich definierte Kollektivschuld in eine libertine Kollektivscham zu verharmlosen. Dem liberalen Humanisten stand der strenge Gott des Alten Testaments, der Gott der Juden, wohl sehr fern. Schuld muß abgetragen werden, Scham kann man abschütteln. Die Folgen waren und sind offenkundig: buchhalterische Vergleiche mit den Untaten anderer, die Schuld wurde vergessen, abgeschrieben, liquidiert.

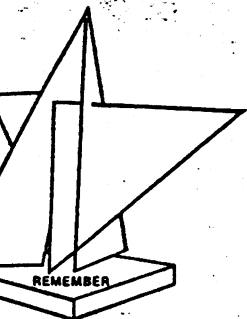
Dasselbe geschah in unserem Bewußtsein mit Raoul Wallenberg. Er ist zum Geist geworden, der alle zwei, drei Jahre durch die Schlagzeilen spukt. Man las, er befinde sich im Schutz der ruhmreichen sowjetischen Armee; man las, er sei im Lubjanka-Gefängnis gestorben; man las, man habe ihn lebend in einem russischen Lager gesehen. Man liest seit 35 Jahren, daß dieser wirklich tapfere Mann im Archipel Gulag verschollen sei. Aber wer erzählt das wenige, das von ihm bekannt ist, unseren Kindern und Enkeln, wer bringt es in die Schul- und Geschichtsbücher? Nein, ein Geist, ein Phantom ist nicht geschichtsfähig. Die historische Wissenschaft hat es mit nachprüfbaren Fakten, Daten, Belegen zu tun — die fehlen freilich, seit Wallenberg 1945 arglos in den sowjetischen Jeep einstieg. Persönlicher Mut, menschliche und politische Moral sind keine Kategorien der Geschichtsschreibung, sie sind nicht objektivierbar.

Das erste Buch, das mir 1958 über Raoul Wallenberg in die Hand geriet, stammt von jemandem, der inzwischen auch vergessen ist; der sich, verstört durch die Geschichtspathie der Deutschen, ihre Unfähigkeit zu trauern, in den Tod stürzte: Josef Wulf. Die Vergessenen schreiben über die Vergessenen, und wir gehen zur Tagesordnung unserer dringlicheren Geschäfte über.

Im Januar dieses Jahres fand in Stockholm ein „Wallenberg-Hearing“ statt; an ihm nahmen teil: Schweden, Engländer, Franzosen, Amerikaner, Österreicher und Israelis. Ein Deutscher — Politiker oder Historiker, Journalist oder Schriftsteller — ist nicht auf der Teilnehmerliste verzeichnet. Auch kein Mann der Kirchen. Ist der Gedanke so unvorstellbar, daß sie, die Hüter von Moral und Anstand, diesen Mann als Vorbild für mutige, am Ende tödliche Nächstenliebe in den Köpfen der Jugend wachhielten? Ist die Idee eigentlich so absurd, die katholische Kirche könnte angesichts der Inflation historischer Figuren, denen sie die Ehre der Altäre zubilligte, diesem schwedischen Protestanten die Qualifikation eines Heiligen in dieser unseligen Zeit zuerkennen?

Die Ehrenbürgerschaft der USA für Raoul Wallenberg, die ihm jetzt vom Kongreß zuerkannt wurde als zweitem nach Winston Churchill, ist eine großherzige, eine politische Geste. Aber wird sie mehr bleiben als eine Schlagzeile?

Klaus Simon

SIMON WIESENTHAL CENTER

on the campus of yeshiva university of los angeles

October 23, 1981

Rabbi Marvin Hier
Dean

Board of Trustees

Samuel Belzberg
Chairman
Vancouver, B.C.

Roland E. Arnall
Co-Chairman
Los Angeles, CA

Marvin Cohen
Chairwoman,
Simon Wiesenthal Center
Beverly Hills, CA

William Belzberg
Beverly Hills, CA

F. Boesky
New York, NY

Alan I. Casden
Beverly Hills, CA

Arthur Fouks, Q.C.
Vancouver, B.C.

Herbert M. Gelfand
Beverly Hills, CA

Hank Greenspun
Las Vegas, NV

Frank Hammer
Beverly Hills, CA

Frank Horny
Los Angeles, CA

Robert Ives
Beverly Hills, CA

Marcus Lowy
Los Angeles, CA

Jack Nash
New York, NY

Abe Pollin
Washington, D.C.

in Rosen
New York, NY

Daniel Schwartz
Palm Springs, CA

Frank Sinatra
Palm Springs, CA

David Shapell
Beverly Hills, CA

Arnold Smith
Phoenix, AZ

Irving I. Stone
Cleveland, OH

Elizabeth Taylor Warner
Washington, D.C.

William Weinberg
Beverly Hills, CA

Maurice Weiss
Beverly Hills, CA

Morris J. Wosk
Vancouver, B.C.

Joseph Ostrow
Secretary/Treasurer

Rich Fox
Director of Administration
Assistant Secretary

His Royal Highness
The King of Sweden
Royal Palace
Stockholm, Sweden 11130

Your Majesty:

On November 22, 1981, the Simon Wiesenthal Center, the largest institution in the English-speaking world dedicated to the victims and lessons of the Holocaust, will honor (in absentia) Raoul Wallenberg, America's newest citizen and Sweden's greatest humanitarian of the twentieth century. Raoul's family, represented by Professor Guy von Dardel and Nina Lagergren, will accept the Simon Wiesenthal Humanitarian Laureate from Mr. Wiesenthal, and a personal representative of President Ronald Reagan.

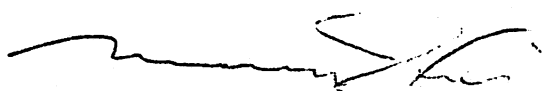
We would like to take this opportunity to invite you and the Queen to participate in this historic event. We know that the entire international Jewish community, Swedish Americans, and all people of good faith, will appreciate your participation in this event.

Thanking you in advance for your consideration of this invitation,

Respectfully yours,

Samuel Belzberg
Chairman
Board of Trustees

SB:MH:lct
Enclosure

Rabbi Marvin Hier
Dean
Simon Wiesenthal Center

Bitr protch Bausch/mk 2690
1981-10-29

Ö + b t Hovmarskalken Ahrén
Ex t Ds Ottosson, Pol 1
Ds Ekman, Pol 2.
Protch

Bitr protch Exp. 8/10/81/mk

*Good work
direct dir S.W.C.
(Lachal me)*

INK. UD.

1981-11-02

10-27

1981-10-26

P. 2

Politiska avdelningen

Enhet 1

Mossberg/AM

Bar	Avt Grupp M1
108	P 2 En I

(Pol)

John Wingstrand

BONN

HEMLIG

S/a Wållenberg-Mrendet - Arvid Gulents
hbr Wingstrand-Berg 81-02-02

Broder,

Vi har undersökt om vi haft något mer om Arvid Gulents, men inte kunnat finna någonting, vilket är något märkligt mot bakgrund av att han säger sig ha intervjuats av svenska tidningar vid sitt besök i Sverige 1954.

Trots att hans uppgifter avser en så tidig tidpunkt som 1945 vore det däröör för fullständighetens skull värdefullt om Du vid tillfälle kunde söka personlig kontakt med honom och höra om han trots allt inte kan ha något mer att berätta.

Göran Berg

Ifylles av postexp

AVSÄKT M1

☒ av kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avskickad datum

28/10 81

Sign

[Signature]

1981-10-26

Politiska avdelningen

Enhet 1

M Mossberg/AM

Avt Grupp M1

114

P 2 EU^I

(POL)

Generalkonsul Bengt Friedman

NEW YORK

HEMLIG

du Mallenbergs-ärendet - Vlada Sakalys

hbr Friedman-Berg 81-02-03

Broder,

Bara en rad för att höra om Du vid tillfälle kunde ta kontakt med Sakalys för att höra om han nu kan ha något nytt att berätta. Men tanke på hans kontakter i dessidentkretsar kan det kanske vara värdefullt att hålla denna kanal vid liv.

Göran Berg

Ifylles av postexp

AVSÄKT BOK

☒ sv karir ☐ utl karir ☐ luftpost ☐ vanlig post

Avsänds datum

28/10 81

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
~~EXKAB~~
Polch
Pol 1
~~XHDI~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

kopia amb Moskva
pol I, 81-11-19

P

2

Sur

SWEDELEG NEW YORK 1981-10-28

CABINET STOCKHOLM

LEIFLAND FOER LUNDAK RE WALLENBERG

P R I M O: JAG FICK HAEROMDAGEN OVAENTAT BESOEK AV GUY VON DARDEL, SOM BERAETTADE ATT HAN HAFT KONTAKTER MED DEN AMERIKANSKA FN-DELEGATIONEN OM DELS WALLENBERG-AERENDET SOM SAADANT, DELS EN TANKE ATT LANSERA ETT INTERNATIONELLT SKYDDSPASS BAERANDE RAOUL WALLENBERGS NAMN.

JAG HAR I MIN TUR KONTAKTAT AMERIKANARNA HAER, OCH LAEGET VISAR SIG VARA FOELJANDE: TRYCKET FRAAN KONGRESSEN OCH ALLMAENNA OPINIONEN KVARSTAAR, SAERSKILT SOM EN AV KONGRESSAKTIVISTERNA, BENJAMIN GILMAN, NU INGAAR I DEN AMERIKANSKA DELEGATIONEN. MAN OEVERVAEGDE DAERFOER ATT I NAAGON FORM TA UPP FALLET WALLENBERG UNDER DEN PAAGAAENDE GENERALFOERSAMLINGEN. DETTA KUNDE SKE ANTINGEN I ETT MR-ANFOERANDE AV MRS. KIRKPATRICK ELLER I NAAGOT INLAEGG IHJJ JE UTSKOTTET, EXEMPELVIS I SAMBAND MED BEHANDLINGEN AV DEN OESTTYSKA RESOLUTIONEN OM AATGAERDER MOT NAZISM OCH FASCISM.

UPPENBARLIGEN HAR BESOEKET AV VON DARDEL, SOM BL A FICK TILLFAELLE ATT TALA MED GILMAN, VERKAT SOM EN KATALYSATOR INOM DEN AMERIKANSKA DELEGATIONEN. MIN SAGESMAN BEKLAGADE ATT HAN AENNU INTE HUNNIT KONTAKTA OSS.

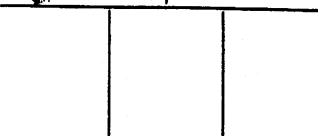
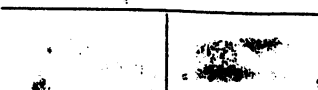
S E C U N D O: JAG ERINRADE OM DE KONTAKTER SOM FOEREKOMMIT MELLAN DE SVENSKA OCH AMERIKANSKA ESK-DELEGATIONERNA I MADRID

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

SID 2

OCH SADE ATT VI SKULLE SAETTA VAERDE PAA MOTSVARANDE INFORMATION-
SUTBYTTE HAER. SVERIGE HADE TRADITIONELLT SOEKT LOESA WALLEN-
BERG-FALLET BILATERALT MED SOVJET, OCH VAD SOM SKETT I MADRID
VAR ATT VI FOER FOERSTA GAANGEN TAGIT UPP FRAAGAN I ETT INTER-
NATIONELLT FORUM. INGEN-ING TYDDE HITTILLS PAA ATT DETTA HAFT
VARE SIG POSITIVA ELLER NEGATIVA EFFEKTER. NAAGRA PLANER PAA
ATT TA UPP FRAAGAN I FN FANNS FOER NAERVARANDE INTE PAA SVENSK
SIDA, EFTERSOM VI INTE ANSAAG FN VARA RAETT FORUM FOER DISKUS-
SION AV ENSKILDA FALL.

JAG REDOGJORDE VIDARE FOER FOERHAALLANDET MELLAN AA ENA SIDAN
FAMILJENS, AA ANDRA SIDAN SVENSKA REGERINGENS AGERANDE I FALLET
OCH FRAMHOELL ATT VI PAA SVENSK SIDA INTE HADE NAAGOT EMOT DEN
HJAEPL FAMILJEN FICK AV ANDRA REGERINGAR. VAD ETT EVENTUELLT
AMERIKANSKT FN-INITIATIV BETRAEFFADE SKULLE VI SAETTA VAERDE
PAA ATT HAALLAS ORIENTERADE OM DE OEVERVAEGANDEN MAN GJORDE PAA
AMERIKANSK SIDA.

MIN SAGESMAN KONSTATERADE ATT UTGAANGSPUNKTEN FOER VARJE INI-
TIATIV MAASTE VARA ATT DET INTE FICK FOERSVAARA LAEGET YTTER-
LIGARE. ALLA SVENSKA SYNPUNKTER SKULLE DAERFOER MOTTAS MED TACK-
SAMHET. VI OEVERENSKOM ATT HAALLA FORTSATT KONTAKT I FRAAGAN.

T E R T I O: VAD SKYDDSPASSFOERSLAGET BETRAEFFADE HADE MAN
LAATIT DELEGATIONENS JURISTER GOERA EN GRANSKNING. DESSA HADE
PRELIMINAERT KONSTATERAT ATT DET ROERDE SIG OM MYCKET KOMPLI-
CERADE FOLKRAETTSLIGA FRAAGOR OCH ATT UTSIKTERNA TILL FRAMGAANG
FICK ANSES VARA SMAA.

FOER DEN HAENDELSE DU INTE DIREKT FRAAN FAMILJEN FAATT DEL AV

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

SID 3

FOERSLAGET OEVERSAENDER JAG DET MED NÆSTA LAEGENHET.

Q U A R T O: DETТА AKTUALISERAR NATURLIGTVIS SAMMA OEVER-
VAEGANDEN SOM GJORDE SIG GAELLANDE FOERRA HOESTEN INFOER MADRID-
MOETET. TACKSAM INSTRUKTION FOER DE FORTSATTА KONTAKTERNA MED
AMERIKANARNA.

THUNBORG

NNNN1205

Kab sekr
Pol chef
Pol I

*Press
Telefont 30/9/81
in Wahlbäck
G-B*

ORIGINAL TEL. GRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INKO 100

290KT 81 18 12E

DNK 85:A 1172
P 2 Ent

(Pol)
(Pc)

SVENSK WASHINGTON KNR 68 1981-10-29

CABINETR STOCKHOLM

1172. FOER POL I OCH PRESS FRAAN WAHLBAECK RE WALLENBERG-AERENDET.

FOERETRAEDARE FOER OLIKA WALLENBERG-KOMMITTEER HAR RINGT AMBASSADEN OCH PLAEDERAT FOER ATT SVERIGE BORDE BEHAALLA DEN SOVJETISKA U-BAATEN TILL DESS VI FAATT TILLFREDSSTAELLANDE BESKED OM WALLENBERG. VI HAR SVARAT ATT INTERNATIONELL RAETT LAEGGER HINDER I VAEGEN FOER SAADANA KOPPLINGAR. TACKSAM FOER BESKED VAD NI SVARAR PAA EVENTUELLA MOTSVARANDE FRAAGOR.

WACHTMEISTER

SVENSK WASHINGTON KL 1210

NNNN

Kab sek
ca/A

✚
19350A UDSTH S
21444 CABEBOL S

GÖTEBORG 1981-10-29

TILL REGERINGEN

INK UTRIKESDEP.		
Dnr 22.5.15725		
1981-10-29		
Avd	Gr	Mål
P	2	En I

(82)

RAOUL WALLENBERG FÖRENINGENS VÄSTSVENSKA DISTRIKT KRÄVER, ATT BEFÄLHAVAREN PÅ DEN SOVJETISKA UBÅT, SOM GRUNDSTÖTT I SVENSKT MILITÄRT SKYDD SOMRÅDE, KVARHÅLLS. DEN SVENSKA REGERINGEN BÖR I UTBYTE MOT HANS FRIGIVNING KRÄVA DEN SVENSKA DIPLOMATEN RAOUL WALLENBERG FRI.

RAOUL WALLENBERG FÖRENINGEN
GÖTEBORG

✚
19350A UDSTH S
21444 CABEBOL SV

UTRIKESDEPARTEMENTET
ACS

Ärende:

Kopia till:

Kabs:

~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~XXXX~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

P

2

En

Pol

29/10

SVENSK TEL AVIV 1981-10-30

CABINET STOCKHOLM

FOER POL 1, RE WALLENBERG - SOVJETISKA U-BAATEN.

WALLENBERGVITNET SHIFRIN RINGDE I DAG FOER ATT MEDDELA ATT HANS ORGANISATION AEMNADE DIREKT HOS SVENSKA STATSMINISTERN OCH I SVENSKA TIDNINGAR FOERESLAA ATT MAN I SVERIGE ANVAENDER SIG AV DEN SOVJETISKA UBAATEN FOER ATT FAA EN UTVAEXLING TILL STAAND MED WALLENBERG.

STAEMNINGEN PAA OLIKA HAALL I ISRAEL VAR MYCKET "EXCITED" OEVER DET INTRAEFFADE, SADE HAN, OCH OLIKA ORGANISATIONER OEVERVAEGDE ATT YTTERLIGARE UNDERSTRYKA FOERSLAGEN OM EN UTVAEXLING GENOM EN DEMONSTRATION UTANFOER SVENSKA AMBASSADEN. VI SKULLE I SAA FALL FAA HOERA NAERMARE.

BOTHEN

UTRIKESDEPARTEMENTET
JW

Ärende:

Kopia till:

Kabs

~~XXXXXX~~
~~XXXXXX~~

Polch

Pol 1

~~UND~~

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Berg fått 3 ex

SVENSK WASHINGTON

1981-10-30

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

FOER POLCHEFEN ANG UBAATEN OCH WALLENBERG.

EAGELBURGER RINGDE IDAG OCH FRAMFOERDE - I AMBASSADOERENS FRAAN-
VARO TILL ELGQVIST - ATT FLERA INOM KONGRESSEN KONTAKTAT HO-
NOM OCH FRAMFOERT ATT DE AER MYCKET INTRESSERADE AV FOERSLAGET
SOM DEN SVENSKA WALLENBERGKOMMITTEN FRAMFOERT OM ATT KOPPLA
U-BAATSINCIDENTEN TILL WALLENBERGAERENDET.

EAGELBURGER UNDERSTROEK ATT HANS AVSIKT MED SAMTALET ENDAST
VAR ATT HELT INFORMELLT FRAMFOERA KONGRESSENS INTRESSE I AEREN-
DET OCH ATT HAN PAA INGA VILLKOR HADE FOER AVSIKT ELLER VILLE
GE INTRYCK AV ATT MAN FOERSOEKTE BLANDA SIG I SVENSKA INTERNA
OEVERVAEGANDEN. HAN HADE LOVAT KONGRESSMAENNEN ATT PERSONLIGEN
TILL AMBASSADOEREN FRAMFOERA DERAS INTRESSE I AERENDET MEN ATT
DETTA SOM SAGT SKULLE SKE UNDER HAND OCH UTAN ATT PRESSEN IN-
FORMERADES OM DET.

EAGELBURGER NAEMNDE VID SAMTALET ATT MAN GIVETVIS AEVEN AER
MYCKET INTRESSERADE AV SJAE LVA U-BAATSINCIDENTEN.

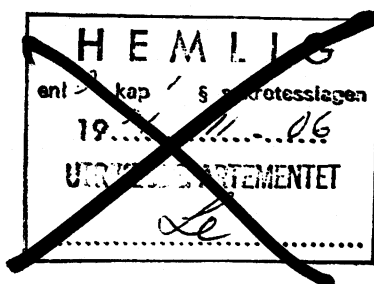
W

WACHTMEISTER

UTRIKESDEPARTEMENTET
Politiska avdelningen
Enhet I
Handläggare: S Ottosson/le

✓ PROMEMORIA

1981-10-30

HEMLIG

Förhör med vittnen i Wallenbergärendet

Nedan ges några förslag till hur förhör med vittnen och andrahandsvittnen i Wallenbergärendet kan läggas upp. Av grundläggande vikt är naturligtvis att ledande frågor undviks. Den inbördes ordningen mellan frågorna nedan kan möjligen förefalla "ologisk". Avsikten är dels att få fram de väsentligaste uppgifterna innan vittnet börjat tröttna och bli otåligt dels att intervjun skall kunna avbrytas på ett tidigt stadium om vittnesmålet uppenbart avser någon annan än Wallenberg.

Personer som uppger sig ha träffat Wallenberg i Sovjetunionen bör tillfrågas om bl a följande:

- så noggrann beskrivning som möjligt av Wallenberg.
Hur såg han ut? Längd? Särskilda kännetecken? Hälso-
tillstånd? På vilket språk talade han?
- På vilken plats (t ex fängelse, läger eller sjukhus)
möttes uppgiftslämnaren (U) och Wallenberg?
- Under vilken tid vistades U resp W på denna plats?
- Uppgift om andra personer som vistades på samma plats
(även personer som vistades där vid annan tid än W).
Vet U var dessa personer finns nu? Har U kontakt med
någon av dem?
- Vad talade U och W om? Vad berättade W för U om sin

bakgrund och tidigare öden? Även små detaljer kan här vara av värde.

- Noggrann beskrivning av den plats där U och W möttes. U ombedes göra en så detaljerad skiss som möjligt av platsen (med angivande av cellnummer, dagliga rutiner, speciella förhållanden, namn på fångväktare, läkare m m).
- Personliga data om uppgiftslämnaren, kort levnadsbeskrivning.

2. Andrahandsvittnen (A), d v s personer som säger sig ha varit i kontakt med vittnen (V) som träffat W bör tillfrågas om följande:

- När, var och hur möttes A och V.
- Så noggrann redogörelse som möjligt om vad V då uppgav för A.
- Har A och V haft kontakt sedan dess? Vet A var V bor nu?
- Hur tillförlitlig anser A att V är?
- Känner A till någon annan som har träffat V? I så fall vem (om möjligt adress)?
- Personliga data om A

3. Vittnen eller andrahandsvittnen som endast talat om "en svensk", "en svensk diplomat" e dyl utfrågas enligt punkt 1 resp 2 (utan att intervjuaren använder W:s namn). Sedan frågar intervjuaren om namnet W låter bekant. Slutligen redogör intervjuaren för

grundläggande fakta beträffande W och frågor om uppgiftslämnaren mot bakgrund av denna information tror att det är W som han har mött.

Då potentiella vittnen kontaktas på UD:s initiativ nämnes naturligtvis inte heller namnet W förrän i slutskedet (om inte den intervjuade själv gör det). I stället bör den intervjuade tillfrågas om han träffade eller hörde talas om "en fängslad svensk" under sin vistelse i Sovjetunionen.

4. Under samtal med både förstahands- och andrahandsvittnen bör man försöka bedöma nedanstående:

- Uppgiftslämnarens allmänna tillförlitlighet (motivering).
- Varför har inte uppgifterna lämnats tidigare?
- Förefaller uppgiftslämnaren att räkna med någon form av belöning i form av pengar, uppehållstillstånd i Sverige, publicitet e dyl?
- Verkar det sannolikt att uppgiftslämnaren själv upplevt det som han berättar eller kan han ha läst sig till det?

5. Synpunkter på uppgiftslämnarens tillförlitlighet kan, om det bedöms lämpligt och om det kan ske på ett diskret sätt, även inhämtas från andra tillgängliga källor.

6. Uppgiftslämnaren tillfrågas om han önskar anonymitetsskydd (denna fråga kan, om uppgiftslämnaren verkar förbehållsam eller ängslig, ställas redan innan intervjun göres).

Stellan Ottosson

Kub. sek.
Bren
Pol I
EB

VIA WUI
1401 10/306
1059CV UDSTH S

från Bengt Jönsson

30 OCT 20 08

112:A 186

P 2 EUL

SVENSK LOS ANGELES 1931-1030

OSBEGREFFL

(Pol)

Stenlund
sent till Bengt
EB

B R A A D S K A N D E

186 RE WALLENBERG OCH U-BAATEN

PRIMO
FOELJANDE SKRIVELSE INKOMMIT HIT JUST NU FRÅN SIVON VIESPITAL
CENTER:
+DEAR PRIME MINISTER FALLDIN=

FOR THE LAST THREE-AND-A-HALF DECADES RAUL
WALLENBERG HAS BEEN INCARCERATED BY THE SOVIET AUTHORITIES.
TOO MANY TIMES IN THE LAST 36 YEARS, DIPLOMATIC NICETY AND
POLITICAL EXPEDIENCY HAVE CAUSED EARLIER SWEDISH GOVERNMENTS
TO MISS OPPORTUNITIES TO BRING RAUL WALLENBERG HOME.
WE APPLAUD THE EFFORTS OF YOUR ADMINISTRATION TO LEARN
THE TRUTH OF MR. WALLENBERGS FATE AND HOPE THAT YOU WILL
MOVE SWIFTLY AND BOLDLY TO EXTRACT TRUTH AND ACTION FROM THE
SOVIETS.

WHILE FULLY REALIZING THE EXTREME SENSITIVITY INVOLVED IN THE
ILLEGAL ENTRY INTO SWEDISH WATERS AND GROUNDING ON SWEDISH
TERRITORY OF A SOVIET SUBMARINE, I URGE YOUR GOVERNMENT TO
INCORPORATE THE QUESTION OF THE FATE OF RAUL WALLENBERG AND
THOSE CONNECTED WITH THIS TRAGEDY, INCLUDING JAN RAFLAN, INTO
ANY AND ALL NEGOTIATIONS WITH THE SOVIETS. WE ARE FURTHER
URGING PRESIDENT REAGAN TO BACK SUCH A MOVE ON BEHALF OF
AMERICA'S NEWEST HONORARY CITIZEN.

SINCERELY YOURS,
RABBI HARVIN HIER
DEAN
SLUTCIT

SECUNDO

LINKANDE FÖRSLAG FRÅN FÖRSTÄMMANDE FRAAN ANDRA HALL FRA TELEFON
TILL OSS. ATT AV DET FRAAN TIDIGARE UNGERSK JULISK ADVOKAT
MED NÄNNEN FRAAN WALLEBERG I BUDAPEST, INNEBÄR ATT
BESÄTTNINGEN INKLUSIVE KAPTEKEN GENAST FÖR SÄLLAS FÖR
FARTYGET BEHAALLES SIN PÅTRYCKNING.

TERTIO

AV ALLT ATT DOEN A ÖRDNAS NU AV WALLEBERGINTRESSERADE FRA
EN FLOD AV TELEGRAM AV INNEBÖRD INCIDENTEN BÖR UTRYTTJAS
I WALLEBERGSÅKEN.

QUARTO

MASSMEDIA GER STÖRT UTRYMME AAT UBAATSINCIDENTEN. BILD OCH
TEXT ÖVERT FÖRSTA SIDAN DAGENS LOS ANGELES TIMES.

TUNBERG

✚
10590V UDSTH S
SVENSK LSA

.....
VIA WUI VT

Kale seh.

URGENT TELEGRAM
(PRIORITY INT)

30 OCT 81 06 04

226 445
P 2 EnF

(P)

m/g *P2IF*

10590V UDSTH S
09TA ATESTO S
ZCZC ATX9803 WIB451 TTM266 WIB451 TMJ773
SWSX HL UWNY 033
CHICAGO ILL 33/31 29 2217P EST AMPLIATION

CABINET
STKM

MR. OLA ULLSTEN
SWEDISH FOREIGN MINISTER UTRIKES DEPARTEMENTET 103 23
STOCKHOLM 16

PLEASE USE SOVIET SUBMARINE GROUNDED NEAR KARLSKRONA TO OBTAIN
RELEASE OF RAOUL WALLENBERG. CONCERNED AMERICAN CITIZEN.

HARRIET PEARL

COLL 103 23 16

MOTT SOM LT

OCT 30 1981 06:05:08

NNNN
10590V UDSTH S
09TA ATESTO S

Karl sch.

ORIGINAL TELETYPE
RECEIVED

000000 06 04 16

226 450

P 2 En I

(P)

P. L. / 7

90/5

10590V UDSTH S
09TB ATESTC S
ZCZC ATX9802 WIB450 TTB263 WIB450 TIU934
SMSX CG UUNY 023
CHICAGO IL 23/24 22 2210F EST AFFILIATION

CABINET
STKI

MR. OLA ULLSTEN FOREIGN MINISTER
UTRIKESDEPARTEMENTET 103 23
STOCKHOLM 16

PLEASE USE ~~SOVIET SUBMARINE~~ GROUNDED NEAR KARLSKRONA TO OBTAIN
RELEASE OF RAUL WALLENBERG.

DR. HARVIN W. MAKINEN ✓
AMERICAN SCIENTIST AND PARTICIPANT,
INTERNATIONAL WALLENBERG HEARING

COLL 103 23 16

OCT 30 1981 06:04:16

NNNN
10590V UDSTH S
09TB ATESTC ST

Kabs

ORIGINAL THE
OPTIONAL ENCL
INFORMATION

30 OCT 81 14 32

226	451
P 2	Eu

G-9

10590D UDSTH S
09TS ATESTO S
ZCZC ATX9974 SAW5885 TTF5934 SAW5885 RM05466 QRFO020 4-003616S303
SWSX CO URAX 044
TDMT NEW YORK NY 44/41 30 0745A EST VIA RCA

CABINET
STKM

THE SWEDISH FOREIGN MINISTER OLA ULLSTEN
STOCKHOLM

DEAR MR ULLSTEN
WE URGE YOU TO PLEASE USE THE PRESENT SUBMARINE SITUATION TO THE
BENEFIT OF RAOUL WALLENBERG. THIS OPPORTUNITY MAY NEVER COME AGAIN
RESPECTFULLY

THE RAOUL WALLENBERG COMMITTEE OF THE UNITED STATES

OCT 30 1981 14:31:09

Kab. nh
Pal I
Ds Stellan Ottosson/KN
1981-12-02
Skriv Ullsten/tit

Green Bay fair copy

10590V UDSTH S

09TF ATESTO S

ZCZC ATX0032 SAW5888 TTF6077 SAW5888 PNN8651 GREF0054 4-0005978303

SWSX CO URAX 146

TDNT WASHINGTON DC 146/137 30 1016A EST VIA RCA

(Pol)

P2 Cu

CABINET

STKM

→ Pol I

*BSC bevarer
av Ullsten
sam utläst.*

HONORABLE OLA ULLSTEN FOREIGN MINISTER CABINET
10590STOCKHOLM

DEAR MINISTER ULLSTEN

I URGE THE SWEDISH GOVERNMENT TO DETAIN THE ENTIRE CREW OF THE RUSSIAN SPY SUBMARINE UNTIL SOVIET AUTHORITIES RELEASE PAUL WALLENBERG.

THE GOVERNMENT AND THE PEOPLE OF SWEDEN NOW HAVE A GOLDEN OPPORTUNITY TO RIGHT THE HORRIBLE WRONG DONE TO PAUL WALLENBERG THROUGH THE DECADES BY DETAINING THE CREW OF THE SPY SUBMARINE. SWEDEN AT LONG LAST IS IN A POSITION TO EXERT LEVERAGE ON THE SOVIET AUTHORITIES IN THE WALLENBERG CASE.

HISTORY WILL NEVER FORGIVE OR FORGET WEAKNESS OR TIMIDITY IN THE FACE OF SUCH A SPECTACULAR OPPORTUNITY TO DO THE JUST AND RIGHT THING. THE WHOLE WORLD IS WATCHING TO SEE WHETHER THE WEST WILL NOW GO BEYOND INEFFECTIVE DIPLOMATIC NOTES AND MOVE AT LONG LAST TO THE FIELDS OF DIRECT ACTION.

CONGRESSMAN TOM LANTOS

COL 10590STOCKHOLM

OCT 30 1981 17:42:49

NNNN

10590V UDSTH S

09TF ATESTO S

Avsändningsort

Pol I, Ottosson/kw

Ärende

Datum

1981-10-30

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Pol I

Adress

ESK-delegationen

MADRID

Text

B R Å D S K A N D E

Re Wallenberg

Följande inkom frånambassaden i London 81-10-26:

"Vill nämnda (se [redacted]).....besvaras 18 november."

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avslut den

Klockan

ACS

Kopia till:

Kabs

~~BECKHOLM~~

Polch

Pol 1

~~UPP~~

Om kryptotelegram skall telegrafiskt besvaras, återopas eller delgivas, måste det ske med kryptotelegram.

Vid skriftlig delgivning är fotokopiering tillåten, om blankethuvud, adressering, diarienummer och återopning avmaskas och ersättes med remissmening.

SVENSK LONDON

1981-10-26

CABINET STOCKHOLM

BERG FRAAN NILSSON. RE WALLENBERG-AERENDET

VILL NAEMNA ATT FCO UNDER HAND KONSULTERAT OSS OM BESVARANDET AV EN FRAAGA I EUROPA-PARLAMENTET FRAAN LEDAMOTEN NEWTON DUNN OM RAOUL WALLENBERGS DEDE. DUNN BEGAER ATT FAA VETA VAD DE TIO EG-REGERINGARNA KAN GOERA GEMENSAMT FOER ATT BRINGA KLARHET I AERENDET.

DEN UPPLAEGGNING FCO TAENKT SIG AER ETT INLEDANDE KONSTATERANDE AV ATT DEN SOVJETISKA REGERINGEN HAALLER FAST VID 1957 AARS BESKED SAMT LAEMNAT OTILLFREDSSTAELLANDE SVAR PAA/EN RAD SVENSKA FRAMSTAELLNINGAR. EFTERSOM EG-REGERINGARNA INTE HAR EGET BEVIS-MATERIAL I AERENDET, VAELJER MAN ATT I FOERSTA HAND STOEDJA DET SVENSKA AGERANDET VID ESK-MOETET I MADRID TILL FOERMAAN FOER RAOUL WALLENBERG.

HAR SAGT VEDERBOERANDE I FCO ATT JAG PERSONLIGEN INTE KAN SE NAAGON INVAENDNING MOT DET SKISSERADE SVARET FRAAN SVENSK SIDA. FRAAGAN BESVARAS 18 NOVEMBER.

LNB

Pol I, Ottosson/kw

Ärende

Datum

1981-10-30

Dnr

Avd

P

Grupp

2

Mål

Pr I

Adress

ESK-delegationen
MADRID

(Pot)

Text

B R Å D S K A N D E

Re Wallenberg

Följande inkom ^{8/}~~8/~~ 10-28. "Primo.. Jag fick häromdagen...se
förra hösten inför Madridmötet."

Fr. New York

Cabinet

Ifylles av telegramsxpeditören

Ansatt den

Klockan

Kab. sak

Pat I

Rafman Bey for long

31 OCT 1981 287

VIA WUI
0119 10/31F
10590V UDSTH S

(P01) 226 456
P 2 Eni
99/8

VIA WUI
10590V UDSTH S

Q9TA ATESTO S
ZCZC ATX0192 NST237 TTF464 NST237 VIA ITT CIDOC 4-0009448304
SMSX CO UIAX 01F
TLMT SAN ANTONIO TX 16 31 1215A EST

CABINET
STOCKHOLM

OLLA ULLESTEIN
SWEEDISH FORUM MINISTRY BLDG
STOCKHOLM

PLEASE TRADE WALLDIBERG FOR SUB IF POSSIBLE
TOM GREAVES

OCT 31 1981 08:44:19

NNNN

från Rys för kopie

*Kub. sek.
Pol I*

RECEIVED
POLICE
COUNTY

31 Oct 81 16 20

10590V UDSTH S
CPTC ATESTO S
ZCZC ATX0612 BIT6547 TTF6443 BIT6547
KORRKÖPING 32/27 31 1303

P 2 Gu

CABINET
STKI

(Pol)

G. a.

8

TF7866000EL7866002EL7866003
UTRIKESMINISTER CLA ULLSTEN
KGL UTRIKESDEP
STOCKHOLM

KRÄV RAOUL WALLENBERG I UTEYTE MOT DEN RYSKA UBÄTEN VISA
HANDLINGSKRAFT NÅGON GÅNG
PEHR LÖFGREEN AKTIV MEDLEM I RAOUL WALLENBERGFÖRENINGEN

CUL TF7866000EL7866002EL7866003

OCT 31 1981 15:52:32

NKXVND
10590V UDSTH S
CPTC ATESTO S

1059CV UDSTH S

09TB ATESTC S

ZCZC ATX0246 SAW5915 TTH396 SAW5915 RHR9779 RRC209 1-222400303

SWSX CC URAX 043

NEW HAVEN CT 43/41 30 4245 EST VIA FCA

ORIGINAL (11-11-11)
RECEIVED (11-11-11)

CABINET
STOCKHOLM

GUSTAV ADOLFS
FOREIGN OFFICE TURG NO 1
STOCKHOLM

31 OCT 81 12 10

Pol

P2 Eni

PLEASE EXCHANGE STRANDED SOVIET SUB AND CREW FOR PAUL WOLLENBERG
BRESCHNEV HAS POLITICAL COTIANDANT WHO KIDNAPPED P. WOLLENBERG
THE SWEDISH DIPLOMAT THIRTY SIX YEARS AGO THE SOVIETS KNOW
P. WOLLENBERG'S WHEREABOUTS

MICHAEL FINNELL

A. G.
✓

CCL 1

OCT 31 1981 11:45:57

NNNN

1059CV UDSTH S
09TB ATESTC S

Berg Rott Kapin 10/

Keele

ORIGINAL

Pal I

Utr.min. kansli
STellan Ottosson, KNY
1981-11-27
skr tit

P 2 Eut

Pol

Stanley

6

10590V UDSTH S
09TC ATESTO S
ZCZC ATXC384 MSB291 TTF6641 MSB290 FCB672 CTB465 TCID361
SWSX CO CATO C47
TDTN TORONTO ONT 47/46 31 1235

CABINET
STAR

MINISTER EXTERNAL AFFAIRS
STOCKHOLM

PLEA FROM JEWISH PEOPLE STOP TRY TO RETURN RAGUL WALLENBERG
STOP YOU HAVE THE CHANCE STOP MAY BE THE LAST STOP USSR IN
YOUR HANDS STOP PLEASE CONTACT US LATER
JEWISH STUDENTS FEDERATION 4700 KEELE STREET
TORONTO CANADA M3J 1F3 TELEPHONE 416-667-3647

CGL USSR 4700 M3J 1F3 416-667-3647

OCT 31 1981 20:51:07

NNNN
10590V UDSTH S
09TC ATESTO S

09TA ATESTO S
10590V UDSTH S
09TA ATESTO S
ZCZC ATX0193 NST233 TTI463 NST233 VIA ITT C10005 4-000455500W
SMSX CU UTAX 033
TDBN PHILADELPHIA PA 33/32 31 1229A EST 31 Oct 31 10 287

CABINET
STOCKHOLM

FOREIGN MINISTER
OFFICE OF THE FOREIGN MINISTER
STOCKHOLM

DEMAND RAUL WALLENBERG IN EXCHANGE FOR RUSSIAN GUERRILLAS AND
LEONA T FELDMAN GARDEN COURT R 205 4617 PINE ST PHILADELPHIA
19143 USA

COL 205 4617 19143

OCT 31 1981 03:47:36

Utr.min. kansli
Stellan Ottosson, KNY
1981-11-27
skr tit

Pol

P 2 Euc

Standa-lsvan

Kab. nu
Pal I

Get a Buy for her
1

NNNN

10590V UDSTH S

09TA ATESTC S

10590V UDSTH S

09TE ATESTC S

ZCZC ATX0197 WIB511 TTD470 WIB511 4-0004958304

SWSX CO UWNX C34

TDBN PHILADELPHIA PA 34/33 31 1232A EST

UNITED STATES AIR
FORCE (RECEIVED)

31 OCT 81 10 28

226 457
P 2 En

Pol

CABINET
STOCKHOLM

THE PRIME MINISTER OFFICE OF THE PRIME MINISTER
STOCKHOLM

DEMAND RAGUL WALLENBERG IN EXCHANGE FOR RUSSIAN SUBMARINE AND LEN
LEONA T FELDMAN GARDEN COURT H 205 4617 PINE ST PHILADELPHIA PA
19143 USA

CCL 205 4617 19143

OCT 31 1981 09:04:48

NNNN

10590V UDSTH S

09TE ATESTC S